



2025/1235

25.6.2025

KOMISSIION PÄÄTÖS (EU) 2025/1235,
annettu 24 päivänä maaliskuuta 2025,
valtiontuesta SA.54155 (2021/NN), jonka Espanja on toteuttanut – Välitystuomio Antinin hyväksi
(tiedoksiannettu numerolla C(2025) 1781)
(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Espanja ilmoitti komissiolle 17 päivänä huhtikuuta 2019 päivätyllä sähköisellä ilmoituksella Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti välitystuomiosta, jonka kansainvälisen investointiriitojen sovittelukeskuksen (International Center for Settlement of Investment Disputes, jäljempänä 'sovittelukeskus') alaisena toimiva välimiesoikeus oli antanut 15 päivänä kesäkuuta 2018 sovittelukeskuksen asiassa Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. ja Antin Energia Termosolar B.V., jäljempänä yhdessä 'Antin', v. Espanja ⁽²⁾ käynnistämässä välimiesmenettelyssä. Näiden menettelyjen päätteeksi annetussa välitystuomiossa, jäljempänä 'tuomio', sellaisena kuin se on muutettuna välimiesoikeuden 29 päivänä tammikuuta 2019 antamalla oikaisupäätöksellä ⁽³⁾, määrätään Espanja maksamaan Antinille 101 miljoonan euron korvaus ja korvausmäärälle laskettu korko sekä osuus välimiesmenettelyn kustannuksista, jotka sen on maksettava sen vuoksi, että se oli rikkonut energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta ⁽⁴⁾.
- (2) Ilmoittamalla tuomiosta Espanja noudatti SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista velvollisuuttaan, josta muistutetaan myös 10 päivänä marraskuuta 2017 asiasta SA.40348 annetussa komission päätöksessä ⁽⁵⁾, jäljempänä 'komission vuoden 2017 päätös'.
- (3) Komissio ilmoitti Espanjalle 19 päivänä heinäkuuta 2021 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa tuomiosta SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, jäljempänä 'aloittamispäätös'.

⁽¹⁾ EUVL C 450, 5.11.2021, s. 5.

⁽²⁾ Sovittelukeskus, asia nro ARB/13/31. Yksityiskohtaisia tietoja on osoitteessa <https://icsid.worldbank.org/cases/case-database/case-detail?CaseNo=ARB/13/31>.

⁽³⁾ Ks. alaviite 2.

⁽⁴⁾ Energiaperuskirjasta tehty sopimus on energia-alaan sovellettava kansainvälinen sopimus. Sen allekirjoittivat joulukuussa 1994 muun muassa Euroopan unioni, jäljempänä 'unioni', sekä Espanja, Alankomaat ja Luxemburg, ja se tuli voimaan huhtikuussa 1998, ks. neuvoston ja komission päätös 98/181/EY, EHTY, Euratom, tehty 23 päivänä syyskuuta 1997 (EYVL L 69, 9.3.1998, s. 1). Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen määräyksiin sisältyvät investointien suoja, energiaraaka-aineiden ja -tuotteiden kauppa, kauttakulku ja riitojenratkaisu. Unioni irtisanoutui energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta kesäkuussa 2024, ks. 30 päivänä toukokuuta 2024 annettu neuvoston päätös (EU) 2024/1638. Espanja irtisanoutui energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta huhtikuussa 2024.

⁽⁵⁾ Komission päätös C(2017) 7384 final, annettu 10 päivänä marraskuuta 2017, valtiontuesta SA.40348 (2015/NN) – Espanja – Tuki energiantuotantoon uusiutuvista energialähteistä, yhteistuotannosta ja jätteistä (EUVL 2017/C 442/01), johdanto-osan 165 kappale.

- (4) Aloittamispäätös julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽⁶⁾. Komissio kehotti asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa aloittamispäätöksestä.
- (5) Komissio sai huomautuksia 23 asianomaiselta, myös Antinilta. Espanja ei esittänyt huomautuksia aloittamispäätöksestä. Komissio välitti nämä huomautukset 1 päivänä helmikuuta 2022 ja 25 päivänä marraskuuta 2022 päivätyillä kirjeillä Espanjalle, jolle annettiin mahdollisuus vastata niihin. Espanja toimitti huomautuksensa 20 päivänä huhtikuuta 2022, 3 päivänä tammikuuta 2023, 27 päivänä marraskuuta 2023 ja 29 päivänä tammikuuta 2024 päivätyillä kirjeillä.
- (6) Espanja toimitti lisätietoja 6 päivänä maaliskuuta 2025.
- (7) Espanjan viranomaiset suostuivat 4 päivänä maaliskuuta 2025 poikkeuksellisesti luopumaan oikeuksistaan, jotka johtuvat SEUT-sopimuksen 342 artiklasta, luettuna yhdessä neuvoston asetuksen N:o 1/1958 ⁽⁷⁾ 3 artiklan kanssa, ja hyväksymään tämän päätöksen sekä sitä koskevan tiedoksiannon laatimisen englannin kielellä.

2. TAUSTATIETOA EU:N SISÄISESTÄ VÄLIMIESMENETTELYSTÄ ⁽⁸⁾

- (8) Komissio on johdonmukaisesti todennut ⁽⁹⁾ ja tilintarkastustuomioistuin katsonut ⁽¹⁰⁾, että kahdenvälisiin investointisuojaosopimuksiin perustuvat EU:n sisäiset investoijan ja valtion väliset välitysmekanismit ja energiaperuskirjasta tehty sopimus ovat unionin oikeuden ja erityisesti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 19 artiklan 1 kohdan, SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan sekä unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyden periaatteen vastaisia.
- (9) Unionin tuomioistuin katsoi 6 päivänä maaliskuuta 2018 antamassaan Achmea-tuomiossa, että unionin sisäisten kahdenvälisen investointisuojaosopimusten valtioita ja investoijia koskevat välityslausekkeet ovat ristiriidassa EU:n perussopimusten ja erityisesti SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan kanssa, koska tällaiset lausekkeet vaarantavat unionin oikeuden itsenäisyyden ⁽¹¹⁾.
- (10) Achmea-tuomiossa esitettyjä perusteluja voidaan soveltaa myös energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen soveltamiseen EU:n sisällä, kuten unionin tuomioistuimen antamassa Komstroy-tuomiossa ⁽¹²⁾ todetaan. Siinä unionin tuomioistuin katsoi, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan kaltaisella määräyksellä pyritään todellisuudessa sääntelemään kahden sopimuspuolen kahdenvälisiä suhteita vastaavalla tavalla kuin Achmea-tuomioon johtaneessa asiassa kyseessä olleella kahdenvälisen investointisuojaosopimuksen määräyksellä ⁽¹³⁾. Tuomioistuin lisäsi, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan mukaisesti vireille pannut EU:n sisäiset välitysmiesmenettelyt poistaisivat tietyt riidat, jotka voivat koskea unionin oikeuden soveltamista tai tulkittamista, omien tuomioistuintensa tuomiovallasta ja näin ollen siitä oikeussuojakeinojen järjestelmästä, jonka ne ovat SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla velvollisia luomaan unionin oikeuden kattamilla aloilla ⁽¹⁴⁾. Tuomioistuin katsoi, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan 2 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että sitä ei voida soveltaa jäsenvaltion ja toisen jäsenvaltion investoijan välisiin riitoihin, jotka koskevat jälkimmäisen tekemää investointia ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa ⁽¹⁵⁾.

⁽⁶⁾ EUVL C 450, 5.11.2021, s. 5.

⁽⁷⁾ Neuvoston asetus N:o 1 Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä (EYVL 17, 6.10.1958, s. 385).

⁽⁸⁾ Ks. myös komission vuoden 2017 päätös, 3.5.3 jakso.

⁽⁹⁾ Ks. esimerkiksi komission vuoden 2017 päätöksen 3.5.3 jakso ja aloituspäätöksen johdanto-osan 160 kappale.

⁽¹⁰⁾ Ks. vastaavasti unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomio 6.3.2018, Slovakian tasavalta v. Achmea BV, C-284/16, ECLI:EU:C:2018:158, jäljempänä 'Achmea-tuomio', ja tuomio 2.9.2021, Moldovan tasavalta v. Komstroy LLC, C-741/19, ECLI:EU:C:2021:655, jäljempänä 'Komstroy-tuomio'.

⁽¹¹⁾ Ks. Achmea-tuomion 58–60 kohta.

⁽¹²⁾ Ks. Komstroy-tuomion 65 ja 66 kohta.

⁽¹³⁾ Ks. Komstroy-tuomion 64 kohta.

⁽¹⁴⁾ Ks. Komstroy-tuomion 59 kohta.

⁽¹⁵⁾ Ks. Komstroy-tuomion 66 kohta.

- (11) Unionin tuomioistuin katsoi asiassa Romatsa antamassaan määräyksessä lisäksi, että välitystuomio, joka on annettu jäsenvaltion ja toisen jäsenvaltion investoijan välisessä menettelyssä kansainvälisessä sopimuksessa määrätyn välityslausekkeen perusteella, on ristiriidassa unionin oikeuden ja erityisesti SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan kanssa ja että näin ollen sillä ei voi olla mitään vaikutusta eikä sitä voida panna täytäntöön ⁽¹⁶⁾. Sen vuoksi tällaisella tuomiolla ei voi olla mitään vaikutusta eikä sitä voida panna täytäntöön sillä myönnetyn korvauksen maksamiseksi. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion tuomioistuin ei saa missään tapauksessa panna täytäntöön tällaista tuomiota, jonka perusteella edunsaajat voisivat saada niille myönnetyn vahingonkorvauksen ⁽¹⁷⁾.
- (12) Komissio ja jäsenvaltiot ovat toteuttaneet useita toimia pannaan unionin tuomioistuimen tuomiot täytäntöön tai turvatakseen muulla tavoin niiden tehokkaan vaikutuksen.
- (13) Jäsenvaltiot allekirjoittivat 15 päivänä tammikuuta 2019 lausuman unionin tuomioistuimen asiassa Achmea antaman tuomion seurauksista ja investointisuoja Euroopan unionissa ⁽¹⁸⁾.
- (14) Kaikkiaan 23 jäsenvaltiota allekirjoitti 5 päivänä toukokuuta 2020 unionin sisäisten kahdenvälisen investointisuoja-sopimusten päättymistä koskevan sopimuksen, joka tuli voimaan 29 päivänä elokuuta 2020 ⁽¹⁹⁾. Muut jäsenvaltiot päättivät EU:n sisäiset kahdenväliset investointisuoja-sopimuksensa kahdenvälisesti niin, että kaikki unionin sisäiset kahdenväliset investointisuoja-sopimukset on virallisesti poistettu oikeusjärjestyksestä ⁽²⁰⁾.
- (15) EU ja sen jäsenvaltiot allekirjoittivat 26 päivänä kesäkuuta 2024 lausuman unionin tuomioistuimen asiassa Komstroy antaman tuomion oikeudellisista seurauksista ja yhteisymmärryksestä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklan soveltumattomuudesta EU:n sisäisten välimiesmenettelyjen perustaksi. Ne päättivät myös neuvottelut keskinäisestä virallisesta kansainvälisestä sopimuksestaan, jonka tarkoituksena on lopettaa unionin oikeuden vastaisten EU:n sisäisten välimiesmenettelyjen soveltaminen ⁽²¹⁾. Lausumassa ja sopimuksessa selvennetään erityisesti tuomioistuinten ja välimiesoikeuksien hyväksi, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen välityslauseketta ei sovelleta – eikä sitä ole koskaan sovellettu – EU:n investoijan ja toisen jäsenvaltion välisiin suhteisiin.
- (16) Komissio huomauttaa täydennykseksi, että unioni ja Euratom ilmoittivat 27 päivänä kesäkuuta 2024 energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tallettajalle irtisanoutuvansa energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta ⁽²²⁾, koska havaittiin, että energiaperuskirjasta tehty sopimus ei ole enää yhteensopiva Pariisin sopimuksen periaatteiden, kestävää kehitystä ja ilmastonmuutoksen torjuntaa koskevien vaatimusten eikä investointisuoja koskevien nykyaikaisten normien kanssa – siihen kun ei ole tehty mitään olennaisia muutoksia. Irtisanomispäätöstä koskevan

⁽¹⁶⁾ Unionin tuomioistuimen määräys 21.9.2022, Romatsa ym., C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, 42–44 kohta.

⁽¹⁷⁾ Unionin tuomioistuimen määräys 21.9.2022, Romatsa ym., C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, 44 kohta; ks. myös tuomio 14.3.2024, Euroopan komissio v. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, C-516/22, ECLI:EU:C:2024:231, 85–87 kohta.

⁽¹⁸⁾ Ks. https://finance.ec.europa.eu/system/files/2019-01/190117-bilateral-investment-treaties_en.pdf.

⁽¹⁹⁾ Sopimus unionin jäsenvaltioiden välillä tehtyjen kahdenvälisen investointisuoja-sopimusten päättymisestä (EUVL L 169, 29.5.2020, s. 1).

⁽²⁰⁾ Komissio nosti joulukuussa 2024 unionin tuomioistuimessa kanteen Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan, koska tämä ei ollut päättänyt unionin sisäisiä kahdenvälisiä investointisuoja-sopimuksiaan kuuden EU:n jäsenvaltion kanssa (EUVL C, C/2025/1222, 3.3.2025).

⁽²¹⁾ Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta tehty Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden välinen sopimus (COM(2024) 257 final).

⁽²²⁾ Ks. tätä varten neuvoston päätös (EU) 2024/1638, annettu 30 päivänä toukokuuta 2024, unionin irtisanoutumisesta energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta (EUVL L, 2024/1638, 5.6.2024) sekä neuvoston päätös (EU) 2024/1677, annettu 30 päivänä toukokuuta 2024, Euroopan atomienergiayhteisön energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta irtisanoutumisen hyväksymisestä (EUVL L, 2024/1677, 13.6.2024). Unionin ja Euratomin lisäksi jotkin jäsenvaltiot ovat irtisanoutuneet tai aikovat irtisanoutua energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta. Italia irtisanoutui yksipuolisesti vuonna 2015. Ranska on irtisanoutunut energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta 8 päivänä joulukuuta 2023 alkaen, Saksa 20 päivänä joulukuuta 2023 alkaen, Puola 29 päivänä joulukuuta 2023 alkaen, Espanja 16 päivänä huhtikuuta 2024 alkaen, Luxemburg 17 päivänä kesäkuuta 2024 alkaen, Slovenia 14 päivänä lokakuuta 2024 alkaen, Portugali 2 päivänä helmikuuta 2025 alkaen, Irlanti 27 päivänä huhtikuuta 2025 alkaen, Alankomaat 28 päivänä kesäkuuta 2025 alkaen ja Tanska 4 päivänä syyskuuta 2025 alkaen.

ehdotuksen perusteluissa selitetään myös, että energiaperuskirjasta tehty sopimus ei ole unionin oikeuden itsenäisyyden periaatteen mukainen. Siihen ei nimittäin sisälly kaikkia unionin tuomioistuimen CETA-lausunnossa ⁽²³⁾ määrittelemiä takeita, joiden perusteella voitaisiin päätellä, että välitystuomioilla ei olisi sellaista ”vaikutus[ta], että ne estävät unionin toimielimiä toimimasta unionin perustuslaillisen kehyksen mukaisesti” ⁽²⁴⁾. Espanja ilmoitti irtisanoutuvansa energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta huhtikuussa 2024. Irtisanoutumiset tulevat voimaan vuoden kuluttua siitä päivästä, jona ne on annettu tiedoksi tallettajalle.

3. TAUSTATIETOA ESPANJAN UUSIUTUVAN ENERGIAN TUKITOIMENPITEISTÄ

- (17) Tässä jaksossa komissio kuvaa taustatietona lyhyesti Espanjan uusiutuvia energialähteitä koskevia järjestelmiä, jotka johtivat välimiesmenettelyyn ja lopulta tuomioon.
- (18) Espanja otti vuonna 2007 käyttöön preemiojärjestelmän, jäljempänä ’vuoden 2007 järjestelmä’, jolla pyritään edistämään sähköntuotantoa uusiutuvista energialähteistä. Sitä säänneltiin kuninkaallisilla asetuksilla 661/2007 ja 1578/2008 sekä kuninkaallisella lain tasoisella asetuksella 6/2009, joilla saatettiin ensimmäinen uusiutuvaa energiaa koskeva unionin direktiivi eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/77/EY ⁽²⁵⁾ osaksi kansallista lainsäädäntöä. Espanja ei ilmoittanut tästä järjestelmästä komissiolle, vaikka kyseisen direktiivin johdanto-osan 12 kappaleessa nimenomaan muistutetaan, että EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaa (nykyisin SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artikla) sovelletaan tukijärjestelmiin, jotka jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Näin ollen komissio ei koskaan hyväksynyt vuoden 2007 järjestelmää valtiontukisääntöjen mukaisesti.
- (19) Espanja muutti vuoden 2007 järjestelmää vuosina 2012 ja 2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston toisen unionin uusiutuvaa energiaa koskevan direktiivin 2009/28/EY ⁽²⁶⁾ puitteissa. Kyseisen direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa muistutettiin velvoitteesta ilmoittaa tukijärjestelmistä valtiontukitoimenpiteinä. Ensin maakaasulla tuotetusta sähköstä maksettava korvaus poistettiin lailla 15/2012. Vuonna 2013 Espanja hyväksyi lisämuutoksia. Vuonna 2013 muutettua järjestelmää, jäljempänä ’vuoden 2013 järjestelmä’, säännellään kuninkaallisella lain tasoisella asetuksella 9/2013, lailla 24/2013, kuninkaallisella asetuksella 413/2014 sekä määräyksillä IET/1045/2014 ja IET/1459/2014. Vuoden 2013 järjestelmässä on säilytetty vuoden 2007 järjestelmän olennaiset piirteet, mutta siinä uusiutuvaa energiaa hyödyntäville laitoksille myönnettävän korvauksen laskemiseen sovelletaan eri menetelmää kuin vuoden 2007 järjestelmässä. Espanja ilmoitti vuoden 2013 järjestelmästä SEUT-sopimuksen 108 artiklan mukaisten velvoitteidensa mukaisesti komissiolle 22 päivänä joulukuuta 2014, vaikkakin myöhässä. Komissio totesi vuonna 2017 antamassaan päätöksessä, että vuoden 2013 järjestelmä oli ympäristönsuojelulle ja energia-alalle myönnettävää valtiontukea vuosina 2014–2020 koskevien suuntaviivojen, jäljempänä ’ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivat’ ⁽²⁷⁾, mukainen ja soveltui siten sisämarkkinoille. Kyseisessä päätöksessä arvioitiin lisäksi vuoden 2007 järjestelmästä suoritettuja maksuja voimaloille, jotka saivat tukea edelleen myös vuoden 2013 järjestelmästä.

3.1 Vuoden 2007 järjestelmä

- (20) Espanja hyväksyi vuosina 2007–2009 kuninkaalliset asetukset 661/2007 ja 1578/2008 ja kuninkaallisen lain tasoisien asetusten 6/2009, joilla otettiin käyttöön vuoden 2007 järjestelmä. Uusiutuvia energialähteitä käyttävien tuotantolaitosten toiminnanharjoittajat saivat valita kahdesta tukivaihtoehdosta vuoden 2007 järjestelmässä. Ensimmäisessä vaihtoehdossa saadaan kiinteä tariffi tuotetun energian kilowattituntia kohden (syöttötariffivaihtoehto). Tariffia päivitetään vuosittain kuluttajahintaindeksin perusteella. Toisessa vaihtoehdossa sähkö myydään markkinoilla ja saadaan premio myydyin sähkön kilowattituntia kohden sähkön markkinahinnan lisäksi (premiiovaihtoehto).

⁽²³⁾ Unionin tuomioistuimen 30 päivänä huhtikuuta 2019 antama lausunto 1/17, EU:n ja Kanadan välinen laaja-alainen talous- ja kauppasopimus (CETA).

⁽²⁴⁾ COM(2023) 447 final, jossa viitataan lausuntoon 1/17 (CETA), 152–161 kohta.

⁽²⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/77/EY, annettu 27 päivänä syyskuuta 2001, sähköntuotannon edistämisestä uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön sisämarkkinoilla (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 33).

⁽²⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16).

⁽²⁷⁾ Komission tiedonanto – Suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 (EUVL C 200, 28.6.2014, s. 1).

- (21) Sekä syöttötariffivaihtoehdon tariffi että preemiovaihtoehdon preemio laskettiin uusiutuvia energialähteitä käyttävien perusvoimalaitosten tyypillisten kustannusten ja tulojen perusteella. Espanjan viranomaiset arvioivat sekä perusvoimalaitosten alkuinvestointikustannukset ja käyttö- ja ylläpitokustannukset että markkinahinnan.
- (22) Aurinkolämpösähkön kannattavuus oli jopa 8 prosenttia sellaisten laitosten osalta, jotka valitsivat tariffit, ja ne laitokset, jotka osallistuivat tukumarkkinoille ja saivat preemion, saivat 7–11 prosentin tuoton ⁽²⁸⁾.
- ..(23) Keskitettävillä aurinkovoimaloilla oli oikeus saada vuoden 2007 järjestelmästä tariffi tai preemio myös fossiilisista polttoaineista tai maakaasusta tuotetusta sähköstä, kun niitä käytettiin yhdessä uusiutuvien energialähteiden kanssa vakaan tuotannon ja toimituksen varmistamiseksi. Tällaisen sähkön osuus ei kuitenkaan saanut ylittää 12:tä prosenttia kokonaissähköstä tariffin tapauksessa eikä 15:tä prosenttia kokonaissähköstä preemion tapauksessa ⁽²⁹⁾.
- (24) Saadakseen vuoden 2007 järjestelmästä tukea mahdollisten tuensaajien oli jätettävä hakemus Espanjan energiapolitiikasta ja kaivostoiminnasta vastaavalle pääosastolle.
- (25) Järjestelmä rahoitettiin sähkönkuluttajille ja verkkokäyttäjille määrättyillä verkkomaksuilla, joista on säädetty sähköalaa koskevalla lailla 54/1997 (muutettu vuonna 2013 lailla 24/2013) ja kuninkaallisella asetuksella 2017/1997. Espanjan viranomaiset toteavat, että verkkomaksut olivat pakollisia kuluttajille ja verkkokäyttäjille. Ne toteavat myös, että vuoden 2007 järjestelmä oli SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, ja viittaavat erityisesti komission vuoden 2017 päätöksen johdanto-osan 158 kappaleeseen.
- (26) Erityisesti sähköalaa koskevan lain 54/1997 17 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään, että Espanjan hallituksen olisi annettava tarvittavat säännökset verkkomaksujärjestelmän täytäntöönpanoa varten. Maksut ovat kiinteitä ja perustuvat järjestelmän säännellyn toiminnan kustannuksiin, joita ovat sähköjärjestelmän pysyvät kustannukset sekä monipuolistamisen ja toimitusvarmuuden takaamisen kustannukset. Espanjan hallituksen oli määrä vahvistaa maksujen laskentamenetelmä. Kuninkaallisen asetuksen 2017/1997 4 §:n g kohdan 1 kohta sisältää muun muassa vuoden 2007 järjestelmästä aiheutuvat monipuolistamis- ja toimitusvarmuuskustannukset.
- (27) Kuninkaallisella asetuksella 2017/1997 annettiin kansalliseen markkina- ja kilpailukomissioon sisällytetyn kansallisen energiakomission (Comisión Nacional de Energía) tehtäväksi siirtää myöhemmillä sovitteluilla sähköjärjestelmän pysyvien kustannusten sekä monipuolistamisesta ja toimitusvarmuudesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen kerätyt varat asianomaisille edunsaajille. Asetuksen liitteissä määriteltiin myös sovittelujen edunsaajat ja sovellettavat matemaattiset kaavat sekä säänneltiin itse sovintomenettelyä ennalta määritettyjen objektiivisten parametrien mukaisesti.
- (28) Vuoden 2007 järjestelmän rahoitusmekanismin oikeudellinen kehys on sama kuin tuomioistuimen asiassa *Elcogás* ⁽³⁰⁾ arvioima.

3.2 Vuoden 2013 järjestelmä

- (29) Kuten johdanto-osan 19 kappaleessa mainitaan, Espanja on vuodesta 2012 lähtien antanut useita säädöksiä, joilla on muutettu vuoden 2007 järjestelmää.

⁽²⁸⁾ Tuomion 91 kohta.

⁽²⁹⁾ Ks. asetuksen 661/2007 2 §:n 1 momentti.

⁽³⁰⁾ Unionin tuomioistuimen määräys 22.10.2014, *Elcogás SA v. Administración del Estado ja Iberdrola SA*, C-275/13, ECLI:EU:C:2014:2314. Määräyksen 23 kohdassa tuomioistuin totesi, että kyseinen korvausmekanismi johtui valtiosta, koska se perustettiin ja siitä säänneltiin lailla 54/1997 ja kuninkaallisella asetuksella 2017/1997. Saman oikeusperustan perusteella tuomioistuin päätteli myös, että ylimääräisten kustannusten korvausmekanismi rahoitettiin valtion varoista. Tuomioistuin totesi erityisesti, että ministeriön asetuksessa vahvistettiin verkkomaksujen suuruus vuosittain ja että se määritettiin kaikille kotimaisille loppukuluttajille ja verkkokäyttäjille. Lisäksi näin kerätyjä varoja hallinnoi kansallinen energiakomissio, joka on valtion elin, eikä sillä ollut harkintavaltaa tässä asiassa. Vuoden 2007 järjestelmän rahoitusmekanismi on pääosin sama kuin tuomioistuimen tutkima mekanismi.

- (30) Muun muassa syöttötariffien päivittämistä kuluttajahintaindeksin mukaisesti koskeva mekanismi kumottiin 1. helmikuuta 2013 annetulla kuninkaallisella asetuksella 2/2013 ja korvattiin alemmalla indeksillä.
- (31) Sen jälkeen Espanja hyväksyi seuraavat säädökset, joilla perustettiin vuoden 2013 järjestelmä ⁽³¹⁾: kuninkaallinen lain tasoinen asetus 9/2013, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2013, sähköalaa koskeva laki 24/2013, annettu 26 päivänä joulukuuta 2013, kuninkaallinen asetus 413/2014, annettu 6 päivänä kesäkuuta 2014 sekä määräykset IET/1045/2014 ja IET/1459/2014.
- (32) Vuoden 2013 järjestelmä on järjestetty kuuden vuoden sääntelykausi. Ensimmäinen sääntelykausi alkoi 14 päivänä heinäkuuta 2013 ja päättyi 31 päivänä joulukuuta 2019. Toinen sääntelykausi alkoi 1 päivänä tammikuuta 2020.
- (33) Vuoden 2013 järjestelmästä on myönnetty tukea i) yhteistuotantolaitoksille, ii) uusiutuvan energian laitoksille ja iii) muille laitoksille, jotka käyttävät vähintään 70 prosenttia jätteestä energialähteisiin ja mustalipeään ⁽³²⁾.
- (34) Vuoden 2013 järjestelmästä voidaan myöntää tukea seuraaville kahdelle laitostyypille:
- laitokset, joille myönnetään tämän järjestelmän mukaista tukea sen jälkeen, kun kuninkaallinen asetus 413/2014 tuli voimaan 11 päivänä kesäkuuta 2014, jäljempänä 'uudet tuettavat laitokset';
 - laitokset, jotka olivat oikeutettuja jo vuoden 2007 järjestelmästä myönnettävään tukeen tai jotka olivat jo saaneet tukea, kun kuninkaallinen lain tasoinen asetus 9/2013 tuli voimaan 14 päivänä heinäkuuta 2013, jäljempänä 'aiemmin tuetut laitokset'.
- (35) Vuoden 2013 järjestelmän tuki myönnetään preemiona, joka maksetaan markkinoilta saatavien tulojen lisäksi. Sen tarkoituksena on auttaa tuettavia teknologioita kilpailemaan yhdenvertaisesti muiden markkinoilla olevien teknologioiden kanssa kohtuullisella tuottoasteella, jonka laskettiin olevan 7,398 prosenttia aiemmin tuetuissa laitoksissa ⁽³³⁾ ja 7,503 prosenttia uusissa tuettavissa laitoksissa. Premio koostuu kahdesta osasta, jotka ovat korvaus investoinneista ja tarvittaessa korvaus toiminnasta.
- (36) Maksettavan tuen määrän määrittämiseksi laitokset luokitellaan johonkin perusvoimalaitostyyppiin niiden yksilöllisten ominaisuuksien perusteella. Kunkin perusvoimalaitokseen sovellettavat korvausten vertailuperusteet vahvistetaan ministeriön määräyksellä. Niitä ovat teknologian tyyppi, sähköntuotantokapasiteetti, toiminnan alkamispäivä, käyttöikä, laitoksen sähköjärjestelmä/sijainti, sähkön myynnistä markkinoilla saatavat vakiotuotot, toiminnan harjoittamisesta aiheutuvat vakio toimintakustannukset ja käyttötunnit (vähimmäis- ja enimmäisarvot). Korvaus, johon yksittäinen laitos on oikeutettu, lasketaan perusvoimalaitoksen korvausten vertailuperusteiden ja yksittäisen järjestelyn ominaisuuksien (kuten todellisten käyttötuntien) perusteella.
- (37) Vuoden 2013 järjestelmä rahoitetaan osittain valtion yleisestä talousarviosta ja osittain sähkönkuluttajille määrättävistä verkkokäyttötariffeista ja -maksuista, joita kutsutaan myös sähköjärjestelmän tuloiksi. Tämä rahoitusmekanismi otettiin käyttöön laeilla 15/2012, 17/2012 ja 24/2013.
- (38) Vuoden 2007 järjestelmän ja vuoden 2013 järjestelmän tärkeimmät erot voidaan tiivistää seuraavasti:
- Vuoden 2013 järjestelmässä uusiutuvan energian tuottajilla on oikeus saada tuottamastaan sähköstä markkinahinnan lisäksi premio sen sijaan, että ne voisivat valita joko syöttötariffin tai premion kuten vuoden 2007 järjestelmässä.
 - Vuoden 2013 järjestelmästä poistettiin fossiilisilla polttoaineilla tai maakaasulla tuotetun sähkön tuki 1 päivänä tammikuuta 2013 alkaen ⁽³⁴⁾.

⁽³¹⁾ Komission vuoden 2017 päätöksen 2.1 jaksossa on kattava luettelo vuoden 2013 järjestelmän oikeusperustasta.

⁽³²⁾ Tarkempia tietoja tukikelpoisista teknologioista on komission vuoden 2017 päätöksen johdanto-osan 14 kappaleessa.

⁽³³⁾ Tätä tuottoastetta sovellettiin ensimmäisellä sääntelykaudella (vuosien 2014–2019 hankkeissa). Toisesta sääntelykaudesta alkaen tuottoaste on 7,09 prosenttia, jos ei käytetä kuninkaallisen lain tasoinen asetuksen toista lisäsäännöstä 17/2019 edellisen kauden kannattavuuden säilyttämiseksi.

⁽³⁴⁾ Tuomion 139 ja 140 kohta.

- c) Vuoden 2013 järjestelmässä säädetään suuremmasta määrästä perusvoimalaitoksia kuin vuoden 2007 järjestelmässä. Kuninkaallisessa asetuksessa 661/2007 (eli vuoden 2007 järjestelmässä) säädettiin vain yhdestä perusvoimalaitoksesta (Caso Tipo. Kuninkaallisessa asetuksessa 413/2014 (eli vuoden 2013 järjestelmässä) yksilöidään 20 perusvoimalaitosta (Instalaciones Tipo. Toisin kuin vuoden 2007 järjestelmässä vuoden 2013 järjestelmässä otetaan huomioon eri teknologioiden väliset erot sekä vuosi, jona voimalaitokset ovat aloittaneet toimintansa, kuten johdanto-osan 36 kappaleessa kuvataan.
- d) Vuoden 2013 järjestelmässä kaikkia johdanto-osan 36 kappaleessa kuvattuja korvausparametrejä – mukaan lukien kohtuullinen tuotto perusvoimalaitosten jäljellä olevalle käyttöiälle – voidaan tarkistaa kuuden vuoden välein (kunakin sääntely kautena), kun taas vuoden 2007 järjestelmässä korvausparametrit olivat kiinteitä mutta sidoksissa kuluttajahintaindeksiin.
- e) Sekä vuoden 2007 että vuoden 2013 järjestelmässä tuki on oikeassa suhteessa tuotetun sähkön määrään. Silti vuoden 2007 järjestelmässä tuki on suoraan ja yksinomaan oikeassa suhteessa tuotetun sähkön määrään, kun taas vuoden 2013 järjestelmässä vahvistetaan tietyt vastaavat käyttötunnit laitoksen kapasiteetin mukaan. Vain nämä tunnit korvataan.

3.3 Komission vuoden 2017 päätös

- (39) Kuten johdanto-osan 19 kappaleessa mainitaan, komissio hyväksyi vuoden 2017 päätöksessään vuoden 2013 järjestelmän sisämarkkinoille soveltuvaksi.
- (40) Kaikki vuoden 2007 järjestelmästä alun perin tukea saaneet laitokset voisivat automaattisesti saada tukea vuoden 2013 järjestelmästä. Arvioidessaan vuoden 2013 järjestelmän soveltuvuutta sisämarkkinoille komissio otti vuoden 2017 päätöksessään huomioon vuoden 2007 järjestelmästä ja vuoden 2013 järjestelmästä aiemmin tuettujen laitosten suorittamien maksujen summan, minkä tarkoituksena oli varmistaa, etteivät korvaukset ole liian suuria ⁽³⁵⁾.
- (41) Komissio arvioi erityisesti aiemmin tuetuille laitoksille ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 131 kohdan a alakohdan mukaisesti myönnetyn tuen oikeasuhteisuutta 21 sellaisen perusvoimalaitoksen kassavirtalaskelmien perusteella, jotka edustavat vuoden 2013 järjestelmästä tuettuja eri teknologioita ja laitostyyppejä (ks. komission vuoden 2017 päätöksen johdanto-osan 120 kappale). Laskelmiin sisältyvät aiemmat myyntitulot (myös vuoden 2007 järjestelmästä aiemmin tuettujen laitosten saamat tulot), odotettavissa olevat tulevat myyntitulot, alkuinvestointikustannukset, toimintakustannukset ja kullekin laitokselle sekä toiminnasta että investoinneista myönnettävät korvaukset. Komissio varmisti, että missään esitetystä esimerkistä tuki ei ylittänyt sitä, mitä tarvitaan alkuinvestointikustannusten ja asiaankuuluvien toimintakustannusten kattamiseen lisättynä kohtuullisella tuotolla, joka perustuu aiempiin ja arvioituihin kustannuksiin sekä markkinahintoihin (7,503 % ennen veroja uusissa tuettavissa laitoksissa ja 7,398 % aiemmin tuetuissa laitoksissa). Komissio totesi vuoden 2017 päätöksessään, että nämä tuottoasteet vaikuttivat olevan vastaavia kuin komission hyväksymät vastaaviin toimenpiteisiin (uusiutuvaa energiaa ja tehokasta yhteistuotantoa koskeviin hankkeisiin) sovellettavat tuottoasteet eivätkä johtaneet liian suuriin korvauksiin. Komissio teki saman päätelmän korvausparametrien tulevasta tarkistamisesta, koska tulevat maksut laskettaisiin niin, että investoinnin nettonykyarvo olisi nolla ⁽³⁶⁾.

4. ANTININ INVESTOINTI

4.1 Andasol-voimalat

- (42) Andasol-1-voimala ja Andasol-2-voimala (yhdessä 'Andasol-voimalat') ovat Etelä-Espanjan Granadassa sijaitsevia keskittäviä aurinkovoimaloita, joista kummankin kapasiteetti on 49,9 MW. Niiden omistajat ovat Andasol-1 Central Termosolar UNO S.L. ja Andasol-2 Central Termosolar DOS (yhdessä 'Andasol-yritykset'), jotka myös operoivat niitä.

⁽³⁵⁾ Ks. komission vuoden 2017 päätöksen johdanto-osan 4 ja 156 kappale.

⁽³⁶⁾ Ks. komission vuoden 2017 päätöksen johdanto-osan 120 kappale.

- (43) Andasol-voimaloiden rakentaminen saatiin päätökseen vuosina 2008 ja 2009. Andasol-1-voimala sai lopullisen käyttöönottoluvan 25 päivänä marraskuuta 2008, ja se kirjattiin sähkövoimalaitosten hallinnolliseen rekisteriin 24 päivänä huhtikuuta 2009. Andasol-2-voimala puolestaan sai käyttöönottoluvan 5 päivänä kesäkuuta 2009, ja se kirjattiin hallinnolliseen rekisteriin 22 päivänä joulukuuta 2009 ⁽³⁷⁾.
- (44) Andasol-voimalat saivat tukea vuoden 2007 järjestelmästä. Espanjan toimittamien tietojen mukaan Andasol-voimalat saivat preemion toimintansa aloittamisesta alkaen vuoden 2010 loppuun asti sekä uudelleen vuonna 2012, kun taas vuosina 2011 ja 2013 ne saivat tukea syöttötariffin muodossa.
- (45) Andasol-voimalat varustettiin myös kolmella lämmittimellä ja yhdellä nesteytetyn maakaasun säiliöllä, jotta ne voisivat käyttää sähköntuotannossaan maakaasua ja siten parantaa aurinkosähkön muuntotehokkuutta ja tuotannon luotettavuutta ⁽³⁸⁾. Näin ollen ne olivat oikeutettuja vuoden 2007 järjestelmän mukaiseen tariffiin tai preemioon myös maakaasulla tuotetun sähkön osalta.
- (46) Espanjan toimittamien tietojen mukaan Andasol-voimalat ovat jatkaneet sähköntuotantoa ja saaneet tukea vuoden 2013 järjestelmästä. Andasol-voimalat rekisteröitiin automaattisesti vuoden 2013 järjestelmässä aiemmin tuetuiksi laitoksiksi, kuten tapahtui kaikkien laitosten osalta, jotka olivat alun perin saaneet tukea vuoden 2007 järjestelmästä. Andasol-voimaloille vuoden 2013 järjestelmästä myönnetty tuki perustui Andasol-1-voimalan osalta perusvoimalaitokseen IT-00606 ja Andasol-2-voimalan osalta perusvoimalaitokseen IT-00607.
- (47) Espanja toimitti laskelman bruttotuloista, jotka Andasol-voimalat olisivat saaneet vuoden 2007 järjestelmästä myönnettävänä tukena, jos se olisi jatkunut muuttumattomana, ja vertasi sitä laitosten vuosina 2014–2020 vuoden 2013 järjestelmästä saamaan tukeen. Taulukossa 1 esitetään vuoden 2007 järjestelmän ja vuoden 2013 järjestelmän välinen markkinatulojen ja niiden lisäksi saatujen tulojen ero. Positiiviset arvot tarkoittavat, että kuninkaallisen asetuksen 413/2014 (eli vuoden 2013 järjestelmän) mukaiset tulot ovat suuremmat kuin kuninkaallisen asetuksen 661/2007 (eli vuoden 2007 järjestelmän) mukaiset tulot.

Taulukko 1

Markkinatulojen ja niiden lisäksi saatujen tulojen ero vuoden 2007 järjestelmän ja vuoden 2013 järjestelmän välillä

	Markkinatulojen ja lisätulojen ero (euroa)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andasol-1 (IT-00606)	– 1 897 689	5 912 667	34 684	– 225 050	4 697 699	– 489 111	7 748 070
Andasol-2 (IT-00607)	– 5 373 068	2 679 859	– 3 420 095	– 4 243 563	355 343	284 299	– 1 769 847

Lähde: Espanjan viranomaiset.

- (48) Taulukosta 1 käy ilmi, että Andasol-1-voimala sai vuosina 2014–2020 noin 15 miljoonaa euroa enemmän kuin se olisi saanut vuoden 2007 järjestelmästä, kun taas Andasol-2-voimala sai 11 miljoonaa euroa vähemmän kuin se olisi saanut vuoden 2007 järjestelmästä.
- (49) Laskelmat perustuvat Andasol-voimaloiden kansallisen markkina- ja kilpailukomission mukaiseen tosiasialliseen tuotantoon vuosina 2014–2020.
- (50) Espanja totesi, että Andasol-voimaloiden energiamäärä on niiden tuotantokapasiteetin mukainen. Taulukossa 2 esitetään Espanjan toimittamat energiantuotantoa koskevat tiedot kummastakin voimalasta 1 päivän marraskuuta 2009 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana:

⁽³⁷⁾ Tuomion 110 kohta.

⁽³⁸⁾ Tuomion 70 ja 72 kohta.

Taulukko 2

Andasol-1- ja Andasol-2-voimaloiden vuosittain tuottama energia

	Andasol-1 (GWh)	Andasol-2 (GWh)
2009 ⁽¹⁾	9,6	7,8
2010	127,3	123,4
2011	155,6	157,9
2012	141,3	160,7
2013	134,1	132,1
2014	150,5	146,5
2015	118,6	113,7
2016	138,9	135,0
2017	147,7	146,2
2018	123,7	124,1
2019	148,3	124,0
2020	103,6 ⁽²⁾	128,8

⁽¹⁾ Tiedot ovat saatavilla vain marras- ja joulukuulta 2009, ja ilmoitetut energiapanokset vastaavat vain tätä ajanjaksoa.

⁽²⁾ Espanja selitti, että tämä vähennys johtuu pienemmästä tuotannosta maaliskesäkuussa 2020, mikä vastaa covid-19-kriisistä johtuvaa sulkua, ja että vuoden 2020 kolmannella ja neljännellä neljänneksellä tuotanto elpyi normaalille tasolle ja jopa edellisvuoden tasoa suuremmaksi.

Lähde: Espanjan viranomaiset kansallisen markkina- ja kilpailukomission tietojen perusteella.

4.2 Antinin investointi Andasol-voimaloihin

- (51) Antin on kantajana välimiesmenettelyssä Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. ja Antin Energia Termosolar B.V. v. Espanja. Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. on perustettu 22 päivänä maaliskuuta 2011 Luxemburgissa. Antin Energia Termosolar B.V. on perustettu 27. kesäkuuta 2011 Alankomaissa, ja se on kokonaan Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l:n omistuksessa. Molemmat olivat Ranskassa perustetun yksityisen riskipääomarahaston Antin Infrastructure Partnersin sijoitusyhtiöitä, joita käytettiin investointeihin Espanjassa ⁽³⁹⁾. Tämän päätöksen laatimisajankohtana Antin Infrastructure Partners ilmoittaa verkkosivustollaan hallinnoivansa seitsemää rahastoa, jotka investoivat infrastruktuuriin Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa ja kohdentavat investointeja energia- ja ympäristö-, digitaali-, liikenne- ja sosiaalialoihin tavoitteenaan tuottaa investoijille houkuttelevaa riskioikaistua tuottoa ⁽⁴⁰⁾. Antin Infrastructure Partners toteaa, että sen mielestä aktiivinen lähestymistapa arvionluontiin on paras keino hallita infrastruktuuri-investointeja ja että se tekee johtoryhmiensä kanssa tiivistä yhteistyötä parantaakseen salkkuyhtiöidensä toimintaa, taloudellista tulosta, palvelujen laatua ja terveys- ja turvallisuusoloja ⁽⁴¹⁾.

⁽³⁹⁾ Tuomion 2 ja 249 kohta.

⁽⁴⁰⁾ Ks. <https://www.antin-ip.com/who-we-are>, sivustolla käyty viimeksi 3.3.2025.

⁽⁴¹⁾ Ks. <https://www.antin-ip.com/who-we-are>, sivustolla käyty viimeksi 3.3.2025.

- (52) Vuonna 2011 Antin investoi 45 prosentin omistusosuuden hankintaan Andasol-yrityksistä. Tuolloin Antin Infrastructure Services Luxembourg S.a.r.l. omisti kaikki Antin Energia Termosolar B.V:n osakkeet, Antin Energia Termosolar B.V. puolestaan 45 prosenttia kummankin Andasol-yrityksen osakkeista. Loput Andasol-yritysten osakkeista omistivat RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à.r.l., jäljempänä 'RREEF', ja espanjalainen ryhmittymä Actividades de Construcción y Servicios, S.A., jäljempänä 'ACS'. RREEF omisti osakkeista 45 prosenttia ja ACS 10 prosenttia ⁽⁴²⁾.
- (53) Välimiesmenettelyssä Antin väitti investoineensa noin 139,5 miljoonaa euroa sen odotuksen perusteella, että Andasol-voimalat tuottaisivat säännöllisiä, kestäviä tuloja, joiden avulla Antin voisi hoitaa velkansa ja saada investointiinsa tuottoa ⁽⁴³⁾. Antinin investointien aikaan Andasol-voimalat saivat tukea vuoden 2007 järjestelmästä.
- (54) Elokuussa 2017 Antin myi Andasol-voimaloihin tekemänsä investoinnin Cubico Sustainable Investments Limited -yritykselle 75,2 miljoonalla eurolla ⁽⁴⁴⁾.

5. TOIMENPITEEN KUVAUS

5.1 Välimiesmenettelyn käynnistäminen

- (55) Välimiesosoikeus antoi Espanjan ilmoittaman tuomion riita-asiassa, jonka Antin oli saattanut Espanjan vastaiseen välimiesmenettelyyn marraskuussa 2013.
- (56) Käynnistäessään energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaisen menettelyn Antin väitti, että sen investointikohteena olleisiin Andasol-voimaloihin sovellettavan Espanjan lainsäädäntökehyksen muutokset olivat aiheuttaneet vakavia, huomattavia haittoja sen investoinneille ja olivat vastoin Espanjan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteita, erityisesti vastoin sen 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun periaatetta. Antinin mukaan sen investoinnit Andasol-voimaloihin olivat perustuneet siihen, että se oli luottanut vuoden 2007 järjestelmään ⁽⁴⁵⁾.
- (57) Espanja toi välimiesmenettelyssä esiin sen, että unionin jäsenvaltion investoijan ja toisen jäsenvaltion välisen riidan – kuten kyseessä olevan riidan – käsittely ei kuulu välimiesosoikeuden toimivaltaan ⁽⁴⁶⁾.
- (58) Komissio esitti 14 päivänä marraskuuta 2014 väliintulohakemuksen riita-asian ulkopuolisena osapuolena. Välimiesosoikeus hylkäsi hakemuksen 14 päivänä joulukuuta 2014 sillä perusteella, että välimiesmenettely oli ennenaikainen. Komissio esitti toisen väliintulohakemuksen 9 päivänä joulukuuta 2015. Välimiesosoikeus päätti vuonna 2016 valtuuttaa komission esittämään kirjallisen huomautuksen sillä edellytyksellä, että komissio antaa kirjallisen sitoumuksen siitä, että se noudattaa välimiesosoikeuden määäämiä oikeudenkäyntikuluja koskevia päätöksiä. Komissio ilmoitti välimiesosoikeudelle, ettei se voisi antaa tällaista sitoumusta, eikä näin ollen toimittanut kirjallista huomautusta ⁽⁴⁷⁾.
- (59) Välimiesosoikeus hylkäsi myös Espanjan pyynnöt esittää välimiesmenettelyssä i) Achmea-tuomio ja ii) komission vuoden 2017 päätös ⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴²⁾ Tuomion 261 kohta.

⁽⁴³⁾ Tuomion 359 kohta.

⁽⁴⁴⁾ Tuomion 46 kohta.

⁽⁴⁵⁾ Tuomion 509 ja 510 kohta.

⁽⁴⁶⁾ Tuomion 171 kohta.

⁽⁴⁷⁾ Tuomion 59 ja 68 kohta.

⁽⁴⁸⁾ Tuomion 51–53 ja 56–58 kohta.

5.2 Välimiesoikeuden päätelmät välimiesmenettelyssä

- (60) Välimiesoikeus totesi Espanjan rikkoneen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 10 artiklan 1 kohtaa, koska se ei ollut kohdellut Antinin investointeja oikeudenmukaisesti eikä tasapuolisesti ⁽⁴⁹⁾. Tämä päätelmä perustuu Espanjan heinäkuusta 2013 lähtien säädöksillä eli kuninkaallisella lain tasoisella asetuksella 9/2013, lailla 24/2013, kuninkaallisella asetuksella 413/2014 ja määräyksellä IET 1045/2014 tekemiin uusiutuvia energialähteitä käyttävien laitosten korvausjärjestelmän sääntelymuutoksiin verrattuna Antinin investointien aikaan voimassa olleeseen järjestelmään eli lakiin 54/1997 ja kuninkaalliseen asetukseen 661/2007 ⁽⁵⁰⁾.
- (61) Välimiesoikeus myönsi Antinille 112 miljoonan euron korvauksen, joka Espanjan oli määrä maksaa. Espanja toimitti 24 päivänä heinäkuuta 2018 sovittelukeskuksen pääsihteerille tuomion oikaisemista koskevan pyynnön. Tämän jälkeen välimiesoikeus antoi 29 päivänä tammikuuta 2019 uuden päätöksen, jolla korvauksen määrä oikaistiin 112 miljoonasta eurosta 101 miljoonaksi euroksi.
- (62) Välimiesoikeus katsoi myös, että Espanjan oli maksettava korvauksesta kuukausittaista korkoa ja koronkorkoa 20 päivästä kesäkuuta 2014 alkaen tuomion antamispäivään (eli 15 päivään kesäkuuta 2018) asti 2,07 prosenttia ja tuomion antopäivästä maksupäivään 2,07 prosenttia. Lisäksi välimiesoikeus katsoi, että Espanjan oli maksettava Antinille 563 256,17 euroa (635 431,70 Yhdysvaltain dollaria) tämän osuudesta oikeudenkäyntikuluista ja 2 840 661,41 euroa (2 447 008,61 Englannin puntaa) tämän osuudesta oikeudenkäyntikuluista ja -kustannuksista ⁽⁵¹⁾.
- (63) Korvauksen laskennan osalta välimiesoikeus hyväksyi ainoastaan sen osan Antinin vaateesta, joka koski tulevien kassavirtojen (eli kesäkuun 2014 jälkeen) menettämisestä aiheutuvia vahingonkorvauksia ⁽⁵²⁾. Välimiesoikeus katsoi Antinin ja sen asiantuntijoiden soveltaman diskontatun kassavirran lähestymistavan asianmukaiseksi. Andasol-voimaloiden käyttöön osalta välimiesoikeus katsoi, että vahinkoja laskettaessa Andasol-voimaloiden käyttöön katsotaan olevan 25 vuotta. Välimiesoikeus vähensi näin ollen vaadituista 137 miljoonasta eurosta 36 miljoonaa euroa, joka vastasi Antinin esittämän käyttöön (35–40 vuotta) ja välimiesoikeuden hyväksymän käyttöön (25 vuotta) välistä erotusta, ja totesi, että loput 101 miljoonaa euroa olisi kohtuullinen korvaus ⁽⁵³⁾.

5.3 Toimenpiteen edunsaaja

- (64) Espanja totesi, että ilmoitetun toimenpiteen edunsaaja on Antin, koska tämä oli kantajana tuomioon johtaneessa menettelyssä ja siten siinä tarkoitettu korvaukseen oikeutettu osapuoli ⁽⁵⁴⁾. Vaikka tuomiossa ⁽⁵⁵⁾ todetaan, että Antin myi Andasol-yrityksiin tekemänsä sijoitukset Cubico Sustainable Investments Limitedille, Cubico Sustainable Investments Limited ei ollut välimiesmenettelyn osapuoli. Lisäksi tuomiossa määrätään oikeudesta korvaukseen yksinomaan Antinille, ei Cubico Sustainable Investments Limitedille.

5.4 Toimenpiteen oikeusperusta

- (65) Espanja totesi, että ilmoitetun toimenpiteen oikeusperustana ovat tuomio, energiaperuskirjasta tehty sopimus ja ICSID-yleissopimus sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan Lissabonissa 17 päivänä joulukuuta 1994 laadittu ratifioimiskirja, joka on julkaistu virallisessa lehdessä 17 päivänä maaliskuuta 1998 ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁴⁹⁾ Tuomion 748 kohta ja VIII jakson c kohta.

⁽⁵⁰⁾ Tuomion VIII jakson c kohta sekä 572 ja 573 kohta.

⁽⁵¹⁾ Tuomion 748 kohta.

⁽⁵²⁾ Tuomion 691, 714 ja 725 kohta (sellaisina kuin ne on oikaistu kirjoitusvirheen vuoksi välimiesoikeuden 29.1.2019 tekemässä oikaisupäätöksessä).

⁽⁵³⁾ Tuomion 725 kohta (sellaisina kuin ne on oikaistu kirjoitusvirheen vuoksi välimiesoikeuden 29.1.2019 tekemässä oikaisupäätöksessä).

⁽⁵⁴⁾ Tuomion 2 kohta. Ks. myös tuomion 748 kohdassa määritellyt termit.

⁽⁵⁵⁾ Tuomion 46 kohta.

⁽⁵⁶⁾ Espanja allekirjoitti energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 17 päivänä joulukuuta 1994 ja ratifioi sen 11 päivänä joulukuuta 1997. Sopimus tuli voimaan Espanjan osalta 16 päivänä huhtikuuta 1998. Espanja selitti myös, että Espanjan perustuslain 96 §:n 1 momentin mukaan laillisesti tehdyt ja Espanjassa virallisesti julkaistut kansainväliset sopimukset ovat osa sisäistä oikeusjärjestystä.

5.5 Toimenpiteen tarkoitus

- (66) Espanjan mukaan ilmoitetun toimenpiteen tavoitteena on korvata Antinille Espanjan uusiutuvaa energiaa käyttävien laitosten tukijärjestelmään tekemät sääntelymuutokset, jotka johtuvat Espanjan antamista säädöksistä. Niillä muutettiin vuoden 2007 järjestelmää ja otettiin käyttöön vuoden 2013 järjestelmä (ks. johdanto-osan 60 kappale). Espanjan viranomaiset totesivat myös, että ilmoitetulla toimenpiteellä ei ole kannustavaa vaikutusta.

5.6 Toimenpiteen tukimuoto, talousarvio ja rahoitus

- (67) Tuki koostuu korvauksena maksettavasta määrästä, jonka välimiesoikeus on laskenut tuomiossa, ennen tuomiota kertyneistä koroista sekä tuomion jälkeen kertyneistä koroista, jotka on laskettava uudelleen todellisen maksupäivän perusteella (ks. johdanto-osan 61 ja 62 kappale).
- (68) Espanja arvioi ilmoitushetkellä kokonaismääräksi 114 900 983 euroa, josta 101 000 000 euroa vastaa tuomiossa hyväksyttyä määrää, 8 686 086 euroa korkoa ennen tuomiota (20 päivän kesäkuuta 2014 ja 15 päivän kesäkuuta 2018 väliseltä ajalta), 1 810 978 euroa korkoa tuomion jälkeen (15 päivän kesäkuuta 2018 ja 31 päivän maaliskuuta 2019 väliseltä ajalta), 563 256 euroa oikeudenkäyntikuluja ja 2 840 661 euroa Antinin oikeudenkäyntikuluja.
- (69) Espanjan viranomaiset selittivät, että maksu rahoitettaisiin Espanjan valtion yleisestä talousarviosta. Maksua ei veloitettaisi sähköjärjestelmän kustannuksista, joten se ei lankeaisi suoraan sähkön loppukäyttäjien maksettavaksi sähkölaskussa.

5.7 Tuen kasautuminen

- (70) Espanja ilmoitti, että Andasol-voimaloille on myönnetty tukea vuoden 2013 järjestelmän nojalla. Espanja on itse asiassa laskenut taulukossa 3 esitettyjen parametrien perusteella taulukossa 4 esitetyn mukaisesti, mikä vaikutus tuomiolla mahdollisesti on Antinin Andasol-voimaloihin tekemän investoinnin kannattavuuteen:

Taulukko 3

Simulointiparametrit, joihin sovelletaan Antinin 45 prosentin omistussuutta

	Investoinnit yhteensä	Antinin investointi (45 %)	Käyttöikä	Tulot 2009/2010–2020	Tulot 2021–2037	Menot 2009/2010–2037
	Euroa	Euroa	Vuosia	Euroa	Euroa	Euroa
Andasol-1	318 126 771	143 157 047	25	Toteutunut (*)	IT-0 606/20 606	IT-0 606/20 606
Andasol-2	318 126 771	143 157 047	25	Toteutunut	IT-0 607/20 607	IT-0 607/20 607

Lähde: Espanjan viranomaiset.

(*) Toteutunut-tieto perustuu kansallisen markkina- ja kilpailukomission tietoihin.

Taulukko 4

Tuomion vaikutus 45 prosenttiin Andasol-voimaloista

Sisäinen korkokanta	Antinin investointi (45 %)	Ilman tuomiota	Tuomion kanssa, ilman korkoa	Tuomion kanssa, koron kanssa
	Euroa	Sisäinen korkokanta	Sisäinen korkokanta	Sisäinen korkokanta
Andasol-1	143 157 047	7,44 %	8,84 %	9,03 %
Andasol-2	143 157 047	7,27 %	8,96 %	9,18 %

Lähde: Espanjan viranomaiset.

- (71) Espanja selitti, että kummankin voimalan todellisten tulojen arvojen käyttö selittää, miksi sisäinen korkokanta on eri kuin 7,398 prosentin tuotto, jota pidettiin komission vuoden 2017 päätöksessä kohtuullisena aiemmin tuettujen laitosten osalta.

5.8 Antinin pyrkimykset panna tuomio täytäntöön ja Espanjan vastustus

- (72) Antin on yrittänyt panna tuomion täytäntöön Yhdysvalloissa, Australiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.
- (73) Antin pani 27 päivänä heinäkuuta 2018 Yhdysvalloissa United States District Court for the District of Columbiassa vireille menettelyn, jossa haettiin tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa (Civil Action No. 1:18-cv-1753 (EGS)). Menettelyä lykättiin kyseisen tuomioistuimen määräyksellä 28 päivänä elokuuta 2019 siihen asti, kunnes Espanjan sovittelukeskuksen kumoamiskomiteassa käynnistämän tuomion kumoamisen menettelyn tulos oli saatu. Komissiolle myönnettiin 22 päivänä maaliskuuta 2019 lupa puuttua unionin puolesta kyseisiin menettelyihin Yhdysvalloissa *amicus curiae* -järjestelyinä. Komissio korosti huomautuksissaan sitä, että välimiesoikeudella ei ollut asiassa toimivaltaa, ja myös sitä, että valtioneuvoston päätöksen mukaan tuomion nojalla ei voitaisi suorittaa maksuja ennen kuin komissio olisi hyväksynyt sen sisämarkkinoille soveltuvaksi. Tarkemmin sanottuna komissio selitti ensimmäisen kohdan osalta, että energiaperuskirjasta tehty sopimusta ei sovelleta EU:n sisäisiin riitoihin. Näin ollen tuomioon johtaneella välimiesmenettelyllä ei ollut olennaista edellytystä eli pätevää sopimusta sovittelusta, koska Espanja ei ollut koskaan tarjonnut mahdollisuutta sovitteluun Alankomaiden tai Luxemburgin investoijien, kuten kantajien, kanssa. Menettelyllä ei toisin sanoen ollut oikeusperustaa, eikä välimiesoikeudella ollut toimivaltaa riita-asian käsittelyyn. Komissio huomautti myös, että asiaa käsittelevän tuomioistuimen olisi noudatettava mahdollisimman pitkälle unionin tuomioistuimen Komstroy-tuomiota, joka koskee energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja EU:n perussopimusten tulkintaa. Toisen kohdan osalta komissio saattoi tuomioistuimen tietoon aloittamispäätöksen luonteen ja sisällön, kuten velvoitteen olla maksamatta tuomiossa yksilöityä korvausta ennen komission lopullista päätöstä ja sen, että tätä veloitetta sovelletaan ICSID-yleissopimuksen 53–55 artiklasta riippumatta. Menettelyn lykkäys lopetettiin tammikuussa 2025. Komissio antoi 18 päivänä helmikuuta 2025 täydentävän *amicus curiae* -lausunnon, jossa otettiin huomioon United States Court of Appeals for the D.C. Circuitin 16 päivänä elokuuta 2024 rinnakkaisissa menettelyissä antama tuomio sekä unionin ja jäsenvaltioiden 26 päivänä kesäkuuta 2024 antama lausuma unionin tuomioistuimen asiassa Komstroy antaman tuomion oikeudellisista seurauksista ja yhteisymmärryksestä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklan soveltumattomuudesta EU:n sisäisen välimiesmenettelyn perustaksi⁽⁷⁷⁾. Kyseisessä huomautuksessa komissio myös käytti tilaisuuden hyväkseen selittääkseen, että perussopimusten tulkinnan peruseriaatteet pakottavat tekemään saman päätelmän kuin unionin tuomioistuin asiassa Komstroy: Espanjan pysyvä tarjous 26 artiklan mukaisesta sovittelusta ei koske EU:n investoijia. Asia on tämän päätöksen tekohetkellä vireillä United States District Court for the District of Columbiassa.
- (74) Antin aloitti menettelyn tuomion panemiseksi täytäntöön myös Australiassa. Full Federal Court of Australia totesi 25 päivänä kesäkuuta 2021, että tuomio sitoo Espanjaa. Tuomioistuin myös hylkäsi komission pyynnön puuttumisesta unionin puolesta näihin menettelyihin *amicus curiae* -järjestelyinä. Espanja valitti asiasta Australian korkeimpaan oikeuteen. Australian korkein oikeus antoi 12 päivänä huhtikuuta 2023 tuomionsa, jolla hylättiin Espanjan valitus ja vahvistettiin tuomion tunnustaminen Australiassa. Kyseisessä menettelyssä hylättiin myös komission pyyntö esittää *amicus curiae* -lausunto unionin puolesta. Antin osallistuu parhaillaan tämän tuomion virallisen tunnustamisen perusteella Australian toimivaltaisessa tuomioistuimessa seuraavaan vaiheeseen tuomion panemiseksi täytäntöön. Menettely on tämän päätöksen tekohetkellä vireillä.

⁽⁷⁷⁾ Ks. https://energy.ec.europa.eu/document/download/740e62fc-a0d1-4a5b-9d00-01357802c307_en?filename=Inter%20se%20Declaration%20-%20all%20languages%20-%20260624.pdf (sivustolla käyty viimeksi 3.3.2025).

- (75) Antin on jättänyt hakemuksen tuomion rekisteröimiseksi myös Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimille, ja tuomio on rekisteröity. High Court of England & Wales hylkäsi 24 päivänä toukokuuta 2023 Espanjan hakemuksen rekisteröintimääräyksen kumoamisesta. Espanja valitti tuomiosta muutoksenhakutuomioistuimeen, joka hylkäsi valituksen 22 päivänä lokakuuta 2024. Yhdistyneen kuningaskunnan korkein oikeus antoi 31 päivänä tammikuuta 2025 Espanjalle luvan valittaa muutoksenhakutuomioistuimen päätöksestä. Espanjan määräaika valituksen tekemiselle ei ollut umpeutunut tämän päätöksen tekoajankohtana.
- (76) Vastauksena Antinin pyrkimyksiin panna tuomio täytäntöön Australiassa, Yhdysvalloissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa Espanja aloitti Luxemburgin tuomioistuimissa menettelyn kyseiseen jäsenvaltioon perustettua Antinia vastaan. Tarkemmin sanottuna Espanja on pyytänyt Tribunal d'arrondissement de et à Luxembourg -tuomioistuinta määräämään Antinin lopettamaan kaikki toimet, joiden tarkoituksena on tuomion tunnustaminen tai täytäntöönpano erityisesti kolmansissa maissa, koska tunnustaminen tai täytäntöönpano olisi selvästi yleisen järjestyksen vastaista. Espanja myös pyysi Luxemburgin tuomioistuinta määräämään Antinille seuraamusmaksuja, jos se ei noudata päätöstä toimen lopettamisesta. Komissio on puuttunut näihin menettelyihin neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 ⁽⁵⁸⁾ 29 artiklan nojalla. Menettely on tämän päätöksen tekoajankohdalla vireillä.

6. SYYT MENETTELYN ALOITTAMISEEN

- (77) Komissio antoi 19 päivänä heinäkuuta 2021 aloittamispäätöksen, jossa se arvioi alustavasti, että tuomio merkitsi valtiontukea aloittamispäätöksen 4.1 jaksossa esitetyistä syistä, erityisesti siksi, että se korvaa sääntöjenvastaisen valtiontuen peruuttamisen ⁽⁵⁹⁾. Komissio esitti aloittamispäätöksessä epäilyjä toimenpiteen soveltuvuudesta sisämarkkinoille kahdesta toisistaan riippumattomasta syystä: toinen epäily koski sitä, että toimenpide oli EU:n lainsäädännön vastainen, ja toinen sitä, että se ei ollut uusiutuvista lähteistä peräisin olevalle energialle myönnettävään toimintatukeen sovellettavissa valtiontukisuuuntaviivoissa vahvistettujen soveltuvuusstandardien mukainen ⁽⁶⁰⁾.
- (78) Ensinnäkin komissio muistutti aloittamispäätöksessä (ks. johdanto-osan 94 kappale) EU:n lainsäädännön rikkomista koskevien epäilysten osalta, ettei unionin tuomioistuimen tuomion mukaan "valtiontukea, jolla rikotaan unionin oikeuden määräyksiä tai säännöksiä taikka yleisiä periaatteita, voida todeta sisämarkkinoille soveltuvaksi" ⁽⁶¹⁾. Komissio katsoi aloittamispäätöksessä alustavasti, että tuomio voi tässä tapauksessa olla EU:n perussopimusten määräysten vastainen ⁽⁶²⁾. Tarkemmin sanottuna komissio katsoi alustavasti, että koska EU:n sisäinen tuomio on annettu energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklassa määrätyn investoijan ja valtion välisen riitojenratkaisumekanismin pohjalta, se saattaa olla vastoin SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohtaa, SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklaa sekä keskinäistä luottamusta ja itsenäisyyttä koskevia unionin oikeuden yleisiä periaatteita ⁽⁶³⁾. Lisäksi komissio totesi alustavasti, että unionin tuomioistuimen Achmea-tuomiossa ⁽⁶⁴⁾ esittämät perustelut pätevät myös energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen, joten kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus kumota kaikki tällä perusteella annetut välitystuomiot ja kieltäytyä panemasta niitä täytäntöön ⁽⁶⁵⁾.

⁽⁵⁸⁾ Neuvoston asetus (EU) 2015/1589, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 248, 24.9.2015, s. 9).

⁽⁵⁹⁾ Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 88 kappale.

⁽⁶⁰⁾ Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 95 kappale.

⁽⁶¹⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 22.9.2020, Itävalta v. komissio (Hinkley Point C), C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 44 kohta.

⁽⁶²⁾ Aloittamispäätöksen 4.3.1 jakso.

⁽⁶³⁾ Aloittamispäätöksen johdanto-osan 99 kappale.

⁽⁶⁴⁾ Ks. Achmea-tuomio.

⁽⁶⁵⁾ Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 98 kappale.

- (79) Lisäksi komissio esitti epäilyjä tuomion soveltuvuudesta sisämarkkinoille, koska tuomio voisi aiheuttaa kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää vuoden 2007 järjestelmään osallistuvien investoijien keskuudessa sen perusteella, voivatko he osallistua kansainväliseen välimiesmenettelyyn vai eivät ⁽⁶⁶⁾. Komissio katsoi alustavasti, että tällainen kansalaisuuteen perustuva syrjintä ei olisi unionin oikeuden eikä etenäkään SEUT-sopimuksen 18 artiklan mukaista ⁽⁶⁷⁾.
- (80) Toiseksi niiden epäilyjen osalta, jotka liittyvät toimenpiteen yhteensopivuuteen mahdollisten asiaankuuluvien valtiontukisuuntaviivojen kanssa, komissio viittasi vuoden 2008 ympäristönsuojelutuen suuntaviivoihin ⁽⁶⁸⁾ sekä energia- ja ympäristötuen suuntaviivoihin ⁽⁶⁹⁾.
- (81) Ensinnäkin komissio epäili, täyttikö toimenpide vuoden 2008 ympäristönsuojelutuen suuntaviivoissa asetetut edellytykset. Komissio kyseenalaisti sen, että menetettyjen tulevien kassavirtojen ja näistä määristä maksettavien korkojen takautuva korvaus (eli myönnetty korvaus) voisi olla taloudellisen toiminnan kehitystä tai että sillä olisi kannustava vaikutus vuoden 2008 ympäristönsuojelutuen suuntaviivoissa tarkoitettulla tavalla ⁽⁷⁰⁾. Lisäksi komissio epäili, että tuki ei ole oikeasuhteista ja että se vääristää perusteettomasti kilpailua ja jäsenvaltioiden välistä kauppaa ⁽⁷¹⁾.
- (82) Toiseksi komissio epäili vastaavasti, että toimenpide ei täytä energia- ja ympäristötuen suuntaviivoissa asetettuja edellytyksiä. Komission mukaan on kyseenalaista, kehittääkö tuki taloudellista toimintaa, onko sillä kannustava vaikutus ja onko se välttämätöntä sellaisen taloudellisen toiminnan kehittämisen kannalta, jossa tuotetaan sähköä uusiutuvista lähteistä, sekä onko tuki oikeasuhteista vai vääristääkö se perusteettomasti kilpailua ja jäsenvaltioiden välistä kauppaa ⁽⁷²⁾.

7. MUIDEN KOLMANSIEN OSAPUOLTEN KUIN ANTININ HUOMAUTUKSET

- (83) Komission kehoitettua esittämään huomautuksia SEUT-sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti se sai huomautuksia 23 vastaajalta. Näihin 23 vastaajaan kuului EU:n ja kolmansien maiden investoijia, jäljempänä 'investoijat', yksi jäsenvaltio ja yksi kansalaisjärjestö.
- (84) Jäljempänä esitetään aiheittain ryhmitelty yhteenveto näiden kolmansien osapuolten esittämistä huomautuksista, jotka ovat valtiontuen arvioinnin kannalta merkityksellisiä. Huomautuksia käsitellään arvioinnin asiaankuuluvissa osissa (ks. 10 jakso).

7.1 Valtiontuen olemassaoloa koskevat huomautukset

7.1.1 Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ei merkitse valtiontukea

- (85) Ensinnäkin usean kolmannen osapuolen (pääasiassa investoijien) mukaan tuomio ei merkitse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, koska se koskee toimenpidettä, joka ei ole valtiontukea.
- (86) Tarkemmin sanottuna nämä kolmannet osapuolet toteavat seuraavaa: 1) jotta kansallisen lainsäädännön nojalla myönnetty vahingonkorvaus merkitsisi valtiontukea, sen olisi korvattava myönnetty sääntöjenvastainen tai sisämarkkinoille soveltumaton valtiontuki ⁽⁷³⁾, ja 2) välitystuomion voidaan katsoa merkitsevän valtiontukea vain, jos sen perustana oleva järjestelmä, jonka osalta tuomiossa määrätty korvaus maksetaan, on sääntöjenvastaista tai sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea.

⁽⁶⁶⁾ Ks. edellinen alaviite, johdanto-osan 101 ja 102 kappale.

⁽⁶⁷⁾ Ks. edellinen alaviite, johdanto-osan 101 ja 102 kappale.

⁽⁶⁸⁾ Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle (EUVL C 82, 1.4.2008, s. 1).

⁽⁶⁹⁾ Ks. alaviite 27.

⁽⁷⁰⁾ Ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 108–118 kappale.

⁽⁷¹⁾ Ks. edellinen alaviite, johdanto-osan 119–131 kappale.

⁽⁷²⁾ Ks. edellinen alaviite, johdanto-osan 132–153 kappale.

⁽⁷³⁾ Tuomio 27.9.1988, Asteris v. Kreikka, C-106-120/87, ECLI:EU:C:1988:457, 23 ja 24 kohta; tuomio 12.12.2016, komissio v. Aer Lingus, C-164/15 P, ECLI:EU:C:2016:990, 72 kohta; tuomio 1.7.2010, ThyssenKrupp Acciai Special Terni v. komissio, T-62/08, ECLI:EU:T:2010:268, 59 ja 60 kohta; tuomio 1.7.2010, Italia v. komissio, T-53/08, ECLI:EU:T:2010:267, 51 ja 52 kohta.

- (87) Tässä yhteydessä kyseiset kolmannet osapuolet väittävät, että tuomiolla palautetaan käyttöön Antinin investointien aikaan voimassa ollut korvausjärjestelmä eli laki 54/1997 (vuosien 1997–2007 järjestelmistä, joihin kuuluu myös vuoden 2007 järjestelmä, käytetään yhdessä jäljempänä nimitystä 'vanhat järjestelmät' ⁽⁷⁴⁾) ja sitä olisi arvioitava vain osana tätä järjestelmää – ei erillisenä toimenpiteenä. Näin ollen kyseiset kolmannet osapuolet katsovat, että koska vanhat järjestelmät eivät merkitse valtiontukea, myöskään tuomio ei merkitse sitä.
- (88) Kyseiset kolmannet osapuolet väittävät erityisesti, että vanhoihin järjestelmiin ei sisältynyt valtion varojen myöntämistä, koska toimenpiteen luokittelua valtiontueksi on tarkasteltava tuen myöntämisaikana voimassa olleen oikeuskäytännön perusteella. Ne väittävät, että vanhojen järjestelmien perustamisajankohtana sovelletun oikeuskäytännön mukaan vanhojen järjestelmien mukaisen tuen myöntämismekanismiin ei sisältynyt valtion varoja. Nämä kolmannet osapuolet väittävät, että vanhojen järjestelmien rahoitusmekanismiin, joka niiden mukaan otettiin käyttöön vuonna 1997 (joka tapauksessa viimeistään vuonna 2007), ei järjestelmien täytäntöönpanon aikana vuoteen 2014 asti sovelletun oikeuskäytännön mukaisesti sisältynyt valtion varoja ⁽⁷⁵⁾. Näiden kolmansien osapuolten mukaan vuonna 2014 vallinnut oikeuskäytäntö ⁽⁷⁶⁾ ei ole vanhojen järjestelmien arvioinnin kannalta merkityksellinen, sillä nämä eivät olleet voimassa enää vuodesta 2014 lähtien.
- (89) Toiseksi kolmannet osapuolet väittävät, että vaikka tuomiota on arvioitava erillään vanhoista järjestelmistä, siihen ei sisälly valtiontukea. Ainoa syy sen antamiseen on Antinille aiheutunut vahinko, joka johtuu Espanjan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen vastaisesta toiminnasta ja jonka korvaamisesta ei aiheudu Antinille etua. Tältä osin kolmannet osapuolet väittävät lisäksi, että korvauksen myöntäminen kansainvälisten sääntöjen (energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen) nojalla kansallisten sääntöjen sijaan ei muuta sen luonnetta ja että tuomio on joka tapauksessa vahingonkorvausta koskevien kansallisten sääntöjen mukainen. Jotkut kolmannet osapuolet väittävät myös, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on osa kansallista lainsäädäntöä, koska jäsenvaltioiden ratifioidessa energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen yksitellen ne liittyivät siihen kukin erikseen ja sopimuksesta tuli siten osa niiden kansallista lainsäädäntöä.
- (90) Kolmanneksi jotkut kolmannet osapuolet katsovat, että jos Antinin 45 prosentin omistusosuus kummassakin Andasol-yrityksessä katsotaan puhtaasti taloudelliseksi sijoitukseksi, koska Antin ei johda Andasol-yrityksiä, Antin ei ole yritys. Näin ollen tuomiossa määrätyn korvauksen myöntäminen Antinin hyväksi ei kuulu valtiontukisääntöjen soveltamisalaan ⁽⁷⁷⁾.

7.1.2 Huomautukset, jotka koskevat täytäntöönpanokieltoa

- (91) Useat kolmannet osapuolet väittävät, että koska tuomioon ei sisälly valtiontukea, SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista täytäntöönpanokieltoa ei sovelleta. Samat kolmannet osapuolet toteavat, että vaikka tuomioon katsottaisiinkin sisältyvän valtiontukea, täytäntöönpanokieltoa ei voida soveltaa, koska välimiesoikeus ei ollut velvollinen keskeyttämään asian käsittelyä.

7.1.3 Huomautukset, joissa väitetään, että silloinkin, kun vanhoihin järjestelmiin sisältyy olemassa olevaa tukea, se on valtiontukea

- (92) Ensinnäkin useat kolmannet osapuolet väittävät, että vaikka vanhat järjestelmät merkitsisivät valtiontukea, kyseessä olisi olemassa oleva tuki (koska kymmenen vuoden vanhentumisaika on päättynyt). Tämä tarkoittaa, että niiden mielestä tuomiolla ei korvata sääntöjenvastaista tai sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, eikä se siten merkitse valtiontukea.

⁽⁷⁴⁾ Kolmansien osapuolten ja Antinin huomautuksissa termiä 'vanha järjestelmä' käytetään kuvaamaan tukijärjestelmää, joka perustettiin sähköalasta 27 päivänä marraskuuta 1997 annetulla lailla 54/1997 ja 23 päivänä joulukuuta 1998 annetulla kuninkaallisella asetuksella 2818/1998, jota muutettiin edelleen vuosina 2004 ja 2007 ja joka oli voimassa, kunnes se kumottiin vuonna 2013.

⁽⁷⁵⁾ Kolmannet osapuolet viittaavat erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen tuomioon 13.3.2001, PreussenElektra, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160.

⁽⁷⁶⁾ Unionin tuomioistuimen määräys 22.10.2014, Elcogás SA v. Administración del Estado ja Iberdrola SA, C-275/13, ECLI:EU:C:2014:2314.

⁽⁷⁷⁾ Tuomio 10.1.2006, Ministero dell'Economia e delle Finanze v. Cassa di Risparmio di Firenze SpA, Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato ja Cassa di Risparmio di San Miniato SpA, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, 111 kohta.

- (93) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät erityisesti, että jos vanhentumisaika lasketaan Antinin vanhojen järjestelmien mukaisten yksittäisten tukien myöntämispäivästä (joka olisi niiden mielestä 24 päivänä huhtikuuta tai 22 päivänä joulukuuta 2009), vanhentumisaika olisi päättynyt viimeistään 24 päivänä huhtikuuta tai 22 päivänä joulukuuta 2019. Tämän perusteella nämä kolmannet osapuolet väittävät, että vaikka vanhat järjestelmät olisivatkin tukea, Antinin yksittäiset tuet ovat olemassa olevaa tukea. Kyseiset kolmannet osapuolet väittävät lisäksi, että koska vahingonkorvaus on valtiontukea vain, jos sillä korvataan sääntöjenvastaista tai sisämarkkinoille soveltumatonta tukea ⁽⁷⁸⁾, se, että Antinin vanhan järjestelmän mukaiset tuet ovat olemassa olevaa tukea, tarkoittaa, että tuomio ei merkitse valtiontukea.
- (94) Toiseksi nämä kolmannet osapuolet väittävät, että vaikka tuomion katsottaisiin merkitsevän valtiontukea, se, että vanhat järjestelmät (Antinille vanhoista järjestelmistä myönnettyt yksittäiset tuet) olivat olemassa olevaa tukea, tarkoittaa, että myös tuomio merkitsee olemassa olevaa tukea. Niiden mielestä tämä johtuu siitä, että samaa etua ei perittäisi takaisin, jos se myönnettäisiin vanhojen järjestelmien nojalla, mutta se perittäisiin takaisin, jos oikeus siihen myönnettäisiin tuomion muodossa. Nämä kolmannet osapuolet katsovat lopuksi, että se, että vanhojen järjestelmien nojalla myönnetty tuki on olemassa olevaa tukea, tarkoittaa, että myös tuomioon liittyvä tuki on olemassa olevaa tukea, jota ei voida periä takaisin, niiden neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 ⁽⁷⁹⁾ 17 artiklasta tekemän tulkinnan mukaisesti.
- (95) Kolmanneksi jotkut kolmannet osapuolet väittävät, että tuomio liittyy erottamattomasti vanhoihin järjestelmiin ja siksi on katsottava, että tuki myönnettiin vuonna 1997, jolloin järjestelmät perustettiin, tai viimeistään vuonna 1998, jolloin ne pantiin ensimmäisen kerran täytäntöön kuninkaallisella asetuksella 2818/1998. Kyseisten kolmansien osapuolten mukaan vanhentumisaika päättyi vuonna 2008. Sen sijaan vanhoihin järjestelmiin vuosina 2004 ja 2007 tehdyt muutokset eivät ole olennaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat soveltuvuuden arviointiin, eivätkä ne oikeuta muuttamaan tukea olemassa olevasta tuesta uudeksi tueksi.

7.1.4 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuki myönnettiin silloin, kun Antin sai tuen vanhojen järjestelmien nojalla, eikä silloin, kun tuomio annettiin*

- (96) Useat kolmannet osapuolet väittävät, että asiaa Asteris ⁽⁸⁰⁾ koskevan oikeuskäytännön perusteella vahingonkorvaus liittyy olennaisesti siihen toimenpiteeseen, josta tuomiossa määrätään maksamaan korvaus.
- (97) Kyseiset kolmannet osapuolet väittävät erityisesti, että tuomio ja sen taustalla oleva toimenpide liittyvät olennaisesti toisiinsa ja että tuomioon sisältyvä tuki myönnettiin, kun Antin sai tuet vanhoista järjestelmistä. Tämän perusteella nämä kolmannet osapuolet väittävät, että tuomio on pelkkä ilmoitus siitä, että oikeus vanhan järjestelmän mukaiseen tukeen on palautettu. Koska tuomio on annettu vanhojen järjestelmien mukaisten oikeuksien palauttamiseksi, niiden näkemyksen mukaan ei ole oikein katsoa, että tuomion antaminen tarkoittaisi tuen myöntämistä.
- (98) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät, että välimiesoikeuden päätöstä, jossa vaaditaan yhtä osapuolta maksamaan summat, jotka se on jo velkaa mutta joita se ei ole vielä maksanut, ei saisi pitää päätöksensä uuden valtiontuen myöntämisestä.

7.1.5 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ei johdu Espanjasta*

- (99) Useiden kolmansien osapuolten mukaan Espanjan liittymisen ICSID-yleissopimukseen tai energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen ei voida katsoa johtuvan tuomiosta, koska niiden mielestä aloittamispäätöksessä ei esitetä, että perustana oleva järjestelmä olisi ICSID-yleissopimus tai energiaperuskirjasta tehty sopimus vaan ainoastaan tuomio.
- (100) Kyseiset kolmannet osapuolet väittävät, että kun otetaan huomioon Espanjan kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteet, se ei voi päättää olla maksamatta tuomiossa määrättyä korvausta. Niiden mukaan erityisesti silloin, kun on olemassa oikeudellisia velvoitteita, näiden noudattamisen ei voida katsoa edellyttävän päätöstä näiden noudattamiseksi.

⁽⁷⁸⁾ Tuomio 28.6.2019, European Food ym. v. komissio, T-624/15, T-694/15 ja T-704/15, ECLI:EU:T:2019:423, 103 kohta.

⁽⁷⁹⁾ Ks. alaviite 60.

⁽⁸⁰⁾ Yhteisöjen tuomioistuin 27.9.1988, yhdistetyt asiat 106–120/87, Asteris AE ym. v. Helleenien tasavalta ja Euroopan talousyhteisö, ECLI:EU:C:1988:457.

7.1.6 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio johtuu Espanjasta*

(101) Yksi kolmas osapuoli toistaa aloittamispäätöksen johdanto-osan 82 kappaleessa esitetyn komission arvion, jonka mukaan tuomiossa määrätyn korvauksen maksaminen johtuu Espanjasta, koska Espanja suostui vapaaehtoisesti liittymään ICSID-yleissopimukseen ja energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen. Kyseinen kolmas osapuoli katsoo myös, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön⁽⁸¹⁾ mukaan Espanjalle tuomiossa määrätty korvauksen maksaminen ei johdu voimassa olevasta välityssopimuksesta eikä Espanjan tavanomaisten sitoumusten mukaisesta voimassa olevasta velvoitteesta maksaa tuomiossa määrätty korvaus. Näin ollen se johtuisi kokonaisuudessaan Espanjasta.

7.1.7 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ei ole omiaan vääristämään kilpailua*

(102) Useat kolmannet osapuolet väittävät, että tuomiolla myönnetty tuki ei todennäköisesti vääristä kilpailua eikä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska Antin myi voimalansa elokuussa 2017 eikä ole sen jälkeen investoinut uusiutuvan energian infrastruktuuriin.

7.1.8 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio merkitsee valtiontukea*

(103) Yksi kolmas osapuoli esittää, että tuomio merkitsee valtiontukea, koska se johtaisi komission vuoden 2017 päätöksessä arvioidun sääntöjenvastaisen tukijärjestelmän peruuttamisen aiheuttaman vahingon korvaamiseen. Lisäksi kyseisen kolmannen osapuolen mukaan tuomiossa määrätyn korvauksen maksaminen täyttäisi kaikki SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätty edellytykset, koska korvausetu olisi vain Antinin käytettävissä ja se olisi rahoitettava valtion varoista eli Espanjan talousarviosta. Sen mukaan tuomio saattaa myös vääristää kilpailua sisämarkkinoilla, koska Antin-konsernin yritykset investoivat uusiutuvien energialähteiden alaan, joka on vapautettu unionin tasolla. Yhden kolmannen osapuolen mukaan tuomio, jonka perusteella sääntöjenvastainen tukitoimenpide palautetaan valikoitujen yritysten eduksi, on valtiontukea.

7.2 **Huomautukset tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille**

7.2.1 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuki olisi todettava sisämarkkinoille soveltumattomaksi, koska se ei ole EU:n perussopimusten mukaista*

(104) Yksi kolmas osapuoli väittää, että tuomio voi rikkoa EU:n perussopimusten määräyksiä eli kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltävää SEUT-sopimuksen 18 artiklaa, koska muilla, Antinin kanssa samassa tilanteessa olevilla espanjalaisilla investoijilla ja muista jäsenvaltioista tulevilla investoijilla ei ole mahdollisuutta käyttää energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklassa määrättyä välimiesmenettelyä. Lisäksi kyseisen osapuolen mukaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklaa on tulkittava Komstroy-tuomion perusteella niin, että sitä ei sovelleta jäsenvaltion ja toisen jäsenvaltion investoijan välisiin riitoihin, jotka koskevat kyseisen investoijan tekemää investointia ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa.

(105) Toinen kolmas osapuoli esittää, että jos komissio toteaa unionin sekundaarilainsäädäntöä rikutun, sen on todettava tuki sisämarkkinoille soveltumattomaksi asiaa sen enempää arvioimatta⁽⁸²⁾. Kyseisen osapuolen näkemys on, että tuomio on annettu oikeuskäytännön⁽⁸³⁾ mukaan lainvastaisesti, koska oikeuskäytännössä todetaan, että jäsenvaltioiden on riitautettava välimiestuomioistuinten perustamisen pätevyys ja EU:n sisäisten sijoitusten välitysmenettelyistä johtuvien ratkaisujen pätevyys. Tämän perusteella myönnetyn tuen ei siten voida katsoa soveltuvan sisämarkkinoille eikä sen soveltuvuutta sisämarkkinoille ole tarpeen tutkia SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan tai valtiontukisäätöviivojen nojalla.

⁽⁸¹⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 2.9.2021, Moldovan tasavalta v. Komstroy LLC, C-741/19, ECLI:EU:C:2021:655; unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 26.10.2021, Puolan tasavalta v. PL Holdings Sàrl, C-109/20, ECLI:EU:C:2021:875.

⁽⁸²⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 22.9.2020, Itävalta v. komissio (Hinkley Point C), C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 100 kohta.

⁽⁸³⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 2.9.2021, Moldovan tasavalta v. Komstroy LLC, C-741/19, ECLI:EU:C:2021:655; unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 26.10.2021, Puolan tasavalta v. PL Holdings Sàrl, C-109/20, ECLI:EU:C:2021:875.

7.2.2 *Huomautukset, joissa väitetään, että se, että Komstroy-tuomiota sovelletaan energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen, ei tarkoita, että tuomio merkitsisi sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, joka olisi perittävä takaisin*

- (106) Useat kolmannet osapuolet väittävät, että vaikka Komstroy-tuomio ja lausunto 1/20 ⁽⁸⁴⁾ eivät oikeuttaisi tai vahvistaisi Achmea-periaatteen soveltamista energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta koskeviin tuomioihin, niitä ei voitaisi automaattisesti pitää sisämarkkinoille soveltumattomana valtiontukena, joka perittäisiin takaisin.
- (107) Useat kolmannet osapuolet esittävät erityisesti, että kun Komstroy-tuomiossa todettiin, että Achmea-periaatetta sovelletaan myös energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen, se oli heidän mielestään tuomioon sisällytetty sivuhuomautus, jolla ei ole oikeudellista vaikutusta. Heidän mukaansa lausunto perustui teoreettiseen tapaukseen, johon ei koskaan sovellettaisi unionin oikeutta.
- (108) Lisäksi kyseiset kolmannet osapuolet katsovat, että unionin tuomioistuin kieltäytyi antamasta lausunnossaan 1/20 päätöstä siitä, onko uudistetun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen luonnos unionin lainsäädännön mukainen. Näin ollen se ei antanut päätöstä siitäkään, voitaisiinko mahdollinen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukainen korvaus katsoa valtiontueksi.
- (109) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät myös, että vaikka Achmea-periaatetta sovellettaisiin, se ei automaattisesti tarkoita, että tuomion olisi katsottava merkitsevän sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea. Jos unionin alemman tason oikeus (tässä energiaperuskirjasta tehty sopimus) on ristiriidassa unionin primaarioikeuden (tässä Achmea-periaate yhdistettynä valtiontukisääntöihin) kanssa, ristiriitaiset määräykset on sovittava yhteen sen sijaan, että oletettaisiin, että unionin primaarioikeus kumoaa automaattisesti muun, energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen perustuvan unionin oikeuden.

7.2.3 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ei johda kansalaisuuteen perustuvaan syrjintään*

- (110) Useat kolmannet osapuolet esittävät, että koska tuomio olisi katsottava osaksi vanhoja järjestelmiä, se ei johda syrjintään, sillä kaikki järjestelmässä asetetut edellytykset täyttävät investoijat voivat saada siitä tukea. Näiden kolmansien osapuolten mielestä komission väite, jonka mukaan eri investojien (erityisesti espanjalaisten investojien) syrjintä johtuisi siitä, että kaikilla vanhoista järjestelmistä tukea saaneilla investoijilla ei ole mahdollisuutta kansainväliseen välimiesmenettelyyn energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen puitteissa, perustuu siihen virheelliseen olettamukseen, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on vanhojen järjestelmien osa tai että energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta voidaan pitää sellaisenaan valtiontukijärjestelmänä. Kyseiset kolmannet osapuolet toteavat myös, että ei ole estettä sille, että espanjalaiset investoijat voisivat hakea vahingonkorvausta kansallisen lainsäädännön säännösten tai muun mahdollisesti hyväksytyn riidanratkaisumenettelyn mukaisesti.
- (111) Nämä kolmannet osapuolet väittävät myös, että vaikka energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen katsotaan olevan vanhojen järjestelmien osa, komission väitettä kansalaisuuteen perustuvasta syrjinnästä olisi tulkittava niin, että se johtaa syrjintään investoijan sijoittautumispaikan perusteella. Tällainen syrjintä ei niiden näkemyksen mukaan riko mitään EU:n perussopimusten määräyksiä. Valtiontuki on tässä mielessä luonteeltaan syrjivää, koska se myönnetään tuen myöntävään jäsenvaltioon sijoittautuneille tuensaajille.
- (112) Kyseiset kolmannet osapuolet väittävät, että jos tuomiossa määrättyä korvausta tarkastellaan tapauskohtaisena tukena vanhoista järjestelmistä erillään, kyse ei ole syrjinnästä, koska ei voida tehdä vertailua toiseen avustukseen.

7.2.4 *Huomautukset, joissa väitetään, että välitystuomiot eivät välttämättä heikennä unionin oikeuden ensisijaisuutta*

- (113) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät kirjallisissa huomautuksissaan, että valtiontukia koskevalla tavanomaisella ilmoitusmenettelyllä varmistetaan välitystuomioiden laillisuus unionin oikeuden mukaisesti (tarkalleen ottaen se säilyttää kolmansien osapuolten mukaan EU:n oikeuden itsenäisyyden, EU:n oikeuden tulkinnan johdonmukaisuuden ja yhdenmukaisuuden, yksilöiden oikeudet, unionin tuomioistuimen valvonnan ja EU:n oikeuden tehokkuuden), sillä jäsenvaltion noudattaessa ilmoitusmenettelyä on mahdollista säilyttää unionin tuomioistuimen valvontavalta, joka koskee välitystuomion yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa.

⁽⁸⁴⁾ Unionin tuomioistuimen lausunto 16.6.2022, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 11 kohdan nojalla annettu lausunto (uudistettu sopimus energiaperuskirjasta), lausunto 1/20, ECLI:EU:C:2022:485.

- (114) Niiden mielestä unionin tuomioistuimen olisi pitänyt Achmea-tuomiossaan ottaa huomioon se, että koska jäsenvaltioiden on noudatettava SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdasta johtuvia velvoitteitaan, tämä asia saatetaan ilmoituksella unionin oikeuden piiriin ja siten unionin tuomioistuinten toimivaltaan.

7.2.5 *Huomautukset, joissa väitetään, että toimenpiteellä on kannustava vaikutus*

- (115) Useat kolmannet osapuolet väittävät, että Antin johti aktiivisesti Andasol-yrityksiä ja käytti siten niissä riittävää määräysvaltaa. Näin ollen Antin ja Andasol-yritykset muodostavat yhden taloudellisen yksikön, mikä näiden osapuolten mielestä tarkoittaa sitä, että Antin harjoitti uusiutuvan sähkön tuotantoa. Tämän vuoksi kyseiset kolmannet osapuolet väittävät, että tuomioon sisältyvä tuki olisi katsottava myönnettyksi myös Andasol-yritysten uusiutuviin energialähteisiin perustuvalla toiminnalla. Lisäksi se, että nämä yritykset täyttivät kannustavan vaikutuksen kriteerin, koska ne olivat hakeneet tukea, kun ne rekisteröitiin vanhojen järjestelmien mukaisesti, tarkoittaa sitä, että myös Antin täyttää kannustavan vaikutuksen kriteerin. Kyseiset kolmannet osapuolet toteavat, että koska vanhojen järjestelmien edunsaajien katsottiin täyttävän edellytykset niiden perustamisajankohtana, niiden katsotaan täyttävän edellytykset voimalan koko käyttöajan ajan, siis myös vuosina 2013 ja 2018, riippuen tuomion antamisajankohdasta.

- (116) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät myös, että Andasol-yritykset ovat erillisyhtiöitä, joten jäsenvaltion lupa tuen myöntämiseen on niiden perustamisen kannalta olennainen. Jos katsotaan, että Antin ja Andasol-yritykset muodostavat yhden taloudellisen yksikön, asiaan ei vaikuta se, että Andasol-yritykset vuonna 2011 ostanut Antin myi ne vuonna 2017.

- (117) Useat kolmannet osapuolet väittävät, että kannustavaa vaikutusta ei pitäisi arvioida ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 3.2.4.2 jakson nojalla, kuten komissio ehdottaa aloittamispäätöksessä. Tuomio on nimittäin vanhojen järjestelmien osa eikä merkitse erikseen ilmoitettavaa tukea. Lisäksi Andasol-voimaloiden kapasiteetti on enintään 250 MW, kuten ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 20 kohdassa edellytetään.

- (118) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät, että välitystuomiolla saattaa olla kannustava vaikutus, vaikka siitä päätetäänkin vasta investoinnin toteuttamisen jälkeen. Kyseessä on nimittäin osa aiemmin luvatusu tuesta, ja sillä on luotu perusteltu luottamus, jonka pohjalta on määritetty investoinnin kaupallinen kannattavuus.

7.2.6 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuki soveltuu sisämarkkinoille vuoden 2001 ja vuoden 2008 ympäristönsuojelutuen suuntaviivojen sekä ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen nojalla*

- (119) Useat kolmannet osapuolet väittävät, että toisin kuin komissio arvioi, tuomiota voidaan arvioida vuoden 2008 ympäristönsuojelutuen suuntaviivojen perusteella, jos sen katsotaan olevan vanhojen järjestelmien osa. Näiden kolmansien osapuolten mielestä Antinin voidaan katsoa harjoittavan Andasol-yritysten toimintaa eli uusiutuvan energian tuotantoa ja muodostavan siten Andasol-yritysten kanssa "yhden yrityksen". Ostettuaan 45 prosenttia Andasol-yrityksistä Antinilla on Andasol-yrityksissä määräysvalta yhdessä RREEF Infrastructure (G.P.) Limitedin ja RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à.r.l:n kanssa.

- (120) Lisäksi kyseisten kolmansien osapuolten mielestä on keinotekoisia väittää, että investoija osallistuu uusiutuvan energian tuotantoon, jos se muodostaa taloudellisen yksikön voimalan kanssa tai johtaa voimalaa, koska voimalatoimintaa harjoittava yritys on ainoastaan tuen saamisen väline, kun taas investoija ottaa vastatakseen kaikki riskit ja tekee voimalan toimintaa koskevat tärkeät päätökset. Näin ollen kun komissio hyväksyy tuen, joka myönnetään uusiutuvaa energiaa käyttävän laitoksen operatiiviselle yritykselle, tuen on katsottava hyödyttävän uusiutuvan energian tuotantoa riippumatta siitä, maksetaanko voitot voimalatoimintaa harjoittavalle yritykselle vai suoraan osakkeenomistajalle. Kyseisten kolmansien osapuolten näkemyksen mukaan vaikuttaa joka tapauksessa siltä, että komission päätöksentekokäytännössä monillakaan tuensaajilla ei välttämättä ole ollut osakeomistusta tai määräysvaltaa voimaloissa eikä hankevoimalan osakkeiden vähimmäisosuuden omistus ole koskaan ollut edellytyksenä tuen myöntämiselle uusiutuvan energian alalla. Lisäksi nämä kolmannet osapuolet huomauttavat, että soveltuvuuden arviointiin ei vaikuta se, että jokin tuki on teknisesti suunnattu sähkön tuottamiseen maakaasusta, koska maakaasun käyttö on ajallisesti rajoitettua, liittyy tehokkuusnäkökohtiin ja on monissa tapauksissa hyväksytty komission päätöksillä.

- (121) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät, että vanhat järjestelmät korjasivat markkinoiden toimintapuutteen, jonka vuoksi uusiutuviin energialähteisiin liittyviin teknologioihin tehtäisiin riittämättömiä investointeja ilman tukea. Niiden näkemyksen mukaan tämä oli vuoden 2001 ympäristönsuojelutuen suuntaviivojen⁽⁸⁵⁾ mukaista. Yleisesti ottaen näiden osapuolten mukaan Espanja ja komissio tunnustavat vanhojen järjestelmien olevan asianmukaisia poliittisia välineitä, joilla uusiutuvien energialähteiden kapasiteettia houkutellaan tehokkaasti ja vaikuttavasti.
- (122) Kyseiset osapuolet väittävät erityisesti, että vanhat järjestelmät korvasivat ainoastaan uusiutuvan energian tuotantokustannusten ja voimalan käyttöiän aikaisen markkinahinnan välisen eron. Vanhojen järjestelmien mukaisesti uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian keskimääräiset 7–9,5 prosentin tavoitetuotot verojen jälkeen ovat vuoden 2001 ympäristösuuntaviivojen mukaiset, sillä ne eivät olisi johtaneet liian suuriin korvauksiin⁽⁸⁶⁾. Tämän jälkeen nämä osapuolet väittävät, että Espanjan vanhan järjestelmän mukaiset tavoitetuotot ovat yhdenmukaisia niiden tuottojen kanssa, jotka komissio on rutiininomaisesti hyväksynyt muiden uusiutuvia energialähteitä koskevien tukijärjestelmien osalta vuoden 2001 ympäristösuuntaviivojen mukaisesti.
- (123) Samat osapuolet väittävät, että vanhat järjestelmät olisivat olleet vuoden 2008 ympäristösuuntaviivojen ja ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen mukaiset. Ne väittävät erityisesti, että vanhoilla järjestelmillä oli kannustava vaikutus, joka johti huomattaviin investointeihin Espanjan uusiutuviin energialähteisiin. Tämä olikin välttämätöntä, jotta Espanja voisi saavuttaa pitkän aikavälin uusiutuvaa energiaa koskevat tavoitteensa.
- (124) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät, että tuomion perusteella myönnetty tuki on vuoden 2008 ympäristösuuntaviivojen mukaan oikeasuhteista, koska vuosina 2008–2013 Espanjan tavoitetuottoaste oli 7–10 prosenttia eli pienempi kuin 10–13 prosentin tuottoaste, jonka komissio hyväksyi samana ajanjaksona muiden uusiutuvien energialähteiden tukijärjestelmien osalta.
- (125) Kyseiset kolmannet osapuolet väittävät, että silloin, kun arviointi tehdään ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen mukaisesti mutta tukea ei ole myönnetty tarjouskilpailumenettelyssä, ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 128 kohdan mukaan tuki soveltuu edelleen sisämarkkinoille, jos se ei johda liian suuriin korvauksiin. Ne toteavat myös, että komission vuoden 2017 päätöksessä ei asetettu enimmäistuottoastetta. Siksi niiden mielestä ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että 9 prosentin tuottoaste olisi komission vuosina 2014–2020 sallimien 10–11 prosentin tuottoasteiden rajoissa ja tekisi tuesta sisämarkkinoille soveltuvan.
- (126) Kyseiset kolmannet osapuolet väittävät, että tuki ei vääristä kohtuuttomasti kilpailua eikä kauppaa. Andasol-yritysten tuottavuus ei ole alhainen, ja ne ovat taloudellisesti vakaita. Tuen myöntäminen Antinille ei myöskään johda huomattavaan markkinavoimaan, kauppavirtojen muutoksiin, kilpailun dynamiikan muuttumiseen tai sijoituspalveluyrityksen toiminnan jatkumiseen. Nämä investoijat eivät myöskään yhdy komission näkemykseen, jonka mukaan Antin olisi saanut tuomion nojalla muihin edunsaajiin nähden ylimääräistä etua. Antinille maksettava korvaus ei estä muita investoijia hakemasta kansallisen lainsäädännön nojalla vahingonkorvausta, joka voisi olla jopa suurempi kuin Antinin saama korvaus.

7.2.7 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ja vuoden 2013 järjestelmä ovat vuoden 2001 ja vuoden 2008 ympäristösuuntaviivojen sekä ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen mukaiset*

- (127) Eräät osapuolet väittävät kirjallisissa huomautuksissaan, että tuomiossa myönnetty korvaus on vuoden 2001 ympäristösuuntaviivojen mukainen ja korvaa tuen, jonka Espanja on myöntänyt vanhojen järjestelmien nojalla ja joka myös oli – niiden näkemyksen mukaan – samojen suuntaviivojen mukainen. Nämä kolmannet osapuolet väittävät erityisesti, että koska vuoden 2013 järjestelmästä myönnetty tuki on paljon pienempi kuin vanhoista järjestelmistä myönnetty tuki, tuomiolla korvataan vain osa vanhoista järjestelmistä myönnetyn rahoitustuen ja vuoden 2013 järjestelmästä myönnetyn tuen välisestä erotuksesta eikä vanhoista järjestelmistä itsessään ole maksettu liian suuria korvauksia. Näiden osapuolten näkemyksen mukaan tuomiossa ei määrätä Antinille liian suurta korvausta. Tämän perusteella osapuolet esittävät, että tuomion mukainen tuki on oikeasuhteista. Nämä osapuolet esittävät vastaavasti, että joukko otokseen sisältyviä tuomioita (joilla on samanlainen oikeusperusta kuin tällä tuomiolla) ei johda tuensaajien liian suureen korvaukseen ja että ne ovat vuoden 2001 ympäristösuuntaviivojen mukaan oikeasuhteisia.

⁽⁸⁵⁾ Yhteisön suuntaviivat valtioneustasta ympäristönsuojelulle (EYVL C 37, 4.2.2001, s. 3).

⁽⁸⁶⁾ Tämän väitteen tueksi kolmas osapuoli arvioi kolme Espanjan valtion hallintoelinten laatimaa analyysia (CNE:n raportin 3/2007, IDAE:n uusiutuvan energian kehittämistä koskevan taloudellisen kehyksen – Investointikustannukset, tuotot ja kannustimet CSP-teollisuudelle, CNE:n järjestämä konferenssi uusiutuvan energian todellisesta kehittämisestä ja kehityksestä Espanjassa, Madrid, 11.12.2007 – sekä kansallisen markkina- ja kilpailukomission lokakuussa 2018 laatiman raportin Espanjan uusiutuvia energialähteitä koskevien investointien WACC:n arvioinnista).

- (128) Kyseiset kolmannet osapuolet väittävät, että tuomio hyödyttää uusiutuvia energialähteitä, koska sillä on merkittävä signaalivaikutus mahdollisille uusiutuviin energialähteisiin sijoittaville: Espanjan mahdollinen tuomiossa määrätyn korvauksen maksaminen osoittaisi, että Espanja on valmis noudattamaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaisia kansainvälisiä velvoitteitaan, millä olisi myönteinen vaikutus oikeusvarmuuteen ja ennustettavuuteen. Lisäksi se, että tuomioiden mukaiset korvaukset maksetaan investoijille eikä uusiutuvia energialähteitä käyttäville voimaloille, vastaa kyseisten kolmansien osapuolten mielestä taloudellista todellisuutta.

7.2.8 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuomiota voidaan arvioida SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla*

- (129) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät, että vaikka tuomion soveltuvuutta sisämarkkinoille olisi arvioitava erikseen, komissio on tapauksissa, joissa on maksettu vahingonkorvauksia aiemmista fossiilisia polttoaineita käyttävien voimaloiden sulkemisista, arvioinut tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella silloin, kun korvauksen määräämistä tuomiossa ei ole voitu sovittaa asianomaisiin tukisuuntaviivoihin.

7.2.9 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuki ei sovellu sisämarkkinoille ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen nojalla*

- (130) Yksi kolmas osapuoli katsoo, että merkityksellinen myöntämisaikankohta olisi se päivä, jona tuomioistuin antoi tuomion, eli 15 päivänä kesäkuuta 2018. Näin ollen toimenpiteen soveltuvuutta sisämarkkinoille olisi arvioitava ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen perusteella.

- (131) Kyseinen osapuoli väittää, että tuki ei ole ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 23 ja 31 kohdan mukaista, koska tuomion täytäntöönpano ei edistäisi unionin ympäristötavoitteiden saavuttamista. Tuen myöntämisen tarkoituksena olisi, että Espanja täyttäisi energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaiset kansainväliset velvoitteensa. Tämän osapuolen mukaan toimenpide ei täytä ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 49 kohdassa vahvistettuja kannustavaa vaikutusta koskevia vaatimuksia, koska Antinin voimalat tuottivat edelleen energiaa uusiutuvista lähteistä, vaikka tuen määrä väheni vuoden 2007 järjestelmään tehtyjen muutosten seurauksena. Lisäksi kyseinen osapuoli väittää, että toimenpide ei ole ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 69 kohdan mukaisesti oikeasuhteinen, koska tuomiossa määrätty korvaus laskettiin diskontattujen kassavirtojen menetelmän mukaisesti ja se on suurempi kuin Espanjan uusiutuvien energialähteiden tuottajille toimintatukiohjelmassa asettama investoinnin kohtuullinen tuottoaste. Tämä seikka vahvistaa kolmannen osapuolen mukaan myös sen, että ilmoitettu toimenpide ei ole kaikkien investoijien käytettävissä – se on luonteeltaan syrjivä ja nostaa siten Antinin sisäisen tuottoasteen suuremmaksi kuin Espanjan uusiutuvan energian alan tavanomainen tuottoaste.

7.2.10 *Muut kolmansien osapuolten huomautukset*

- (132) Useat kolmannet osapuolet väittävät, että tässä tapauksessa ilmoittamisesta vastaava viranomainen ei halua, että ilmoitettu toimenpide hyväksytään. Niiden mukaan Espanja saattaa käyttää ilmoitusmenettelyä väärin ja rikkoa hyvän hallintotavan ja vilpittömän yhteistyön periaatteita väittämällä, että sillä ei ole käytettävissään tiettyjä tietoja. Kyseisten kolmansien osapuolten mukaan Espanja estää tällä tavoin komissiota hyväksymästä ilmoitettua tukitoimenpidettä. Lisäksi useat kolmannet osapuolet väittävät, että investoijilla on perusteltu luottamus siihen, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen välityslauseke on pätevä ja että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla perustettujen välimiesoikeuksien antamat tuomiot ovat sekä unionin oikeuden että kansainvälisen oikeuden osalta sitovia. Tämä perustuu i) unionin liittymiseen energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen yli 25 vuotta sitten (vuonna 1994) ilman EU:n sisäistä välityslauseketta koskevia varauksia, ii) Achmean periaatteeseen⁽⁸⁷⁾, joka on maaliskuussa 2018 vahvistettu unionin oikeuden uusi tulkinta eikä tule voimaan takautuvasti, iii) merkittävään määrään välimiesmenettelyjä, joihin on osallistunut EU:n investoijia ja jäsenvaltioita ja jotka on toteutettu energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan mukaisen välityslausekkeen soveltamisen perusteella ilman, että komissio olisi vedonnut EU:n sisäisten välityslausekkeiden kieltoon, iv) oikeusvarmuuden periaatteeseen sekä v) vakiintuneen oikeuskäytännön mukaiseen tuensaajan perusteltuun luottamukseen, kun se on peruuttamattomasti osallistunut hankkeeseen, jolle on myönnetty tukea jo kauan ennen kuin komissio on arvioinut tukitoimenpiteen.

⁽⁸⁷⁾ Tuomio 19.12.2012, *Mitteldeutsche Flughafen AG v. komissio*, C-288/11, ECLI:EU:C:2012:821; tuomio 24.10.2002, *Aéroports de Paris v. Euroopan yhteisöjen komissio*, C-82/01 P, ECLI:EU:C:2002:617.

- (133) Useat muut kolmannet osapuolet väittävät, että Espanjan ja komission näissä menettelyissä noudattama lähestymistapa muodostaa ennakkotapauksen, joka niiden mielestä vahingoittaa oikeusvaltioperiaatetta ja investointi-ilmapiiiriä unionissa. Lisäksi osapuolet väittävät, että aloittamispäätöksessä esitetty komission kanta saattaisi johtaa ristiriitoihin maailmanlaajuisten instituutioiden (kuten Maailmanpankin), kolmansien maiden oikeuslaitosten ja yli 50 uusiutuvan energian investoijan yhteenliittymän kanssa.

8. ANTININ HUOMAUTUKSET

8.1 Tuen olemassaoloa koskevat huomautukset

8.1.1 Huomautukset, joissa väitetään, että tuomioon ei sisälly valtiontukea

- (134) Antin viittaa aloittamispäätöksen johdanto-osan 73–77 kappaleessa esitettyihin komission näkökohtiin. Niiden mukaan asiassa Asteris annetun tuomion perusteella vahingonkorvaus, joka on myönnetty kansallisen lainsäädännön nojalla, on valtiontukea, jos sillä korvataan myönnetty sääntöjenvastainen tai sisämarkkinoille soveltumaton valtiontuki. Komissio katsoo, että jos korvauksella (tässä tuomion muodossa) korvataan kansallisen lainsäädännön nojalla myönnetty toimenpide (tässä energiaperuskirjasta tehty sopimus, josta tuli osa kansallista lainsäädäntöä, kun Espanja ratifioi sen), joka joko ei ole valtiontukea tai on olemassa olevaa tukea, kyseinen toimenpide ei ole ristiriidassa unionin (valtiontukia koskevan) oikeuden kanssa, ja näin ollen kyseisestä toimenpiteestä maksettava korvaus ei ole tukea. Näiden seikkojen perusteella Antin väittää, että tuomio voi merkitä valtiontukea vain, jos vanhat järjestelmät ovat joko sääntöjenvastaista tai sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea. Lisäksi Antinin mukaan tuomiota olisi joka tapauksessa arvioitava osana vanhoja järjestelmiä, koska se vahvistaa Antinin aiemman oikeuden saada rahoitusta vanhoista järjestelmistä. Koska vanhat järjestelmät eivät merkinneet valtiontukea, myöskään tuomio ei merkitse tukea.

- (135) Antin väittää erityisesti, että vanhoihin järjestelmiin ei sisällynyt valtion varojen myöntämistä, koska toimenpiteen luokittelua valtiontueksi on tarkasteltava tuen myöntämisaikana voimassa olleen oikeuskäytännön perusteella. Vanhojen järjestelmien käyttöönottoaikana sovelletun oikeuskäytännön mukaan vanhojen järjestelmien mukaisen tuen myöntämismekanismiin ei sisällynyt valtion varoja. Antinin mukaan vanhojen järjestelmien rahoitusmekanismiin, joka otettiin käyttöön jo vuonna 1997 (joka tapauksessa viimeistään vuonna 2007), ei sen täytäntöönpanon aikana vuoteen 2014 asti sovelletun oikeuskäytännön mukaisesti sisällynyt valtion varoja⁽⁸⁸⁾. Tarkemmin sanottuna Antinin mukaan kansallisen markkina- ja kilpailukomission tehtävä rajoittui verkkomaksujen keräämiseen ja jakamiseen tuensaajille. Kansallisella markkina- ja kilpailukomissiolla ei ollut harkintavaltaa jakaa varoja muihin kuin laissa säädettyihin tarkoituksiin tai muuttaa maksujen tasoa, joten kyseiset varat eivät missään vaiheessa kuuluneet kansallisen markkina- ja kilpailukomission omistukseen tai käyttöön. Näin ollen valtiolla ei ollut määräysvaltaa varoihin. Antinin mukaan vuonna 2014 vallinnut oikeuskäytäntö⁽⁸⁹⁾ ei ole vanhojen järjestelmien arvioinnin kannalta merkityksellinen, sillä nämä eivät olleet voimassa enää vuodesta 2014 lähtien. Vaikka vanhoja järjestelmiä arvioitaisiin tämän päätöksen tekohetkellä voimassa olleen oikeuskäytännön perusteella, niihin ei sisällynyt valtion varoja, koska niiden rahoitusmekanismi on samanlainen kuin unionin tuomioistuimen asiassa EEG⁽⁹⁰⁾ arvioima rahoitusmekanismi.

- (136) Antin väittää, että vaikka tuomiota on arvioitava erillään vanhoista järjestelmistä, siihen ei sisälly valtiontukea, koska ainoa syy sen myöntämiseen on Espanjan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen rikkomisesta Antinille aiheutunut vahinko. Näin ollen se ei anna Antinille etua asiassa Asteris annetun tuomion valossa. Lisäksi tuomion korvaavaa luonnetta vahvistaa se, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan mukaiset riitojenratkaisumenettelyt koskevat ainoastaan investoijia – eivät vanhojen järjestelmien edunsaajia. Antinin osalta oikeus tuomiossa

⁽⁸⁸⁾ Antinin mukaan tämä on asiassa PreussenElektra annetun tuomion mukaista oikeuskäytäntöä (ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 13.3.2001, PreussenElektra, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160).

⁽⁸⁹⁾ Antinin mukaan tämä on asiassa Elcogas annetun tuomion mukaista oikeuskäytäntöä (ks. unionin tuomioistuimen määräys 22.10.2014, Elcogas SA v. Administración del Estado ja Iberdrola SA, C-275/13, ECLI:EU:C:2014:2314).

⁽⁹⁰⁾ Tuomio 28.3.2018, Saksa v. komissio, C-405/16, ECLI:EU:C:2019:268.

määrättyyn korvaukseen on myönnetty investoijille (Antinille), ei vanhojen järjestelmien edunsaajille (Andasol-yrityksille). Antin väittää lisäksi, että korvauksen myöntäminen kansainvälisten sääntöjen (eli energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen) nojalla kansallisten sääntöjen sijaan ei muuta sen vahingonkorvausluonnetta ja että tuomio on joka tapauksessa vahingonkorvausta koskevien kansallisten sääntöjen mukainen.

- (137) Antin katsoo, että sen 45 prosentin omistusosuus kummassakin Andasol-yrityksessä katsotaan puhtaasti taloudelliseksi sijoitukseksi, koska Antin ei johda Andasol-yrityksiä eikä ole yritys. Näin ollen tuomiossa määrätyn korvauksen myöntäminen Antinin hyväksi ei kuulu valtioneuvoston sääntöjen soveltamisalaan.

8.1.2 Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ei johdu Espanjasta

- (138) Antin väittää, että koska vanhoihin järjestelmiin ei sisältynyt valtion varoja, kyse ei ole valtioneuvoston tuesta eikä syy-yhteyttä ole tarpeen arvioida. Jos tuomiota kuitenkin on arvioitava erillään vanhoista järjestelmistä, sen voidaan katsoa johtuvan Espanjan liittymisestä ICSID-yleissopimukseen tai energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen, koska komissio ei Antinin mielestä ole esittänyt aloittamispäätöksessä, että järjestelmän perustana olisi ICSID-yleissopimus tai energiaperuskirjasta tehty sopimus. Antin on päinvastoin olettanut, että tuomio on joko itsessään tapauskohtainen toimenpide tai se palauttaa käyttöön vanhat järjestelmät, kuten aloittamispäätöksen johdanto-osan 10 ja 36–44 kappaleesta voidaan päätellä.

- (139) Antin väittää, että kun otetaan huomioon Espanjan kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteet, tämä ei voi päättää olla maksamatta tuomiossa määrättyä korvausta. Antinin mukaan erityisesti silloin, kun oikeudellisia velvoitteita on olemassa, niiden noudattamisen ei voida katsoa edellyttävän päätöstä niiden noudattamiseksi. Antin katsoo, että se tosiseikka, että ilmoittaessaan tuomiosta Espanja nimenomaisesti pyysi komissiota olemaan hyväksymättä sitä, osoittaa, että Espanjalla ei ole päätösvaltaa tuomiossa määrätyn korvauksen maksamisen suhteen.

8.1.3 Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ei ole omiaan vääristämään kilpailua

- (140) Antin väittää, että jos tuomiota on määrä arvioida erillään vanhoista järjestelmistä, se ei ole omiaan vääristämään kilpailua tai vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska Antin myi Andasol-voimaloihin tekemänsä investoinnit elokuussa 2017 eikä ole sen jälkeen investoinut energia-alaan unionissa. Sillä ei myöskään ole omistusosuuksia missään muussa yrityksessä, joka toimii tällä alalla unionissa.

8.1.4 Huomautukset, joissa väitetään, että silloinkin kun vanhoihin järjestelmiin sisältyy olemassa olevaa tukea, se on valtioneuvoston tukea

- (141) Antin väittää, että vaikka vanhat järjestelmät merkitsisivät valtioneuvoston tukea, kyseessä olisi olemassa oleva tuki (koska kymmenen vuoden vanhentumisaika on päättynyt). Tämä tarkoittaa, että sen mielestä tuomio ei korvaa sääntöjen-vastaista tai sisämarkkinoille soveltumatonta valtioneuvoston tukea.

- (142) Antin väittää erityisesti, että tuomio liittyy erottamattomasti vanhoihin järjestelmiin. Siksi on katsottava, että tuki myönnettiin vuonna 1997, jolloin ensimmäinen järjestelmä perustettiin, tai viimeistään vuonna 1998, jolloin se pantiin ensimmäisen kerran täytäntöön kuninkaallisella asetuksella 2818/1998. Antinin mukaan vanhentumisaika päättyi vuonna 2008 eivätkä vanhoihin järjestelmiin vuosina 2004 ja 2007 tehdyt muutokset ole olennaisia muutoksia, jotka voisivat vaikuttaa soveltuvuusanalyysiin. Näin ollen ne eivät oikeuta muuttamaan tukea olemassa olevasta tuesta uudeksi tueksi.

- (143) Antin väittää, että vaikka vanhoihin järjestelmiin vuosina 2004 ja 2007 tehtyjen muutosten katsottaisiin vaikuttavan järjestelmien soveltuvuuteen sisämarkkinoille, tuki olisi edelleen olemassa, koska vanhentumisaika päättyi vuosina 2014 ja 2017 eli ennen tuomion ilmoittamista komissiolle vuonna 2019.

- (144) Antin väittää, että koska asiassa Asteris annetun tuomion mukaisen oikeuskäytännön mukaan vahingonkorvaus on valtiontukea vain, jos sillä korvataan sääntöjenvastaista tai sisämarkkinoille soveltumatonta tukea, se, että Antinin vanhasta järjestelmästä saamat tuet ovat olemassa olevaa tukea, tarkoittaa, että tuomio ei merkitse valtiontukea. Toinen vaihtoehto on, että vaikka tuomion katsottaisiin merkitsevän valtiontukea, se, että vanhat järjestelmät (tai pikemminkin Antinille vanhoista järjestelmistä myönnetty yksittäiset tuet) olisivat olemassa olevaa tukea, tarkoittaa, että tuomio merkitsee myös olemassa olevaa tukea.

8.1.5 *Huomautukset, joissa väitetään, että jos tuomioon sisältyisi tukea, se olisi sääntöjenmukaista*

- (145) Antin väittää, että koska tuomioon ei sisälly valtiontukea, täytäntöönpanokieltoa ei sovelleta, mutta vaikka tuomioon katsottaisiin sisältyvän valtiontukea, välimiesoikeudella ei ollut velvollisuutta keskeyttää menettelyään.

8.1.6 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuki myönnettiin silloin, kun Antin sai tuen vanhojen järjestelmien nojalla*

- (146) Antin väittää, että koska tuomio on annettu vanhoissa järjestelmissä vahvistettujen oikeuksien palauttamiseksi, tuki myönnettiin silloin, kun Antin sai sen vanhoista järjestelmistä. Sen mielestä ei pidä paikkaansa, että tuki olisi myönnetty vasta silloin, kun välimiesoikeus teki päätöksen tuomion antamisesta ⁽⁹¹⁾. Lisäksi Antin väittää, että jos saamatta jääneen valtiontuen osan maksamista koskevaa oikeudellisessa menettelyssä esitettyä pyyntöä on pidettävä kyseisen tuen osana eikä erillisenä tukena, ei voida katsoa, että tuomiolla, jolla myönnettäisiin oikeus saada kyseinen osuus, myönnettäisiin erillinen tuki ⁽⁹²⁾. Näin ollen ei voida katsoa, että tuomiolla myönnetään uutta tukea tai että tuomion antamispäivä on tuen myöntämispäivä.

8.2 **Huomautukset tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille**

8.2.1 *Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ei merkitse sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea*

- (147) Antin väittää, että unionin tuomioistuimen Komstroy-tuomion osalta esittämä toteamus, jonka mukaan energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen perustuvat välitystuomiot ovat pätemättömiä, on tuomioon sisällytetty sivuhuomautus, jolla ei ole oikeudellista vaikutusta, ja että lausunto perustuu teoreettiseen tapaukseen, johon ei koskaan sovellettaisi unionin oikeutta. Lisäksi Antin väittää, että unionin tuomioistuin ei lausunnossaan 1/20 määrännyt siitä, onko nykyaikaistetun energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen luonnos unionin lainsäädännön mukainen ja voisiko energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen perustuva mahdollinen korvaus toimenpiteestä olla valtiontukea.

- (148) Antin väittää myös, että Achmea-periaatteen soveltaminen ei voi tässä tapauksessa automaattisesti johtaa siihen, että tuomio ei sovellu sisämarkkinoille. Se katsoo näin siksi, että jos unionin alemman tason oikeus (tässä energiaperuskirjasta tehty sopimus) on ristiriidassa unionin primaarioikeuden kanssa (tässä Achmea-periaate yhdistettynä valtiontukisääntöihin), ristiriitaiset säännökset on sovittava yhteen sen sijaan, että oletettaisiin, että unionin primaarioikeus kumoaa automaattisesti muun, energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen perustuvan unionin oikeuden.

- (149) Antin väittää, että kaikki oikeuskäytännön tulkinnat, jotka viittaavat siihen, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen välityslauseke rikkoo unionin primaarioikeuden säännöksiä, olisivat tässä tapauksessa ristiriidassa oikeusvarmuuden periaatteen ja investoijien perustellun luottamuksen kanssa, koska komissio on ollut energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen osapuoli vuonna 1994 lähtien eikä ole tehnyt siihen välityslauseketta koskevia varauksia. Antin väittää, että kun energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta neuvoteltiin ennen sen allekirjoittamista vuonna 1994, unioni pyysi ensin sisällyttämään siihen lausekkeen, jonka mukaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen välityslauseketta ei sovelleta EU:n sisäisiin riitoihin. Se kuitenkin luopui pyynnöstään ja allekirjoitti

⁽⁹¹⁾ Antin viittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomioon 18.6.2019, European Food ym. v. komissio, T-624/15, T-694/15 ja T-704/15, ECLI:EU:T:2019:423. Siinä tuomioistuin katsoi, että asiassa Micula annettuun tuomioon liittyvä tuki oli myönnetty järjestelyn kumoamispäivänä, koska kumoaminen oli johtanut oikeuteen saada asiassa Micula annetussa tuomiossa määrätty korvaus.

⁽⁹²⁾ Antin viittaa unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomioon 12.1.2023, "DOBELES HES" SIA ja Sabiedrisko pakalpojumu regulešanas komisija, yhdistetyt asiat C-702/20 ja C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1.

sopimuksen vuonna 1994. Tämän jälkeen komissio esitti energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen tarkistamista koskevissa neuvotteluissa, että tarkistettuun energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen olisi sisällytettävä tällainen lauseke. Antinin mukaan tämä lähestymistapa osoitti, että Achmea-tuomiossa vahvistettu periaate vastaa uutta tulkintaa, jolla ei voi olla takautuvaa vaikutusta. Antin väittää myös, että perusteltu luottamus välitysmenettelyn pätevyydestä pohjautuu niiden tapausten määrään, joissa EU:n investoijat ovat saaneet energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan mukaisia tuomioita jäsenvaltiota vastaan ilman, että komissio olisi vastustanut tai riitauttanut niitä (käynnistämällä valtioneuvoston- tai rikkomismenettelyjä). Tältä osin Antin viittaa myös vakaviin taloudellisiin seurauksiin, joita investoijille aiheutuisi, jos välityslauseke ei olisi pätevä, kun otetaan huomioon vilpittömässä mielessä tehtyjen investointien suuri määrä.

- (150) Antin väittää, että sen perusteltu luottamus pohjautuu siihen, että komissio ei aloittanut vanhoja järjestelmiä koskevaa muodollista tutkintaa ennen kuin Espanja ilmoitti tuomiosta vuonna 2019, vaikka oli tietoinen järjestelmistä⁽⁹³⁾. Lisäksi Antin oli osallistunut uusiutuvien energialähteiden infrastruktuurihankkeisiin peruuttamattomasti jo vuodesta 2011 lähtien eli ennen vanhojen järjestelmien kumoamista vuonna 2013 tai tuomion antamista kesäkuussa 2018. Siksi sillä oli perusteltu luottamus oikeuteensa vedota energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen välityslausekkeeseen⁽⁹⁴⁾.

8.2.2 Huomautukset, joissa väitetään, että tuomio ei johda kansallisuuteen perustuvaan syrjintään

- (151) Antin väittää, että tuomio olisi katsottava osaksi vanhoja järjestelmiä eikä se siten johda syrjintään, sillä kaikki olennaiset edellytykset täyttävät investoijat voivat saada järjestelmästä tukea. Antinin mielestä komission väite, jonka mukaan eri investoijien (erityisesti espanjalaisten investoijien) syrjintä johtuisi siitä, että kaikilla vanhoista järjestelmistä tukea saaneilla investoijilla ei ole mahdollisuutta kansainväliseen välimiesmenettelyyn energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen puitteissa, perustuu siihen virheelliseen olettamukseen, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on vanhojen järjestelmien osa tai että energiaperuskirjasta tehty sopimus voi sellaisenaan olla perusteena tuen myöntämiselle. Antin lisää, että ei ole estettä sille, että espanjalaiset investoijat voisivat hakea vahingonkorvausta kansallisen lainsäädännön säännösten tai muun mahdollisesti hyväksytyyn riidanratkaisumenettelyyn mukaisesti.
- (152) Antin väittää, että vaikka energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen katsotaan olevan vanhojen järjestelmien osa, komission väite kansalaisuuteen perustuvasta syrjinnästä viittaa pikemminkin syrjintään investoijan sijoittautumapaikan perusteella. Tällainen syrjintä ei sen mielestä ole perustamissopimusten määräysten vastaista. Valtioneuvoston luonteeltaan syrjivää, koska sitä myönnetään tuen myöntävään jäsenvaltioon sijoittautuneille yrityksille.
- (153) Antin väittää, että jos tuomiossa määrättyä korvausta tarkastellaan tapauskohtaisena tukena vanhoista järjestelmistä erillään, kyse ei ole syrjinnästä, koska ei voida tehdä vertailua toiseen tukeen.

8.2.3 Huomautukset, joissa väitetään, että vanhat järjestelmät soveltuvat sisämarkkinoille vuoden 2001 ja vuoden 2008 ympäristösuuntaviivojen sekä ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen nojalla

- (154) Jos tuomioon katsotaan sisältyvän valtioneuvoston tukea, sen soveltuvuutta sisämarkkinoille ei Antinin mukaan pitäisi arvioida niiden suuntaviivojen perusteella, jotka olivat voimassa tuomion antamisajankohtana. Sen sijaan komission olisi arvioitava tuomiota osana vanhoja järjestelmiä ja sovellettava niitä suuntaviivoja, jotka olivat voimassa silloin, kun Antinille myönnettiin tukea vanhojen järjestelmien mukaisesti.

⁽⁹³⁾ Antin viittaa komission tiedonannon COM(2005) 627 – Uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon tukeminen, 7.12.2005, sivuihin 10, 22 ja 28, komission päätökseen C(2013) 7743 final, annettu 4. helmikuuta 2014, SA.36559 (C3/2007) (EUVL L 205, 12.7.2014), ja komission vuoden 2017 päätöksen johdanto-osan 107 kappaleeseen.

⁽⁹⁴⁾ Antin viittaa seuraaviin tuomioihin: unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 15.11.2018, World Duty Free Group, SA, entinen Autogrill España, SA v. komissio, T-219/10 RENV, ECLI:EU:T:2018:784; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 15.11.2018, Deutsche Telekom AG v. komissio, T-207/10, ECLI:EU:T:2018:786; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 15.11.2018, Banco Santander, SA v. komissio, T-227/10, ECLI:EU:T:2018:785; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 15.11.2018, Axa Mediterranean Holding, SA v. komissio, T-405/11, ECLI:EU:T:2018:780; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 15.11.2018, Banco Santander, SA ja Santusa Holding, SL v. komissio, T-399/11 RENV, ECLI:EU:T:2018:787.

- (155) Antin väittää, että tuomio helpottaa uusiutuvan energian tuotantoon liittyvää taloudellista toimintaa eikä johdu pelkästään siitä, että Espanja noudattaa ICSID-yleissopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Jos katsotaan, että tuomio vahvistaa aiemman oikeuden saada vanhojen järjestelmien mukaista tukea, Antin katsoo, että tuki on myönnetty uusiutuviin energialähteisiin tehtäviin investointeihin. Vaikka tuomiota käsiteltäisiinkin erillisenä, Espanjan ICSID-yleissopimuksen mukainen korvausvelvollisuus on syntynyt (ja voi syntyä vain) Antinin uusiutuvan energian tuotannon vuoksi. Näin ollen uusiutuvan energian tuotanto on ainoa merkityksellinen perusta arvioitaessa korvaussumman soveltuvuutta sisämarkkinoille.
- (156) Antin väittää, että koska se harjoittaa uusiutuvan energian tuotantoa, sen voidaan katsoa harjoittavan Andasol-yritysten toimintaa ja muodostavan siten Andasol-yritysten kanssa "yhden yrityksen". Ostettuaan 45 prosenttia Andasol-yrityksistä Antinilla on niissä määräysvalta yhdessä RREEF Infrastructure (G.P.) Limitedin ja RREEF Pan-European Infrastructure Two Lux S.à.r.l:n kanssa. Lisäksi Antinin mielestä on keinotekoisia väittää, että investoija osallistuu uusiutuvan energian tuotantoon vain, jos se muodostaa taloudellisen yksikön voimalan kanssa tai johtaa voimalaa, koska voimalatoimintaa harjoittava yritys on ainoastaan tuen saamisen väline, kun taas investoija ottaa kaikki riskit ja tekee voimalan toimintaa koskevat tärkeät päätökset. Kun komissio hyväksyy uusiutuvaa energiaa käyttävälle yritykselle myönnettävän tuen, tuen on katsottava hyödyttävän uusiutuvan energian tuotantoa riippumatta siitä, maksetaanko voitot voimalatoimintaa harjoittavalle yritykselle vai suoraan osakkeenomistajalle. Antinin näkemyksen mukaan vaikuttaa joka tapauksessa siltä, että komission päätöksentekokäytännössä monillakaan tuensaajilla ei välttämättä ole ollut osakeomistusta tai määräysvaltaa voimaloissa eikä hankevoimalan osakkeiden vähimmäisosuuden omistus ole koskaan ollut edellytyksenä tuen myöntämiselle uusiutuvan energian alalla. Lisäksi Antinin mukaan siinä tapauksessa, että Antin ja Andasol-yritykset muodostavat yhden taloudellisen yksikön, sillä, että Antin oli ostanut Andasol-yritykset vuonna 2011 ja myynyt ne vuonna 2017, ei ole merkitystä. Kaikki mahdolliset korvaukset on maksettava Antinille, koska se maksoi Andasol-yritysten markkina-arvon sen olettamuksen perusteella, että se saisi koko tukisumman.
- (157) Tältä osin Antin huomauttaa, että soveltuvuuden arviointiin ei vaikuta se, että jokin tuki on teknisesti suunnattu sähkön tuottamiseen maakaasusta, koska maakaasun käyttö on ajallisesti rajoitettua ja liittyy tehokkuusnäkökohtiin. Lisäksi lähes kaikki vanhojen järjestelmien ja vuoden 2013 järjestelmän tuensaajat käyttävät kaasua melko lyhyitä aikoja, ja komissio on myös monissa tapauksissa hyväksynyt kaasuvoimaloille myönnettävän tuen.
- (158) Kannustavan vaikutuksen osalta Antin esittää, että niin kauan kuin se täyttää vanhoissa järjestelmissä asetetut vaatimukset, on katsottava, että myös tuomiolla on kannustava vaikutus.
- (159) Antin väittää, että vanhat järjestelmät ovat vuoden 2001 ympäristösuuntaviivojen mukaisia, koska Espanjan vanhojen järjestelmien mukaiset kohdennetut tuotot ovat yhdenmukaisia niiden tuottojen kanssa, jotka komissio on rutiininomaisesti hyväksynyt muille uusiutuvien energialähteiden tukijärjestelmille vuosina 2001–2009 vuoden 2001 ympäristösuuntaviivojen nojalla. Järjestelmään vuosina 2004 ja 2007 tehdyt muutokset eivät vaikuta tähän arvioon.
- (160) Antinin mukaan vanhat järjestelmät ovat myös vuoden 2008 ympäristösuuntaviivojen mukaan oikeasuhteisia, koska vuosina 2008–2013 Espanjan tavoitetuottoaste oli 7–10 prosenttia eli pienempi kuin 10–13 prosentin tuottoaste, jonka komissio hyväksyi samana ajanjaksona muiden uusiutuvien energialähteiden tukijärjestelmien osalta.

- (161) Antin väittää, että jos arviointi tehdään ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen mukaisesti, kannustavaa vaikutusta ei pitäisi arvioida ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 3.2.4.2 jakson nojalla. Tuomiossa määrätty korvaus on vanhojen järjestelmien osa, eikä siitä voida ilmoittaa erillisenä. Lisäksi Andasol-voimaloiden kapasiteetti ei ylitä 250:tä megawattia, mitä edellytetään ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 20 kohdassa. Oikeasuhteisuuden osalta Antin väittää, että tuki ei voi olla sisämarkkinoille soveltumatonta siksi, että se on myönnetty tuomion perusteella tarjouskilpailumenettelyn sijaan. Antin väittää, että tuomiossa määrätty korvaus laskettiin sen korvauksen perusteella, joka Antinin olisi pitänyt saada vanhoista järjestelmistä (eli korvauksen, jonka Antin olisi saanut, jos vanhat järjestelmät olisivat olleet käytössä). Se koostuu näin ollen markkinahinnasta ja preemiosta kerrottuna kyseisten vuosien määrällä, eikä preemioiden laskeminen yhteen yhdeksi summaksi muuta korvauksen luonnetta. Antin väittää, että vaikka tukea ei ole myönnetty tarjouskilpailumenettelyssä, se soveltuu ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen 128 kohdan mukaan edelleen sisämarkkinoille, jos se ei johda liian suureen korvaukseen. Lisäksi koska komission vuoden 2017 päätöksessä ei ole asetettu enimmäistuottoastetta, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että komissio hyväksyisi 9 prosentin tuottoasteen, kun otetaan huomioon sen päätöskäytäntö vuosina 2014–2020.
- (162) Antin väittää, että tuki ei vääristä kohtuuttomasti kilpailua eikä kauppaa, koska se ei johda merkittävään markkinavoimaan, kauppavirtojen vaihtumiseen, kilpailun dynamiikan muuttumiseen tai sijoituspalveluyrityksen toiminnan jatkumiseen. Antin väittää erityisesti, että sen oma ja Andasol-yritysten tuottavuustaso ei ole matala ja että ne ovat taloudellisesti vakaita. Lisäksi tuomioon liittyvä tuki ei johda Antinin kohtuuttomiin tuottoasteisiin, vaan ne pysyvät tuottoasteiden rajoissa. Tuki ei myöskään kestä kohtuuttoman kauan (pelkästään käyttöiän ajan), eikä siihen liity ristiintukemisen tai teknologianeutraaliuden riskejä. Tuomioon liittyvä tuki ei myöskään suurennakaan Antinin tai Andasol-yritysten markkinaosuuksia.
- (163) Antin väittää, että vaikka tuomion soveltuvuutta sisämarkkinoille on arvioitava erikseen, komissio on tapauksissa, joissa on maksettu vahingonkorvauksia aiemmista fossiilisia polttoaineita käyttävien voimaloiden sulkemisista, arvioinut tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella silloin, kun tuomiota ei ole voitu sovittaa asianomaisiin tukisuuntaviivoihin.

8.3 Muut huomautukset

- (164) Antin väittää, että Espanja ei ole ilmoittanut tuomiosta sen hyväksyttämiseksi ja voi siten käyttää ilmoitusmenettelyä väärin sekä rikkoa hyvän hallintotavan ja vilpittömän yhteistyön periaatteita jättämällä toimittamatta tarvittavat tiedot ja estämällä komissiota hyväksymästä ilmoitettua tukitoimenpidettä.

9. ESPANJAN HUOMAUTUKSET KOLMANSIEN OSAPUOLTEN HUOMAUTUKSISTA

- (165) Espanjan viranomaiset lähettivät vastauksensa kolmansien osapuolten esittämiin huomautuksiin 3. tammikuuta ja 27. marraskuuta 2023 sekä 29. tammikuuta 2024.

9.1 Huomautukset tuen olemassaoloa koskevista huomautuksista

- (166) Vastauksena kolmansien osapuolten väitteisiin, joiden mukaan tuomioon ei sisälly valtiontukea, Espanja toistaa vuoden 2017 komission päätöksessä esitetyt perustelut, joissa komissio muistutti (johdanto-osan 165 kappaleessa), että kaikki korvaukset, jotka välimiesoikeuden oli määrännyt myöntää investoijalle sillä perusteella, että Espanja on muuttanut preemiojärjestelmää eli vuoden 2007 järjestelmää ilmoitetulla järjestelmällä eli vuoden 2013 järjestelmällä, ovat itsessään valtiontukea.
- (167) Lisäksi Espanja toistaa, että oikeuskäytännön mukaan tuki on myönnetty tuomion antamispäivänä, koska oikeus korvaukseen vahingosta, jonka välityksien kantajat väittävät niille aiheutuneen valtiontukiohjelman kumoamisen vuoksi, myönnettiin ainoastaan tuomiolla⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹⁵⁾ Espanja viittaa tuomioon 25.1.2022, European Food ym. v. komissio, C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50.

9.2 Huomautukset tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille koskevista huomautuksista

- (168) Vastauksena Komstroy-tuomion merkityksellisyyttä koskeviin kolmansien osapuolten huomautuksiin Espanja huomauttaa, että unionin tuomioistuin on vahvistanut, että tuki, joka on myönnetty energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaisen välimiesoikeuden antaman EU:n sisäisen tuomion perusteella, ei ole unionin oikeuden mukaista: välimiesoikeus ei ole osa unionin oikeusjärjestelmää, koska se on SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan ja SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan vastainen ⁽⁹⁶⁾.

9.3 Huomautukset tuen olemassaoloa koskevista huomautuksista

- (169) Vastauksena kolmansien osapuolten esittämiin väitteisiin, joiden mukaan tuomiossa määrättyyn korvaukseen johtaneiden kannustimien poistaminen tai vähentäminen ei merkinnyt valtiontukea ja olisi joka tapauksessa ollut olemassa olevaa tukea, Espanjan viranomaiset muistuttavat, että asiassa Micula annetussa tuomiossa, joka on suurelta osin vastaava kuin tämä asia, tuomioistuin hylkäsi näkemyksen, jonka mukaan voitaisiin katsoa, että tuki, joka sisältyy kyseisen järjestelmän kumoamisen käynnistämisen unionin sisäisen kahdenvälisen investointisuojaus-sopimuksen perusteella välitystuomiossa myönnettyyn korvaukseen, on myönnetty kyseisen järjestelmän kumoamishetkellä. Tuomioistuin sitä vastoin selvensi, että tuensaajalle annetaan oikeus tuen saamiseen tuomion antamisen ajankohtana ⁽⁹⁷⁾.

- (170) Espanjan viranomaiset mainitsevat unionin tuomioistuimen todenneen, että unionin oikeuden ja erityisesti SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan vastaisesti tehdyllä ratkaisulla ei voi olla mitään vaikutusta eikä sitä voida panna täytäntöön ⁽⁹⁸⁾. Espanja väittää lisäksi, että tässä tapauksessa sovelletaan samaa periaatetta eikä tukea voida myöntää SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan vastaisesti.

- (171) Vastauksena kolmansien osapuolten esittämiin väitteisiin, jotka koskevat asiassa Asteris annetun tuomion merkityksellisyyttä, Espanjan viranomaiset väittävät, että korvauksia, jotka koskevat maksamattomia yhteisen maatalouspolitiikan mukaisia tukia ja jotka unionin tuomioistuimet ovat todenneet lainvastaisiksi, ei voida rinnastaa EU:n sisäisiä investointeja koskevaan välitystuomioon energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla. Tässä yhteydessä Espanjan viranomaiset viittaavat asiaan Micula, jossa tuomioistuin selvensi EU:n sisäisiä investointeja koskevan välityksen luonnetta jäsenvaltioiden kansallisten oikeusjärjestelmien ulkopuolisena riitojenratkaisujärjestelmänä ennen kuin se luokitteli tällaisen tuomion valtiontueksi.

- (172) Lisäksi vastauksena kolmannen osapuolen väitteisiin, joiden mukaan vuoden 2007 järjestelmä oli yhdessä aiempien järjestelmien kanssa olemassa olevaa tukea, Espanjan viranomaiset väittävät, että komission vuoden 2017 päätöksessä analysoitiin tuensaajien sekä vuoden 2007 että vuoden 2013 järjestelmästä saamaa korvausta kokonaisuudessaan.

- (173) Espanjan viranomaiset, jotka vastasivat kolmansien osapuolten huomautuksiin, joissa kyseenalaistettiin se, että tuomio johtuisi Espanjasta, tukevat aloittamispäätöksessä esitettyjä komission perusteluja.

- (174) Vastauksena kolmansien osapuolten esittämiin väitteisiin, jotka liittyvät toimenpiteen vaikutukseen sisämarkkinoihin, Espanjan viranomaiset selittävät tuomioistuimen todenneen Micula-asiassa ⁽⁹⁹⁾, että unionin oikeusjärjestelmän ulkopuolisella mekanismilla myönnetty EU:n sisäiset välitystuomiot ovat sisämarkkinoille soveltumatonta tukea ja siksi niiden vaikutus markkinoihin on merkityksetön. Joka tapauksessa Espanjan viranomaiset väittävät, että komission vuoden 2017 päätös osoitti, että sekä vuoden 2007 että vuoden 2013 järjestelmä voisi vääristää kilpailua sisämarkkinoilla.

⁽⁹⁶⁾ Espanja viittaa Komstroy- ja Achmea-tuomioihin.

⁽⁹⁷⁾ Espanja viittaa tuomioon 25.1.2022, European Food ym. v. komissio, C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50, 125 kohta.

⁽⁹⁸⁾ Tuomioistuimen määräys 21.9.2022, Romatsa ym., C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, 42–44 kohta.

⁽⁹⁹⁾ Espanja viittaa tuomioon 25.1.2022, European Food ym. v. komissio, C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50.

- (175) Vastauksena tuen myöntämistä koskeviin kolmansien osapuolten väitteisiin Espanjan viranomaiset viittaavat oikeuskäytäntöön ⁽¹⁰⁰⁾, jossa vahvistetaan, että ratkaiseva tekijä tuen myöntämispäivän määrittämisessä on se, milloin tuensaajat ja vastaava yritys hankkivat oikeuden saada tukea valtiolta.
- (176) Vastauksena kolmansien osapuolten huomautuksiin, jotka liittyvät asiassa DOBELES HES annetun tuomion ⁽¹⁰¹⁾ merkityksellisyyteen, Espanjan viranomaiset väittävät, että asiaa koskevan oikeuskäytännön muodosti sellaisen ennakkoratkaisun konteksti, joka annettiin valtiontukeen liittyvän riita-asian tuloksena kansallisissa hallintotuomioistuimissa. Espanjan mukaan tällaisilla kansallisten tuomioistuinten korvausvaatimuksia koskevilla päätöksillä ei ole merkitystä tässä menettelyssä. Lisäksi se katsoo, että on erotettava toisistaan määräys maksaa hinta, joka on tunnustettu kansallisessa säännöksessä, ja investointia koskeva välitystuomio, jossa otetaan huomioon muutettuun tai kumottuun kansalliseen sääntöön perustuvat summat. Siksi Espanjan viranomaisten mukaan kolmansien osapuolten vaatimuksia, jotka koskevat jäsenvaltioiden kansallisia tuomioistuinta, ei voida soveltaa investointeja koskevien välitystuomioiden yhteydessä.

9.4 Huomautukset tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille koskevista huomautuksista

- (177) Vastauksena kolmansien osapuolten huomautuksiin Komstroy-tuomion ja lausunnon 1/20 merkityksellisyydestä Espanjan viranomaiset selittävät, että oikeuskäytännössä esitettiin energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen, erityisesti sen 26 artiklan, virallisia tulkintoja, joissa selvennetään, ettei riitojenratkaisumekanismeja voida soveltaa EU:n sisäisiin riitoihin, koska se olisi SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan vastaista. Espanjan viranomaiset korostavat, että tuomioistuin katsoi, että tätä periaatetta voidaan soveltaa myös energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen.
- (178) Vastauksena kolmannen osapuolen väitteeseen, jonka mukaan tuomio ja vuoden 2013 järjestelmä ovat komission sovellettavien suuntaviivojen mukaista sisämarkkinoille soveltuvaa tukea, Espanjan viranomaiset väittävät, että energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen perustuvat EU:n sisäiset välitystuomiot ovat selvästi unionin oikeuden vastaisia. Lisäksi Espanjan viranomaiset selittävät, että välitystuomioiden myöntämisaikajakohtaa koskevan oikeuskäytännön ⁽¹⁰²⁾ vuoksi tässä tapauksessa mahdolliset väitteet tuomion mahdollisesta yhteensopivuudesta kyseisenä ajankohtana annettujen suuntaviivojen (eli vuoden 2001 suuntaviivojen ja vuoden 2008 suuntaviivojen) kanssa ovat virheellisiä.
- (179) Vastatessaan kolmannen osapuolen väitteisiin, jotka koskevat tuomion oikeasuhteisuutta ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen kanssa, Espanjan viranomaiset väittävät, että esitetty analyysi on virheellinen ja epäuskottava. Lisäksi ne väittävät, että tuomiolla ei ole kyseisen kolmannen osapuolen näkemyksen vastaisesti kannustavaa vaikutusta eikä se hyödytä uusiutuvia energialähteitä. Sen sijaan se voi vääristää kilpailua sisämarkkinoilla, mikä on ristiriidassa ympäristönsuojelu- ja energiatuen suuntaviivojen kanssa.

9.5 Huomautukset muiden kolmansien osapuolten huomautuksista

- (180) Vastauksena kolmansien osapuolten huomautuksiin, jotka koskevat niiden perusteltua luottamusta, Espanjan viranomaiset väittävät, että komission arviota ei tässä tapauksessa voida muuttaa investojien luottamuksen perusteella. Lisäksi Espanja toteaa, että oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden perusperiaatteet, kuten oikeusvarmuus ja perusteltu luottamus, eivät voi estää jäsenvaltioita toteuttamasta toimenpiteitä aiemmin myönnettyjen kannustimien vähentämiseksi tai poistamiseksi ⁽¹⁰³⁾.

⁽¹⁰⁰⁾ Tuomio 25.1.2022, European Food ym. v. komissio, C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50, 123–125 kohta.

⁽¹⁰¹⁾ Unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomio 12.1.2023, "DOBELES HES" SIA ja Sabiedrisko pakalpojumu regulešanas komisija, yhdistetyt asiat C-702/20 ja C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1.

⁽¹⁰²⁾ Tuomio 25.1.2022, European Food ym. v. komissio, C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50, 118, 123–126 ja 152 kohta.

⁽¹⁰³⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 15.4.2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) ym. (C-798/18), Athesia Energy Srl ym. (C-799/18) v. Ministero dello Sviluppo economico, Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA, yhdistetyt asiat C-798/18 ja C-799/18, ECLI:EU:C:2021:280; unionin tuomioistuimen tuomio 11.7.2019, Agrenergy ja Fusignano Due, C-180/18, C-286/18 ja C-287/18, ECLI:EU:C:2019:605; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 10.9.2009, Plantanol GmbH & Co. KG v. Hauptzollamt Darmstadt, C-201/08, ECLI:EU:C:2009:539.

- (181) Vastauksena kolmansien osapuolten esittämiin huomautuksiin, jotka koskevat ilmoitusmenettelyn väärinkäyttöä, Espanjan viranomaiset väittävät noudattaneensa SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista ilmoitusvelvollisuuttaan varmistaakseen sekä komission yksinomaisen toimivallan valtiontuen arvioimisessa että komission ohjeistuksen välitystuomioissa määrättyjen korvausten maksamisen keskeyttämisestä komission vuoden 2017 päätöksessä säädetyn valtiontukiluvan puuttuessa.
- (182) Vastauksena kolmannen osapuolen esittämiin väitteisiin, joiden mukaan vuoden 2007 järjestelmä oli komission sovellettavien suuntaviivojen mukaisesti sisämarkkinoille soveltuvaa tukea, Espanjan viranomaiset väittävät, että tällaisella arvioinnilla ei ole merkitystä tässä menettelyssä, jossa arvioidaan tuomion soveltuvuutta sisämarkkinoille.

10. TOIMENPITEEN ARVIOINTI

10.1 Tuen olemassaolo

- (183) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan ”jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”.
- (184) Toimenpide on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, jos se täyttää neljä kumulatiivista edellytystä: Ensinnäkin toimenpiteen on johduttava valtiosta ja se on rahoitettava valtion varoista. Toiseksi toimenpiteestä on aiheuduttava etua tuensaajalle. Kolmanneksi toimenpiteen on suositettava jotakin yritystä tai taloudellista toimintaa (edun on oltava valikoivaa). Neljänneksi toimenpiteen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristymiseen sisämarkkinoilla.
- (185) Komissio totesi aloittamispäätöksessään (johdanto-osan 71–88 kappaleessa) alustavasti, että tuomio merkitsee SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Jäljempänä 10.1 jaksossa esitetyistä syistä komissio päätelee, että tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano tai maksaminen merkitsevät SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

10.1.1 Toimenpiteen johtuminen valtiosta ja valtion varat

Toimenpiteen johtuminen valtiosta

- (186) Unionin tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaan valikoivan edun on johduttava valtiosta, jotta sitä voidaan pitää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena ⁽¹⁰⁴⁾. On myös huomattava, että kun julkinen viranomainen myöntää edun, kyseinen etu on lähtökohtaisesti peräisin valtiolta ⁽¹⁰⁵⁾.
- (187) Kuten johdanto-osan 65 kappaleessa todetaan, Espanja allekirjoitti energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 17. joulukuuta 1994 ja ratifioi sen 11. joulukuuta 1997. Sopimus tuli voimaan Espanjan osalta 16. huhtikuuta 1998. Espanja selittää myös, että sen perustuslain 96 §:n 1 momentin mukaan pätevästi tehdyistä kansainvälisistä sopimuksista tulee osa sisäistä oikeusjärjestystä, kun ne on virallisesti julkaistu Espanjassa. Tieto Espanjan energiaper-

⁽¹⁰⁴⁾ Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 5.4.2006, Deutsche Bahn AG v. komissio, T-351/02, ECLI:EU:T:2006:104, 101 kohta.

⁽¹⁰⁵⁾ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 15.12.2021, Oltchim v. komissio, T-565/19, ECLI:EU:T:2021:904, 160 kohta; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 206 kohta.

ruskirjasta tehdyn sopimuksen ratifioinnista julkaistiin Espanjan virallisessa lehdessä 17. maaliskuuta 1998 (energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan Lissabonissa 17. joulukuuta 1994 laadittu ratifioimiskirja, ks. myös johdanto-osan 65 kappale). Espanja allekirjoitti ICSID-yleissopimuksen 21 päivänä maaliskuuta 1994 ja ratifioi sen 17 päivänä syyskuuta 1994. Tieto Espanjan ICSID-yleissopimuksen ratifioinnista julkaistiin Espanjan virallisessa lehdessä 13 päivänä syyskuuta 1994 (Washingtonissa 18 päivänä maaliskuuta 1965 hyväksytty valtioiden ja ICSID-yleissopimuksen ratifiointiväline).

- (188) Välimiesoikeus antoi tuomion sillä perusteella, miten se tulkitsee näitä sopimuksia, jotka Espanja oli allekirjoittanut ja ratifioinut ja joista oli siten tullut osa Espanjan oikeusjärjestystä siitä päivästä alkaen, jona ne julkaistiin Espanjan virallisessa lehdessä. Espanja päätti vapaaehtoisesti allekirjoittaa ja ratifioida energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja ICSID-yleissopimuksen ja saattaa ne osaksi kansallista lainsäädäntöään (ks. johdanto-osan 187 kappale ja 5.4 jakso). Espanjan päätös allekirjoittaa ja ratifioida energiaperuskirjasta tehty sopimus ja ICSID-yleissopimus on näin ollen mahdollistanut tuomion antamisen. Tätä tosiseikkaa ei muuta se, että välimiesoikeuden olisi pitänyt luopua toimivallasta, koska unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklaa ei sovelleta EU:n sisällä. Tuomio johtuu siis Espanjasta.
- (189) Komissio toteaa joka tapauksessa, että myös tuomion täytäntöönpano johtuu Espanjasta jäljempänä esitetyistä syistä (ks. johdanto-osan 190 ja 191 kappale).
- (190) Koska tuomio rikkoo SEUT-sopimuksen 267 ja 340 artiklaa, SEU-sopimuksen 19 artiklaa sekä itsenäisyyttä ja keskinäistä luottamusta koskevia yleisiä periaatteita, se ei voi vaikuttaa unionin oikeusjärjestykseen eikä Espanja voi panna sitä täytäntöön. Tästä kiellosta huolimatta täytäntöönpano edellyttää suoraan Espanjan viranomaisten itsenäistä päätöstä. Tämä pitää paikkansa, jos Espanja maksaa tuomiossa määrätyn korvauksen vapaaehtoisesti ja yrittää aluksi vastustaa tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa jäsenvaltion tai kolmannen maan tuomioistuimessa eikä joko estä omaisuuden takavarikointia tai tee päätöstä tuomiossa määrätyn korvauksen maksamisesta estääkseen varojen löytämisen ja viime kädessä sellaisten varojen takavarikoinnin, joita valtion koskemattomuus ei suojaa⁽¹⁰⁶⁾. Komissio huomauttaa täydennykseksi myös, että se, että Espanjan tuomioistuin tunnustaisi tuomion tai panisi sen täytäntöön, johtuisi yhtä lailla Espanjasta, koska kaikkien valtion elinten, myös kansallisten tuomioistuinten, toimet johtuvat valtiosta.
- (191) Näistä samoista syistä unionin yleinen tuomioistuin katsoi asiassa *Micula*, että valtio on väistämättä mukana, jos se maksaa välitystuomiossa määrätyn korvauksen⁽¹⁰⁷⁾. Komissio huomauttaa täydennykseksi myös, että se, että Espanjan tuomioistuin tunnustaisi tuomion tai panisi sen täytäntöön, johtuisi yhtä lailla Espanjasta, koska kaikkien valtion elinten, myös kansallisten tuomioistuinten, toimet johtuvat valtiosta.
- (192) Mikään kolmansien osapuolten esittämistä väitteistä ei kyseenalaista tätä päätelmää, jonka mukaan tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano johtuvat Espanjasta.
- (193) Ensinnäkin – toisin kuin jotkut kolmannet osapuolet ovat väittäneet – se tosiseikka, että tuomion on antanut investoijan ja valtion välinen välimiesoikeus eikä kansallinen tuomioistuin, ei muuta komission päätelmää, jonka mukaan tuki johtuu valtiosta, eikä estä sitä, että tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano johtuvat Espanjasta. Välimiesoikeus totesi olevansa toimivaltainen antamaan tuomion energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan ja ICSID-yleissopimuksen tulkinnan perusteella. Välimiesoikeus voi viitata jälkimmäiseen ainoastaan siksi, että Espanja päätti allekirjoittaa ja ratifioida kyseiset kansainvälisen oikeuden säädökset. Lisäksi sellaisen perustelun hyväksyminen, jonka mukaan tuki ei johtuisi valtiosta tässä yhteydessä, antaisi jäsenvaltioille tosiasiaa mahdollisuuden välttää valtiontukien valvonnalta niin kauan kuin ne turvautuvat investoijan ja valtion väliseen välimiesmenettelyyn tai niillä on kansainvälinen velvoite myöntää tietty valtiontuki⁽¹⁰⁸⁾. Nämä perustelut vaikuttavat kielteisesti unionin oikeuden ja erityisesti SEUT-sopimuksen 107 artiklan tehokkuuteen, joten ne on hylättävä.

⁽¹⁰⁶⁾ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, *European Food SA* ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 201–221 kohta.

⁽¹⁰⁷⁾ Ks. edellinen alaviite.

⁽¹⁰⁸⁾ Ks. unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, *European Food SA* ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 217 kohta.

- (194) Toiseksi mitä tulee johdanto-osan 99 ja 138 kappaleessa esitettyihin kolmansien osapuolten väitteisiin, joiden mukaan tuomion johtumiselle valtiosta ei voida asettaa premissiksi Espanjan liittymistä ICSID-yleissopimukseen tai energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen – koska menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä ei esitetä, että järjestelmän perustana olisi ICSID-yleissopimus tai energiaperuskirjasta tehty sopimus – komissio katsoo, ettei tällä väitteellä ole merkitystä sen kannalta, johtuuko tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano Espanjasta. Toimenpiteen yksilöllinen luonne ei estä sitä, että tuomio johtuisi (joskin epäasianmukaisesti) siitä, että Espanjan vapaaehtoisesti tekemiä kansainvälisiä sopimuksia käsittelevä investoijan ja valtion välinen välimiesoikeus soveltaa sitä. Aloittamispäätöksen (johdanto-osan 82 kappale) alustavassa arvioinnissa, joka koski tukitoimenpiteen johtumista valtiosta, viitattiin selvästi siihen, että Espanja suostui vapaaehtoisesti tekemään ICSID-yleissopimuksen ja energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen.
- (195) Kolmanneksi komissio toteaa, että kolmansien osapuolten väite (ks. johdanto-osan 100 ja 139 kappale), jonka mukaan tuomio ei johdu Espanjasta, koska Espanjalla ei olisi kansainvälisen oikeuden mukaisten velvoitteidensa vuoksi harkintavaltaa tuomiossa määrätyn korvauksen maksamisesta, ei ole perusteltu johdanto-osan 193 kappaleessa esitetystä syistä. Ensinnäkään tätä päättelyä ei voida hyväksyä, koska silloin kaikki jäsenvaltiot voisivat tosiasiallisesti välttää valtiontukien valvonnalta niin kauan kuin niillä on sopimusperusteinen kansainvälinen velvoite myöntää tietty valtiontuki ⁽¹⁰⁹⁾. Toiseksi, kuten johdanto-osan 11 kappaleessa muistutetaan, oikeuskäytännössä katsotaan, että jäsenvaltion ja toisen jäsenvaltion investoijan välisissä menettelyissä annettu välitystuomio ei ole unionin oikeuden mukainen eikä sitä voida panna täytäntöön ⁽¹¹⁰⁾. Näin ollen Espanjan on kumottava tuomio eikä sen voida katsoa olevan velvollinen maksamaan tai panemaan sitä täytäntöön ⁽¹¹¹⁾. Kolmanneksi ainoa tilanne, jossa oikeuskäytännössä tunnustetaan, että jäsenvaltion toteuttama toimenpide ei johdu itse jäsenvaltiosta, on sellainen, jossa unionin lainsäädännössä edellytetään, että jäsenvaltio ottaa toimenpiteen käyttöönsä – jättämättä harkintavaltaa jäsenvaltiolle. Käsiteltävässä asiassa ei selvästikään ole näin. Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, että tuomion ja joka tapauksessa sen täytäntöönpanon voidaan katsoa johtuvan Espanjasta.

Valtion varat

- (196) Oikeuskäytännön mukaan ainoastaan suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnettyt edut voivat olla SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea ⁽¹¹²⁾.
- (197) Tässä tapauksessa tuomioon kuuluu Espanjan velvoite maksaa i) välimiesoikeuden tuomiossa laskema korvauksen kokonaismäärä (eli 101 miljoonaa euroa korvauksena siitä, että Espanja on rikkonut energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 10 artiklan 1 kohtaa, koska se ei ole kohdellut Antinin sijoituksia oikeudenmukaisesti eikä tasapuolisesti), ii) ennen tuomiota kertyneet korot ja iii) tuomion jälkeen kertyneet korot, jotka on laskettava uudelleen tosiasiallisen maksupäivän perusteella (ks. 5.6 jakso).
- (198) Espanja arvioi ilmoitusajankohtana, että ennen tuomiota, 20. kesäkuuta 2014 ja 15. kesäkuuta 2018 välisenä aikana, kertynyt korko oli 8 686 086 euroa ja että tuomion jälkeen, 15. kesäkuuta 2018 ja 31. maaliskuuta 2019, välisenä aikana kertynyt korko oli 1 810 978 euroa.
- (199) Espanjan viranomaiset selittävät, että jos tuomiossa määrätty korvaus maksettaisiin, kyseinen maksu rahoitettaisiin Espanjan valtion yleisestä talousarviosta – sitä ei siis veloitettaisi suoraan sähköjärjestelmän kustannuksista. Näin ollen sitä ei kohdistettaisi suoraan sähkön loppukäyttäjille sähkölaskun kautta (ks. 5.6 jakso).

⁽¹⁰⁹⁾ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 217 kohta.

⁽¹¹⁰⁾ Unionin tuomioistuimen määräys 21.9.2022, Romatsa ym., C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, 42–44 kohta.

⁽¹¹¹⁾ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 214 kohta.

⁽¹¹²⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.1.1978, Van Tiggele, 82/77, ECLI:EU:C:1978:10, 25 ja 26 kohta; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 12.12.1996, Air France v. komissio, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, 63 kohta.

- (200) Espanja ei ole suorittanut maksuja tämän päätöksen tekohetkellä etenkin siksi, että se olisi unionin lainsäädännön vastaista. Koska Antin yritti panna tuomion täytäntöön, on kuitenkin olemassa vakava riski, että Espanjan on investoitava valtion varoja tuomioissa määrätyn korvauksen maksamiseen. Tällainen riski riittää valtion varojen olemassaolon toteamiseen⁽¹¹³⁾. Tässä yhteydessä unionin tuomioistuin on todennut, että valtion varojen käytön toteamisessa ei ole merkitystä sillä, rikkoisiko valtion varojen käyttö unionin lainsäädäntöä tai kansallista lainsäädäntöä. Ratkaisevaa on se, että toimenpiteellä on ollut vaikutuksia⁽¹¹⁴⁾. Koska tukeen liittyy riski, että Espanja joutuu suorittamaan maksun suoraan talousarviostaan, komissio katsoo, että tuomio ja joka tapauksessa sen suorasta maksusta koostuva täytäntöönpano on rahoitettu valtion varoista.

Päätelmät tuen johtumisesta valtion toimista ja valtion varoista

- (201) Komissio päätelee edellä esitetyn perusteella, että tuomion ja joka tapauksessa sen täytäntöönpanon voidaan katsoa johtuvan Espanjan valtiosta ja että se rahoitetaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista valtion varoista.

10.1.2 *Etu ja valikoivuus*

Taloudellinen etu

- (202) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu etu on mikä tahansa taloudellinen hyöty, jota yritys ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, toisin sanoen ilman valtion toimenpidettä⁽¹¹⁵⁾. Toimenpiteen tarkalla muodolla ei ole merkitystä määritettäessä, tarjoaako se yritykselle taloudellista etua⁽¹¹⁶⁾.
- (203) Tältä osin sen arvioimiseksi, onko jäsenvaltio tarjonnut edun tietylle yritykselle, olisi verrattava yrityksen taloudellista asemaa toimenpiteen jälkeen sen taloudelliseen asemaan tapauksessa, jossa toimenpidettä ei olisi toteutettu⁽¹¹⁷⁾.
- (204) Edun käsitteellä, joka on keskeinen toimenpiteen luokittelussa valtiontueksi, on objektiivinen luonne, joka ei riipu kyseessä olevasta toimenpiteestä vastuussa olevien henkilöiden motiiveista. Valtion toimenpiteiden tavoitteiden luonne ja perustelut eivät siten vaikuta millään lailla toimenpiteiden luokitteluun valtiontueksi. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa ei nimittäin tehdä eroa valtioiden toimenpiteiden syiden tai tavoitteiden perusteella vaan luokitellaan toimenpiteet niiden vaikutusten perusteella⁽¹¹⁸⁾.

⁽¹¹³⁾ Ks. vastaavasti unionin tuomioistuimen tuomio, 19.12.2019, Arriva Italia Srl, Ferrottramviaria SpA, Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P) v. Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, C-385/18, ECLI:EU:C:2019:1121, erityisesti 35 ja 36 kohta, joissa unionin tuomioistuin selitti seuraavaa: "(35) Toiseksi edellytyksestä, jonka mukaan edun on oltava suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnetty etu, on todettava, että se seikka, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan 70 miljoonan euron summaa ei ole siirretty konkreettisesti Italian valtion talousarviosta ja että se ei siten ole tämän jäsenvaltion talousarviota koskeva meno, ei kuitenkaan merkitse sellaisenaan, että tätä summaa ei voitaisi katsoa "valtion varoiksi" erityisesti, kun mahdollinen Italian valtion talousarvion menoera on luotu vuoden 2016 vakauslain 1 §:n 867 momentissa. (36) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että tuki on katsottava myönnetyksi silloin, kun oikeus avun saamiseen valtion varoista myönnetään tuensaajalle sovellettavan kansallisen säännösten nojalla, joten kyseessä olevien varojen tosiasiallinen siirto ei ole ratkaiseva (ks. vastaavasti tuomio 21.3.2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, 40 kohta).".

⁽¹¹⁴⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 26.9.2024, Covestro ym. v. komissio, C-790/21 P ja C-791/21 P, ECLI:EU:C:2024:792, 172 kohta lisäviittauksineen.

⁽¹¹⁵⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 11.7.1996, SFEI ym., C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, 60 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 29.4.1999, Espanja v. komissio, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, 41 kohta.

⁽¹¹⁶⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.7.2003, Altmark Trans, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, 84 kohta.

⁽¹¹⁷⁾ Ks. vastaavasti yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2.7.1974, Italia v. komissio, C-173/73, ECLI:EU:C:1974:71, 13 kohta.

⁽¹¹⁸⁾ Ks. vastaavasti unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomio 25.1.2022, Euroopan komissio v. European Food SA ym., C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50, 122 kohta ja mainittu oikeuskäytäntö.

- (205) Tarkasteltavana olevassa tapauksessa on selvää, että tuomion seurauksena tai joka tapauksessa sen täytäntöönpanon seurauksena Antinin taloudellinen tilanne paransi verrattuna sen taloudelliseen tilanteeseen ilman sitä. Tarkemmin sanottuna välimiesoikeus myönsi Antinille 101 miljoonaa euroa korkoineen (Espanja arvioi, että ennen tuomiota kertyneet korot olivat 20. kesäkuuta 2014 ja 15. kesäkuuta 2018 väliseltä ajalta 8 686 086 euroa ja tuomion jälkeen kertyneet korot 15. kesäkuuta 2018 ja 31. maaliskuuta 2019 väliseltä ajalta 1 810 978 euroa – ks. 5.6 jakso).
- (206) Tuomiolla myönnettiin Antinille oikeus, jota Antin ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa ja jolla on taloudellista arvoa. Tämä taloudellinen arvo voitaisiin siirtää myös muille edunsaajille sopivaa maksua vastaan ⁽¹¹⁹⁾.
- (207) Tavanomaisissa markkinaolosuhteissa eli ilman tuomiota, jonka välimiesoikeus antoi sen perusteella, että Espanja oli allekirjoittanut ja hyväksynyt energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen (ja ICSID-yleissopimuksen), Antinilla ei olisi ollut oikeutta minkäänlaiseen korvaukseen, kuten tuomion perusteella saatuun korvaukseen, eikä olisi nimikenttä, jonka perusteella voitaisiin hakea täytäntöönpanoa ⁽¹²⁰⁾.
- (208) Toisin kuin Antin väittää, tuomio ei ole korvaus Espanjan lainvastaisesta toiminnasta, joka tuomioistuimen oikeuskäytännön, erityisesti asiassa Asteris annetun tuomion, mukaan ei muodosta taloudellista etua. Antin väittää, että vuoden 2007 järjestelmän muuttaminen ja korvaaminen vuoden 2013 järjestelmällä rikkoi energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 10 artiklaa. Tämä väite on kuitenkin väärä kahdesta syystä.
- (209) Ensinnäkin, kuten komission vuoden 2017 päätöksen johdanto-osan 157–166 kappaleessa todetaan, vuoden 2007 järjestelmän muuttaminen ja korvaaminen vuoden 2013 järjestelmällä ei ole rikkonut luottamuksensuojaa ja oikeusvarmuutta koskevia unionin oikeuden yleisiä periaatteita eikä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 10 artiklaa. Unionin yleinen tuomioistuin on vahvistanut asiassa Aquind annetussa tuomiossa komission näkemyksen, jonka mukaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 10 artiklan sisältö on sama kuin unionin oikeuden luottamuksensuojaa ja oikeusvarmuutta koskevien yleisten periaatteiden eikä sillä voi olla laajempaa tai erilaista merkitystä, joka vaarantaisi unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyden ⁽¹²¹⁾.
- (210) Toiseksi, kuten unionin tuomioistuin totesi asiassa Anie antamassaan tuomiossa, energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 10 artiklaa sovelletaan ainoastaan ”muiden” sopimuspuolten investoijiin, mikä sulkee pois EU:n investoijat ⁽¹²²⁾.
- (211) Näin ollen Antinin väite, jonka mukaan on välttämätöntä vahvistaa, että vuoden 2007 järjestelmä merkitsee sääntöjenvastaista valtiontukea, jotta tuomion voitaisiin katsoa merkitsevän valtiontukea, perustuu virheelliseen lähtökohtaan.
- (212) Tässä yhteydessä olisi joka tapauksessa muistettava, että unionin tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaan silloin, kun kansallisessa säännöstössä on otettu käyttöön SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki, myös tuomioistuimessa kyseisen säännösten nojalla vaaditun summan maksaminen merkitsee tällaista tukea ⁽¹²³⁾. Vaikka oikeuskäytännössä katsotaankin, että on erotettava toisistaan lainvastaisuudesta aiheutunutta vahinkoa koskevat korvausvaatimukset ja säännösten mukaisesti maksettavia maksusuorituksia koskeva suorituskanne ⁽¹²⁴⁾ silloin, kun tuomioistuimessa edes muodollisesti korvaukseksi vaaditut summat vastaavat

⁽¹¹⁹⁾ Komissio huomauttaa, että joissakin tapauksissa Espanjan vuoden 2007 järjestelmään tekemien sääntelymuutosten vuoksi tuomiossa määrättyjä korvauksia on siirretty muille yrityksille, jotka eivät olleet välimiesmenettelyn osapuolia ja joita voidaan pitää tuomion oikeudenomistajina, kuten Blasket Renewables -yritykselle, ks. riita-asia nro 21-3249, Blasket Renewable Invs. v. Espanjan kuningaskunta, 665 F. Supp. 3d 1 (D.D.C. 2023).

⁽¹²⁰⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.7.2003, Altmark Trans, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, 84 kohta.

⁽¹²¹⁾ Unionin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 8.2.2023, Aquind v. komissio, T-295/20, ECLI:EU:T:2023:52, 145–153 kohta.

⁽¹²²⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 15.4.2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) ym., yhdistetyt asiat C-798/18 ja C-799/18, ECLI:EU:C:2021:280, 67–71 kohta.

⁽¹²³⁾ Ks. vastaavasti tuomio 12.1.2023, DOBELES HES, C-702/20 ja C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1, 65 kohta; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 174 kohta.

⁽¹²⁴⁾ Ks. vastaavasti tuomio 27.9.1988, Asteris ym., C-248/87 P, ECLI:EU:C:1988:457, 25 ja 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen. Ks. myös unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 172 kohta.

kantajan lainsäädännön nojalla vaatiman edun maksamista, kanteessa ei vaadita korvausta vahingosta, joka on erillinen siitä vahingosta, ettei kantajille ole maksettu kokonaan etua, johon ne katsovat olleensa oikeutettuja asianomaisen lainsäädännön nojalla ⁽¹²⁵⁾. Tuensaaja ei voi kiertää valtiontukisääntöjen tehokasta soveltamista hankkimalla – unionin oikeuden valtiontukisääntöihin vetoamatta – vahingonkorvaustuomion, jonka vaikutuksesta se voisi lopulta jatkaa kyseessä olevan tuen täytäntöönpanoa useiden vuosien ajan ⁽¹²⁶⁾.

(213) Ensinnäkin tässä tapauksessa, kuten tämän päätöksen johdanto-osan 61–63 kappaleessa selitetään, Antinille tuomion nojalla myönnetty korvaus lasketaan kaikkien niiden kassavirtojen nykyarvona, jotka investoija olisi saanut voimalan käyttöönsä (25 vuotta) aikana, jos Espanja ei olisi kumonnut vuoden 2007 järjestelmää. Näin ollen tuomiolla korvataan Antinille vuoden 2007 järjestelmän kumoaminen. Toisin sanoen välimiesoikeuden myöntämän korvauksen maksaminen palauttaa tilanteen, jossa kantajat olisivat olleet, jos vuoden 2007 järjestelmä, joka on sääntöjenvastaista valtiontukea, olisi pysynyt voimassa.

(214) Toiseksi edellä esitetystä syistä vuoden 2007 järjestelmä on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, joka on lisäksi sääntöjenvastaista.

- a) Vuoden 2007 järjestelmän edunsaajille maksetaan korvaus, joka ylittää ne tuotot, jotka edunsaajat olisivat saaneet markkinoilta ilman vuoden 2007 järjestelmää. Näin ollen järjestelmä antaa etua. Itse asiassa vuoden 2007 järjestelmän käyttöönotosta annetussa kuninkaallisessa asetuksessa säädettiin, että teknologioiden, joiden vähäistä kehitystä on edistettävä, kuten biokaasun ja aurinkolämpösähkön, kannattavuus nousee 8 prosenttiin voimaloissa, jotka päättävät toimittaa energiaa jakelijoille, ja tukku-markkinoille osallistuvien voimaloiden tuotto kasvaa 7–11 prosenttiin. Siten vuoden 2007 järjestelmä parantaa tällaisten investointien kannattavuutta markkinatuottoja suuremmaksi ja antaa näin etua. Näin ollen vuoden 2007 järjestelmä antoi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaista etua.
- b) Vuoden 2007 järjestelmässä suositettiin ainoastaan valikoitujen tuensaajien sähköntuotantoa uusiutuvista energialähteistä, tehokkaasta yhteistuotannosta ja jätteistä. Vuoden 2007 järjestelmässä myönnetty etu oli näin ollen valikoiva.
- c) Vuoden 2007 järjestelmästä myönnetty tuki, sellaisena kuin se vahvistettiin lailla ja täytäntöönpanoasetuksilla, johtui valtiosta (ks. johdanto-osan 20 kappale).
- d) Vuoden 2007 järjestelmän rahoitusmekanismiin (ks. johdanto-osan 20–28 kappale) sisältyy valtion varoja. Kuten Espanja huomautti, vuoden 2007 järjestelmän rahoitusmekanismi on olennaisesti sama kuin se, jota unionin tuomioistuimen tuomio Elcogásia koskevassa määräyksessä, joka koskee Espanjan sähköjärjestelmän kustannuksia ja jossa rahoituksen on todettu tulevan valtion varoista ⁽¹²⁷⁾. Siksi käsiteltävänä olevaan asiaan sovelletaan Elcogásia koskevassa määräyksessä esitettyjä näkökohtia. Juuri valtio hyväksyy tarvittavat säännökset verkkomaksujärjestelmän täytäntöönpanoa varten ja vahvistaa laskentamenetelmän, jota sovelletaan maksuihin, joista kaikki sähkönkuluttajat ja verkkokäyttäjät vastaavat pakollisina kustannuksina. Lisäksi maksujärjestelmää hallinnoi valtion elin eli kansallinen markkina- ja kilpailukomissio (Espanjan sääntelyviranomainen). Valtio myös määrittelee sovittelujen edunsaajat ja sovellettavat matemaattiset kaavat

⁽¹²⁵⁾ Ks. vastaavasti tuomio 12.1.2023, DOBELES HES, C-702/20 ja C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1, 61 ja 62 kohta. Ks. myös yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 173 kohta.

⁽¹²⁶⁾ Ks. vastaavasti tuomio 11.11.2015, Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, 42–44 kohta; unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 175 kohta.

⁽¹²⁷⁾ Unionin tuomioistuimen määräys 22.10.2014, Elcogás SA v. Administración del Estado ja Iberdrola SA, C-275/13, ECLI:EU:C:2014:2314, ks. erityisesti 24–33 kohta.

sekä sääntelee itse sovintomenettelyä ennalta määritettyjen objektiivisten parametrien mukaisesti. Lisäksi tuomioistuimien on katsonut Elcogásin määräyksestä lähtien, että jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti hallinnoituja ja jaettuja varoja, jotka saadaan kyseisessä lainsäädännössä määräytyistä pakollisista maksuista, voidaan pitää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina valtion varoina, vaikka niitä hallinnoisivatkin viranomaisista erilliset laitokset ⁽¹²⁸⁾. Tuomioistuimen mukaan ratkaisevana perusteena tariffillisien luokittelumaksujen valtion varoista perittävyyksi maksuksi oli se, että kyseinen hinta oli laissa yksipuolisesti säädetty maksu, joka lankesi kuluttajien maksettavaksi. Espanja on vahvistanut (ks. johdanto-osan 25 kappale), että kuluttajilla oli lakisääteinen velvollisuus rahoittaa vuoden 2007 järjestelmän kustannukset. Näin ollen vuoden 2007 järjestelmä rahoitettiin valtion varoista.

- e) Sähköala on ollut kilpailulle avoin ala, jolla käydään laajaa kauppaa jäsenvaltioiden välillä. Siksi vuoden 2007 järjestelmä todennäköisesti väärästi sähkömarkkinoilla käytävää kilpailua ja vaikutti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(215) Edellä esitetyn perusteella on todettava, että vuoden 2007 järjestelmä oli SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Koska Espanja pani vuoden 2007 järjestelmän täytäntöön ilmoittamatta siitä komissiolle ja komissio hyväksyi sen, se oli sääntöjenvastaista tukea (ks. johdanto-osan 18 kappale). Komissio toteaa, että Espanjan viranomaiset eivät kiistä tätä päätelmää (ks. johdanto-osan 25 kappale).

(216) Joka tapauksessa pelkästään tuomioissa myönnetty korvaus tulonmenetyksistä ja tuomion täytäntöönpano muodostavat taloudellisen edun, jota ei voida saada tavanomaisissa markkinaolosuhteissa eikä ilman tuomiota. Koska tuomio on unionin oikeuden vastainen 10.4.1 jaksossa esitetyistä syistä, sitä ei ole myönnetty tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Riippumatta siitä, katsotaanko vuoden 2007 järjestelmä valtiontueksi, tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano muodostavat edun ⁽¹²⁹⁾.

(217) Näin ollen komissio päätelee, että välimiesoikeuden myöntämä korvaus muodostaa Antinille taloudellisen edun, jota Antin ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Antin voisi myös siirtää oikeuden korvaukseen ja siten tuomiosta aiheutuvan taloudellisen edun toiselle osapuolelle. Tästä syystä komissio katsoo, että tuomiota ja joka tapauksessa sen täytäntöönpanoa on pidettävä Antinille koituvana taloudellisena etuna.

(218) Komissio lisää täydennykseksi, että tuomioissa annetaan Antinille etu, vaikka tuomio on sellaisenaan unionin oikeuden vastainen eikä sitä voida panna täytäntöön unionin oikeuden nojalla. Toimenpiteen vaikutukset ovat ratkaiseva tekijä sen määrittämisessä, onko toimenpide valtiontukea, ja erityisesti sen varmistamisessa, johtaako se tuensaajan muita edullisempaan kohteluun ⁽¹³⁰⁾. Näin ollen sen perusteella, että toimenpide on muiden unionin oikeuden säännösten tai määräysten kuin SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan vastainen, ei voida sulkea pois sen luokittelusta valtiontueksi niin kauan kuin se tuottaa vaikutuksia eikä sitä ole kumottu eikä todettu sääntöjenvastaiseksi ja sellaiseksi, ettei sitä sovelleta ⁽¹³¹⁾. Tässä tapauksessa tuomio on olemassa eikä sitä ole koskaan kumottu. Vaikka tuomio on unionin oikeuden vastainen (ks. 10.4 jakso), sillä on edelleen vaikutusta, kuten myös Antinin käynnissä olevat menettelyt osoittavat (ks. 5.8 jakso).

⁽¹²⁸⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 28.3.2019, Saksan liittotasavalta v. Euroopan komissio, C-405/16 P, ECLI:EU:C:2019:268, 58 kohta lisäviittauksineen.

⁽¹²⁹⁾ Ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-624/15 RENV, T-694/15 RENV ja T-704/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 166 kohta.

⁽¹³⁰⁾ Ks. vastaavasti tuomio 15.11.2011, komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, C-106/09 P ja C-107/09 P, ECLI:EU:C:2011:732, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁽¹³¹⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 16.12.2016, komissio v. Aerlingus ja Ryanair, yhdistetyt asiat C-164/15 P ja C-165/15 P, ECLI:EU:C:2016:990, 68 ja 69 kohta.

- (219) Niiden väitteiden osalta (ks. johdanto-osan 85–88, 134 ja 135 kappale), joiden mukaan tuomio voidaan katsoa valtiontueksi vain, jos sen perustana oleva järjestelmä – josta tuomiossa määrätään maksettavaksi korvaus – merkitsee joko sääntöjenvastaista tai sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea (ja koska vuoden 2007 järjestelmä ei merkitse valtiontukea, myöskään tuomio ei merkitse valtiontukea), komissio toteaa, että väitteet eivät ole päteviä. Edun käsitteellä, joka on keskeinen toimenpiteen luokittelemisessa valtiontueksi, on nimittäin objektiivinen luonne, joka ei riipu kyseessä olevan toimenpiteen laatijoiden motiiveista. Komissio toteaa myös, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa ei tehdä eroa valtiontuen syiden tai tavoitteiden välillä vaan ne määritellään suhteessa niiden vaikutuksiin (ks. johdanto-osan 204 kappale).
- (220) Komissio muistuttaa, että tässä tapauksessa perustana olevat järjestelmät, joiden muuttamisesta tuomiossa määrätään maksamaan korvaus, eivät ole kolmansien osapuolten mainitsemia vanhoja järjestelmiä, joihin sisältyy eri toimenpiteitä vuodesta 1997 alkaen, vaan nimenomaan vuoden 2007 järjestelmä. Tuomiossa sovellettiin diskontattujen kassavirtojen menetelmää verrattaessa vuoden 2007 järjestelmän mukaista tilannetta, johon ei sisällynyt muutoksia, sellaiseen tilanteeseen, johon sisältyi riidanalaisia toimenpiteitä, kuten vuosina 2012 ja 2013 käyttöön otettuja muutoksia⁽¹³²⁾. Ennen vuoden 2007 järjestelmää käyttöön otetuilla toimenpiteillä tai muutoksilla ei siten ollut vaikutusta vuoden 2007 järjestelmään sisältyviä määräyksiä pidemmälle menevään ratkaisumenettelyyn. Näin ollen ennen vuoden 2007 järjestelmää toteutettuihin toimenpiteisiin ei sovellettu tuomioon johtanutta menettelyä.
- (221) Komissio muistuttaa, että vuoden 2007 järjestelmä oli SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea (ks. johdanto-osan 214 kappale).
- (222) Missään tapauksessa näillä perusteluilla ei voida kyseenalaistaa päätelmää, jonka mukaan tuomio merkitsee taloudellista etua, kuten johdanto-osan 217 kappaleessa todetaan.
- (223) Kuten unionin yleinen tuomioistuin on todennut asiassa *Micula* antamassaan tuomiossa, välimiesoikeuden myöntämän korvauksen luokittelun suhteen ei ole merkitystä sillä, vastasiko korvaus sääntöjenvastaisen tai sisämarkkinoille soveltumattoman tuen peruuttamisesta maksettua korvausta vai ei. Ainoa merkityksellinen kysymys tältä osin on se, voidaanko myönnetty korvaus katsoa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi. Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa *Micula* antaman tuomion mukaan kantajien asiassa saama etu oli tässä tapauksessa tuomiossa myönnetyn korvauksen maksaminen⁽¹³³⁾. Näin ollen jos vuoden 2007 järjestelmästä olisi käsiteltävänä olevassa tapauksessa ilmoitettu komissiolle hyväksyntää varten, sen mahdollista soveltuvuutta koskevat perustelut eivät olisi merkityksellisiä.

Yrityksen hyväksi annettu taloudellinen etu

- (224) Komissio toteaa, että tuomiolla ja joka tapauksessa sen täytäntöönpanolla myönnetään etu *Antinille*, joka on – vastoin *Antinin* ja kolmansien osapuolten huomautuksissaan esittämiä väitteitä (ks. johdanto-osan 90 ja 137 kappale) – yritys, joka harjoittaa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa.
- (225) Euroopan unionin tuomioistuin on johdonmukaisesti määritellyt yritykset taloudellista toimintaa harjoittaviksi yksiköiksi niiden oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta riippumatta⁽¹³⁴⁾. Tietyn yksikön luokittelu yritykseksi riippuu näin ollen täysin sen toiminnan luonteesta, tarkemmin sanottuna siitä, onko sen toiminta taloudellista. Lisäksi tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan taloudellista toimintaa on kaikki sellainen toiminta, joka muodostuu tavaroiden ja palvelujen tarjoamisesta markkinoilla.
- (226) Kuten johdanto-osan 52 kappaleessa todetaan, tässä tapauksessa *Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l.* on Luxemburgiin sijoittautunut yritys. *Antin Energia Termosolar B.V.* on Alankomaihin perustettu yritys, joka on kokonaan *Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l.*:n omistuksessa. Molemmat yritykset olivat Ranskassa perustetun yksityisen riskipääomarahaston *Antin Infrastructure Partnersin* välineitä, joita käytettiin Espanjassa tehtäviin investointeihin⁽¹³⁵⁾.

⁽¹³²⁾ Tuomion 538 kohta.

⁽¹³³⁾ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 2.10.2024, *European Food SA ym. v. Euroopan komissio*, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 162 ja 164 kohta.

⁽¹³⁴⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12.9.2000, *Pavlov ym.*, C-180/98–C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, 74 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 10.1.2006, *Cassa di Risparmio di Firenze SpA ym.*, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, 107 kohta. Ks. myös komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä, EUVL C 262, 19.7.2016, 1 kohta.

⁽¹³⁵⁾ Tuomion 2 ja 249 kohta.

- (227) Koska Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. ja Antin Energia Termosolar B.V. ovat yrityksiä, jotka ovat aktiivisesti investoineet erityisesti Espanjan energia-alalle tavoitteenaan tuottaa investoijille houkuttelevaa riskioikaistua tuottoa, on katsottava, että ne ovat tarjonneet palveluja markkinoilla ja siten harjoittaneet taloudellista toimintaa. Ne ovat näin ollen SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä.

Valikoivuus

- (228) Jotta valtiontuen voidaan katsoa kuuluvan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, sen on suositettava ”tiettyä yritystä tai tuotannonalaa”. Näin ollen valtiontukea eivät ole kaikki toimenpiteet, joilla yritykselle myönnetään taloudellista hyötyä, vaan ainoastaan ne, joilla taloudellista hyötyä myönnetään valikoivasti tietyille yrityksille, yritystyypeille tai talouden aloille.
- (229) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun on kyse yksittäisestä tuesta, taloudellisen edun toteaminen on lähtökohtaisesti riittävä tukemaan sitä oletusta, että toimenpide on valikoiva. Näin on riippumatta siitä, onko markkinoilla toimijoita, jotka ovat toisiinsa verrattavissa tilanteissa ⁽¹³⁶⁾.
- (230) Tässä tapauksessa tuomiolla ja joka tapauksessa sen täytäntöönpanolla myönnetään korvaus ainoastaan Antinille (ks. johdanto-osan 61 ja 62 kappale). Tuomiolla myönnetty etu tai joka tapauksessa sen täytäntöönpano on valikoiva, koska se myönnetään vain tietyille yrityksille – eli Antinille. Sen sijaan muut yritykset, joilla on vastaava oikeudellinen ja tosiasiallinen tilanne kyseisellä alalla tai muilla aloilla, eivät ole tukikelpoisia eivätkä siten saa samaa etua.
- (231) Sillä ei ole merkitystä, oliko muilla investoijilla mahdollisuus saada (tai saivatko he) samanlaisia tuomioita, kuten jotkut kolmannet osapuolet väittivät (ks. 7.2.3 jakso). Ensinnäkin jokainen tuomio on erillinen toimenpide, joka perustuu erilliseen säädökseen ja erilliseen oikeudelliseen arviointiin ja jossa edunsaajalle annetaan erillinen, itsenäinen laillinen oikeus. Toiseksi kaikki vuoden 2007 järjestelmän edunsaajat eivät kyenneet saamaan samanlaisia tai edes vertailukelpoisia tuomioita. Erityisesti Espanjaan sijoittautuneet investoijat eivät kuuluneet ulkomaisten investoijien energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla vaatiman suojan piiriin, eivätkä nekään, joiden todettiin kuuluvan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen soveltamisalaan, saaneet kaikkia samanlaisia tuomioita. Kolmanneksi kaikki nämä investoijat toimivat uusiutuvan energian alalla, ja siksi tuomio jäisi – joka tapauksessa – valikoivaksi, aivan kuten myös vuoden 2007 järjestelmä ja vuoden 2013 järjestelmä olivat valikoivia.

Etua ja valikoivuutta koskevat päätelmät

- (232) Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, että tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano antavat Antinille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valikoivan edun.

10.1.3 Kilpailun vääristyminen ja vaikutus kauppaan

- (233) Valtion toimenpiteen katsotaan vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua, jos se on omiaan parantamaan tuensaajan kilpailuasemaa verrattuna muihin yrityksiin, joiden kanssa se kilpailee ⁽¹³⁷⁾. Kilpailun katsotaan vääristyvän SEUT-sopimuksen 107 artiklassa tarkoitetulla tavalla, jos valtio myöntää taloudellista etua yritykselle kilpailulle vapautetulla alalla, jolla on tai voisi olla kilpailua ⁽¹³⁸⁾. Jos yritykselle myönnetty hyöty vääristää tavanomaista kilpailua, se vaikuttaa myös jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kun tuki vahvistaa yrityksen asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen on katsottava vaikuttavan unionin sisäiseen kauppaan ⁽¹³⁹⁾.

⁽¹³⁶⁾ Tuomio 4.6.2015, komissio v. MOL, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, 60 kohta.

⁽¹³⁷⁾ Tuomio 17.9.1980, Philip Morris, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, 11 kohta; tuomio 15.6.2000, Alzetta ym. v. komissio, yhdistetyt asiat T-298/97, T-312/97 jne., ECLI:EU:T:2000:151, 80 kohta.

⁽¹³⁸⁾ Tuomio 15.6.2000, Alzetta ym. v. komissio, yhdistetyt asiat T-298/97, T-312/97 jne., ECLI:EU:T:2000:151, 141–147 kohta; tuomio 24.7.2003, Altmark Trans, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

⁽¹³⁹⁾ Tuomio 15.5.2019, Achema AB ym. v. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK), C-706/17, ECLI:EU:C:2019:407, 92 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

(234) Tässä tapauksessa tuomion ja joka tapauksessa sen täytäntöönpanon edunsaajat Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. ja Antin Energia Termosolar B.V. ovat yrityksiä (ks. johdanto-osan 227 kappale), jotka harjoittavat taloudellista toimintaa, johon kuuluu erityisesti investointeja infrastruktuuriin ja energiaan unionissa (ks. johdanto-osan 51 kappale). Energia- ja investointialat ovat vapautettuja aloja, joilla käydään EU:n sisäistä kilpailua. Näin ollen Antinille myönnetty etu voi vääristää kilpailua ja vahvistaa Antinin kilpailuasemaa verrattuna muihin unionin sisäisessä kaupassa kilpaileviin yrityksiin.

(235) Näin ollen komissio päätelee, että tuomio ja joka tapauksessa tuomion täytäntöönpano voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää tai uhata vääristää kilpailua sisämarkkinoilla.

10.1.4 Päätelmä tuen olemassaolosta

(236) Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, että tuomio ja joka tapauksessa tuomion täytäntöönpano ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

10.2 Uusi tuki

(237) Jotkut kolmannet osapuolet väittävät huomautuksissaan, että jos tuomio katsotaan tueksi, se ei olisi neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 1 artiklan c alakohdassa tarkoitettua uutta tukea. Niiden mukaan tuomio olisi katsottava neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 1 artiklan b alakohdan iv alakohdassa tarkoitetuksi voimassa olevaksi tueksi, koska tuomiolla ei voida katsoa myönnettävän tukea erillään vuoden 2007 järjestelmästä. Koska vuoden 2007 järjestelmästä Antinille myönnetty tuki on voimassa olevaa tukea, myös tuomio olisi katsottava voimassa olevaksi tueksi (ks. 7.1.3 jakso).

(238) Väitteessä kuitenkin tulkitaan virheellisesti muodollisen tutkinnan soveltamisalaa, joka liittyy Antinin tuomion mukaisesti saamaan korvaukseen. Mahdolliset näkökohdat, jotka koskevat sitä, onko vuoden 2007 järjestelmä voimassa olevaa tukea, eivät ole ratkaisevia määritettäessä voimassa olevaa tukea tuomiosta, jonka vanhentumisaika alkoi neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 17 artiklan 2 kohdan mukaisesti tuomion antamispäivästä (eli 15. kesäkuuta 2018). Vuoden 2007 järjestelmästä ei ollut oikeutta suorittaa Antinille maksuja niiden maksujen lisäksi, jotka se oli saanut ennen järjestelmän muuttamista vuonna 2013. Jos siis tällainen maksu toteutuisi, se perustuisi ainoastaan tuomioon – ei olemassa oleviin oikeuksiin. Tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano ovat uutta tukea.

(239) Komissio muistuttaa, että tämä päätelmä on yhdenmukainen tuomioistuimen Micula-asiassa tekemien päätelmien kanssa, joiden mukaan ”oikeus kyseessä olevaan korvaukseen myönnettiin vasta välitystuomiolla, jossa hyväksyttiin välitysasian kantajien korvausvaatimus ja näin sekä todettiin kyseisen oikeuden olemassaolo että määritettiin sen määrä” ⁽¹⁴⁰⁾. Tässä asiassa tuomioistuin totesi, että ”oikeus korvaukseen, joka myönnettiin sen vahingon korvaamiseksi, jonka välitysasian kantajat väittivät kärsineensä sen vuoksi, että kyseessä oleva verokannustinjärjestelmä kumottiin väitetysti kahdenvälisen investointisuojausopimuksen vastaisesti, myönnettiin vasta välitystuomiolla. Välitysasian kantajat saattoivat nimittäin saada kyseisen korvauksen tosiasiallisesti vasta kahdenvälisen investointisuojausopimuksen 7 artiklaan sisältyvän välityslausekkeen perusteella vireille panemansa välimiesmenettelyn päätteeksi.” ⁽¹⁴¹⁾ Tuomioistuin katsoi näin ollen, että ”unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi [...], että riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettu valtiontuki myönnettiin kyseessä olevan verokannustinjärjestelmän kumoamispäivänä” ⁽¹⁴²⁾. Toisin kuin eräät kolmannet osapuolet väittävät, käsiteltävänä olevassa tapauksessa olisi virheellistä katsoa, että kyseinen tuki myönnettiin vuoden 2007 järjestelmän hyväksymisen myötä.

(240) Lisäksi kuten tämän päätöksen 10.1 jaksossa on jo osoitettu, tuomio itsessään täyttää valtiontuen olemassaolon edellytykset eikä sen luokittelu valtiontueksi ole riippuvainen vuoden 2007 järjestelmän luokittelusta.

(241) Sen väitteen osalta, jonka mukaan ei voida katsoa, että tuomiolla myönnetään tukea vuoden 2007 järjestelmästä erillään (ks. johdanto-osan 146 ja 176 kappale), komissio toteaa asiassa DOBELES HES annettun tuomion ⁽¹⁴³⁾ perusteella, että kyseinen tapaus poikkeaa tosiasiallisesti tästä tapauksesta eikä ole siten vertailukelpoinen. Tarkemmin sanottuna tuomioistuin totesi asiassa DOBELES HES, että valtiontuen – toisin kuin kansallisella lainsäädännöllä käyttöön otetun tariffiedun – käyttöön ottaminen ei voi perustua tuomioistuimen ratkaisuun siinä mielessä, että kun kansallinen lainsäädäntö, jolla otetaan käyttöön lakisääteinen oikeus korotettuun maksuun uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön osalta, merkitsee SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, tuomioistuimessa esitettyjä vaatimuksia, joilla pyritään saamaan kyseinen oikeus kaikilta osin, on pidettävä valtiontuen saamatta jääneen osan maksamista koskevin vaatimuksina – ei siis vaatimuksina, joilla pyritäisiin siihen, että asiaa käsittelevä tuomioistuin myöntäisi erillistä valtiontukea ⁽¹⁴⁴⁾. Tässä tapauksessa virkamiestuomioistuimen myöntämä korvaus ei kuitenkaan johdu oikeudesta, joka oli jo vahvistettu Espanjan lainsäädännössä tuomiosta riippumatta. Sen sijaan tuomiolla korvataan Antinille sääntöjenvastaisen tukiohjelman peruuttaminen. Oikeus korvaukseen perustuu suoraan tuomioon. Välimiesoikeus ei myöskään ole kansallinen tuomioistuin. Tästäkään syystä asiassa DOBELES HES annettua tuomiota ei voida soveltaa tähän.

(242) Lopuksi voidaan todeta, että asetuksen 2015/1589 17 artiklan 2 kohdan mukainen vanhentumisaika ei tukiohjelman tapauksessa ala – kuten asianomaiset väittävät – tukiohjelman täytäntöönpanosta. Kuten kyseisen säännöksen sanamuodosta käy selvästi ilmi, se alkaa päivästä, jona tuki on myönnetty tukiohjelmasta. Kyseessä on päivä, jona yritys saa oikeuden yksittäiseen maksuun, eli päivä, jona maksu erääntyy. Näin ollen vuonna 2013 tehdyn muutoksen jälkeen erääntyneiden maksujen vanhentumisaika voisi alkaa aikaisintaan sinä päivänä, jona maksut olisi pitänyt maksaa ⁽¹⁴⁵⁾.

10.3 Tukien sääntöjenvastaisuus

(243) SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

⁽¹⁴⁰⁾ Unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomio 25.1.2022, Euroopan komissio v. European Food SA ym., C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50, 125 kohta.

⁽¹⁴¹⁾ Ks. edellinen alaviite, 124 kohta.

⁽¹⁴²⁾ Ks. edellinen alaviite, 127 kohta.

⁽¹⁴³⁾ Unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomio 12.1.2023, ”DOBELES HES” SIA ja Sabiedrisko pakalpojumu regulešanas komisija, yhdistetyt asiat C-702/20 ja C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1.

⁽¹⁴⁴⁾ Ks. tuomion 79 kohta.

⁽¹⁴⁵⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 8.12.2011, France Télécom v. komissio, C-81/10 P, ECLI:EU:C:2011:811, 82 kohta; unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomio 12.1.2023, ”DOBELES HES” SIA ja Sabiedrisko pakalpojumu regulešanas komisija, yhdistetyt asiat C-702/20 ja C-17/21, ECLI:EU:C:2023:1, 108–110 kohta.

- (244) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ratkaiseva seikka sen ajankohdan määrittämiseksi, jona oikeus saada valtiontukea annetaan tuensaajille tietyllä toimenpiteellä, on se, että kyseiset edunsaajat saavat varman oikeuden kyseiseen tukeen ja valtio vastaavasti sitoutuu kyseisen tuen myöntämiseen. Tällainen toimenpide voi nimittäin juuri kyseisenä ajankohtana johtaa kilpailun vääristymiseen, joka on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla ⁽¹⁴⁶⁾.
- (245) Tässä tapauksessa tuomio annettiin 15 päivänä kesäkuuta 2018 ja siinä olevat kirjoitusvirheet korjattiin 29 päivänä tammikuuta 2019. Koska Espanja määritti 15 päivänä kesäkuuta 2018 annetussa tuomiossa (oikaistu 29 päivänä tammikuuta 2019) maksamaan Antinille 101 miljoonan euron korvaus ja siitä kertyneet korot, Antinille annettiin oikeus saada tuomiossa määrätty korvaus kyseisenä päivänä. Välimiesoikeuden mukaan käsiteltävänä olevaan riitaan sovelletaan energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta. Sillä perusteella energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan 8 kohta tarkoittaa, että välimiesmenettelyn tulos sitoo Espanjaa ja että Antinin oikeus saada tukea tuomion nojalla myönnettiin 15 päivänä kesäkuuta 2018. Näin ollen tuki myönnettiin tuomion nojalla samana päivänä eli 15 päivänä kesäkuuta 2018 (ks. myös 10.2 jakso).
- (246) Espanja ilmoitti tuomiosta 17 päivänä huhtikuuta 2019. Tällä hetkellä saatavilla olevien tietojen perusteella Espanja ei ole maksanut sitä eikä pannut sitä täytäntöön.
- (247) Koska tuki myönnettiin 15 päivänä kesäkuuta 2018, ennen kuin komissio hyväksyi sen, komissio katsoo, että tuomiosta ja joka tapauksessa sen täytäntöönpanosta johtuva tuki on sääntöjenvastaista.
- (248) Täydennykseksi komissio toteaa, että toisin kuin kolmannet osapuolet väittävät, Espanjan ilmoitus ei ole "väärinkäyttöä". Koska Espanja ilmoitti kyseisestä tuesta, se noudatti SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista velvollisuuttaan, mitä ei voida pitää luonteeltaan lainsäädännön väärinkäyttönä.
- (249) Joka tapauksessa tuomion täytäntöönpano tämän päätöksen tekemisen jälkeen olisi sääntöjenvastaista tukea.

10.4 Tuen soveltuvuus sisämarkkinoille

- (250) Koska tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, tällainen toimenpide on kielletty, jollei sen voida katsoa soveltuvan sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla.
- (251) Komissio muistuttaa, että arvioitaessa toimenpiteen soveltuvuutta sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 ja 3 kohdan perusteella todistustaakka siitä, että tuki soveltuu sisämarkkinoille, on pääsääntöisesti asianomaisella jäsenvaltiolla ⁽¹⁴⁷⁾. Espanja ei ole tähän mennessä esittänyt mitään tietoja, joiden pohjalta toimenpide voitaisiin katsoa perustelluksi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla.
- (252) Komissio kuitenkin muistutti aloittamispäätöksessä, että todistustaakka soveltuvuudesta sisämarkkinoille oli Espanjalla, katsoi sen lisäksi aiheelliseksi arvioida soveltuvuutta sisämarkkinoille omasta aloitteestaan ja ilmaisi alustavat epäilynsä toimenpiteen soveltuvuudesta sisämarkkinoille, koska i) tukitoimenpide rikkoi mahdollisesti unionin oikeutta (aloittamispäätöksen johdanto-osan 96–102 kappale) ja ii) tukitoimenpide ei täytä uusiutuvista lähteistä peräisin olevalle energialle myönnettävään toimintatukeen sovellettavien valtiontukisääntöjen mukaisia soveltuvuuskriteerejä (ks. aloittamispäätöksen johdanto-osan 108–154 kappale).
- (253) Jäljempänä esitettävistä syistä komissio pitää kiinni päätelmästä, jonka mukaan tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano eivät sovellu sisämarkkinoille, koska se rikkoo unionin oikeutta.

⁽¹⁴⁶⁾ Unionin tuomioistuimen (suuri jaosto) tuomio 25.1.2022, Euroopan komissio v. European Food SA ym., C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50, 123 kohta.

⁽¹⁴⁷⁾ Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 12.9.2007, Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. komissio, T-68/03, ECLI:EU:T:2007:253, 34 kohta.

10.4.1 Unionin oikeuden rikkominen

(254) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ”tukea, joka on sellaisenaan tai joiltain yksityiskohdiltaan unionin oikeuden määräysten tai säännösten tai sen yleisten periaatteiden vastainen, ei voida todeta sisämarkkinoille soveltuvaksi [...]. Jos nimittäin tuen tietyt yksityiskohdat liittyvät niin erottamattomasti tuen kohteeseen, että niitä ei voida arvioida erikseen, niiden vaikutusta koko tuen soveltuvuuteen tai soveltumattomuuteen on välttämättä arvioitava SEUT 108 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti” ⁽¹⁴⁸⁾.

(255) Komissio muistuttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansainvälisellä sopimuksella ei voida loukata perussopimuksissa määrättyä toimivaltajärjestelmää eikä sitä kautta unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyttä, joiden noudattamista unionin tuomioistuin valvoo ⁽¹⁴⁹⁾. Tämä periaate on kirjattu SEUT-sopimuksen 344 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltiot sitoutuvat ratkaisemaan perussopimusten tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat vain perussopimuksissa määrättyllä tavalla ⁽¹⁵⁰⁾.

(256) Unionin oikeusjärjestyksen erityispiirteiden ja itsenäisyyden säilyttämisen takaamiseksi perussopimuksissa on otettu käyttöön tuomioistuinjärjestelmä, jolla pyritään varmistamaan se, että unionin oikeutta tulkitaan johdonmukaisesti ja yhtenäisesti ⁽¹⁵¹⁾. Tässä yhteydessä SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtävänä on taata unionin oikeuden täysi soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa ja yksilöiden oikeuksien oikeussuoja unionin oikeuden mukaisesti ⁽¹⁵²⁾. Näin suunnitellun tuomioistuinjärjestelmän kantavana voimana on SEUT-sopimuksen 267 artiklassa määrätty ennakkoratkaisumenettely. Ottamalla käyttöön kyseinen vuoropuhelu unionin tuomioistuimen ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten välillä pyritään varmistamaan, että unionin oikeutta tulkitaan yhtenäisesti. Näin voidaan taata järjestelmän johdonmukaisuus, täysi vaikutus ja itsenäisyys sekä viime kädessä perussopimuksilla luodun oikeuden ominaisluonne ⁽¹⁵³⁾.

(257) Kuten johdanto-osan 9–11 kappaleessa selitetään, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan SEU-sopimuksen 19 artikla ja SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artikla sekä unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyttä koskeva yleinen periaate ovat esteenä sellaisen kansainvälisen sopimuksen säännösten soveltamiselle, jonka mukaan kyseisen sopimuksen osapuolena olevan jäsenvaltion investoija voi kyseisen sopimuksen osapuolena olevassa toisessa jäsenvaltiossa tehtyjä investointeja koskevan riidan yhteydessä käynnistää viimeksi mainittua jäsenvaltiota vastaan menettelyn välimiesoikeudessa, jonka toimivallan kyseinen jäsenvaltio on sitoutunut hyväksymään ⁽¹⁵⁴⁾.

(258) Tekemällä tällaisen sopimuksen jäsenvaltiot suostuvat poistamaan tietyt riidat, jotka voivat koskea unionin oikeuden soveltamista tai tulkittamista, omien tuomioistuintensa tuomiovallasta ja näin ollen siitä oikeussuojakeinojen järjestelmästä, jonka ne ovat SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla velvollisia luomaan unionin oikeuden kattamilla aloilla. Tällainen sopimus voi näin ollen johtaa tilanteeseen, jossa riitoja ei ratkaista tavalla, joka takaisi unionin oikeuden täyden tehokkuuden ⁽¹⁵⁵⁾.

(259) Tässä tapauksessa tuomio koskee jäsenvaltion ja kahden muun jäsenvaltion investoijan välistä riitaa, ja se hyväksyttiin energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklassa määrätyn investoijan ja valtion välisen välitysmenettelyn perusteella aloitetun menettelyn yhteydessä.

⁽¹⁴⁸⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 31.1.2023, komissio v. Anthony Braesch ym., C-284/21 P, ECLI:EU:C:2023:58, 96 ja 97 kohta (ks. myös viitattu oikeuskäytäntö).

⁽¹⁴⁹⁾ Ks. Achmea-tuomion 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen. Ks. myös Komstroy-tuomion 42 kohta.

⁽¹⁵⁰⁾ Ks. Achmea-tuomion 32 kohta. Ks. myös Komstroy-tuomion 42 kohta.

⁽¹⁵¹⁾ Ks. Achmea-tuomion 35 kohta. Ks. myös Komstroy-tuomion 45 kohta.

⁽¹⁵²⁾ Ks. Achmea-tuomion 36 kohta. Ks. myös Komstroy-tuomion 45 kohta.

⁽¹⁵³⁾ Ks. Achmea-tuomion 37 kohta. Ks. myös Komstroy-tuomion 46 kohta.

⁽¹⁵⁴⁾ Ks. Achmea-tuomio ja Komstroy-tuomio; unionin tuomioistuimen määräys 21.9.2022, Romatsa ym., C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749.

⁽¹⁵⁵⁾ Unionin tuomioistuimen määräys 21.9.2022, Romatsa ym., C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

- (260) Kuten aloittamispäätöksen johdanto-osan 10 kappaleessa selitetään ja unionin tuomioistuin on todennut Komstroy-tuomiossa, energiaperuskirjasta tehty sopimus on unionin sen tekemistä koskevan toimen nojalla ja SEUT-sopimuksen 216 artiklan mukaisesti osa unionin oikeusjärjestystä siten, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on itsessään unionin säädös ⁽¹⁵⁶⁾. Näin ollen kaikkien energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla perustettujen välimiesoikeuksien olisi tulkittava tai jopa sovellettava unionin oikeutta ⁽¹⁵⁷⁾.
- (261) Lisäksi kuten unionin tuomioistuin totesi -tuomiossa, tilapäinen tuomioistuin, kuten välimiesoikeus, joka hyväksyi tuomion, ei ole osa jäsenvaltion oikeusjärjestelmää. Näin ollen sitä ei voida luokitella SEUT-sopimuksen 267 artiklassa tarkoitetuksi jäsenvaltion tuomioistuimeksi eikä sillä siksi ole oikeutta pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua unionin oikeuden tulkinnasta ⁽¹⁵⁸⁾. Siitä, että investoija yhdessä jäsenvaltiossa voisi käynnistää kyseisen välimiesmenettelyn riidassa, joka koskee sen tekemää investointia toisessa jäsenvaltiossa, seuraisi ristiriita unionin oikeuden kanssa. Näin ollen unionin tuomioistuin katsoo, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklaa on tulkittava niin, että se ei koske tällaista tilannetta eli EU:n sisäistä riitaa.
- (262) Edellä esitetyn perusteella ja toisin kuin useat asianomaiset osapuolet esittivät kirjallisissa huomautuksissaan, on katsottava, että tuomion antamiseen johtaneella menettelyllä ei ole oikeusperustaa. Energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklaa ei voida soveltaa käsillä olevan tapauksen kaltaiseen riitaan, jonka osapuolia ovat yksittäinen jäsenvaltio ja muiden jäsenvaltioiden investoijat ja joka koskee kyseisten investoijien kyseisessä yksittäisessä jäsenvaltiossatekemää investointia. Espanja ei koskaan tarjoutunut sovitteluun tällaisia riitoja. Näin ollen välimiesmenettelystä ei ole sovittu eikä välimiesoikeutta, joka on perustettu sellaisen määräyksen perusteella, jota ei voida soveltaa, ole muodostettu asianmukaisesti. Välimiesoikeudella, joka kuitenkin tässä asiassa perustettiin, on samat puutteet, jotka tuomioistuin havaitsi Komstroy-asiassa. Se perustettiin ICSID-yleissopimuksen 37 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla, minkä vuoksi ICSID-yleissopimusta sovelletaan sen päätösten, myös tuomion, tuomioistuinvalvontaan. ICSID-yleissopimuksen 52–54 artiklassa määrätään pelkästään rajoitetusta tuomioistuinvalvonnasta, erityisesti kun on kyse välimiesoikeuden toimivaltaa koskevien päätösten tuomioistuinvalvonnasta. Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että välimiesoikeuden antamaan tuomioon ei sovelleta tuomioistuinvalvontaa jäsenvaltion tuomioistuimessa, jos tämä pystyy varmistamaan unionin oikeuden noudattamisen kaikilta osin.
- (263) Näin ollen vaikka ei otettaisi huomioon sitä tosiasiaa, että tuomio on mitätön, koska sillä ei ole oikeusperustaa, sen on katsottava olevan ristiriidassa unionin oikeuden kanssa. Sillä ei voi olla vaikutusta eikä sitä voida panna täytäntöön myönnetyn korvauksen saamiseksi ⁽¹⁵⁹⁾.
- (264) Edellä esitetyn perusteella komissio päättää, että tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano rikkovat unionin oikeutta ja erityisesti SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohtaa ja SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklaa sekä unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyden yleistä periaatetta.

10.4.2 SEUT-sopimuksen 351 artiklan soveltamatta jättäminen

- (265) SEUT-sopimuksen 351 artiklan mukaan ”perussopimusten määräykset eivät vaikuta sellaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat yhden tai useamman jäsenvaltion yhden tai useamman kolmannen maan kanssa [...] tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää tekemästä sopimuksesta.”

⁽¹⁵⁶⁾ Ks. Komstroy-tuomion 23 kohta.

⁽¹⁵⁷⁾ Ks. Komstroy-tuomion 50 kohta.

⁽¹⁵⁸⁾ Ks. Komstroy-tuomio, 52 ja 53 kohta.

⁽¹⁵⁹⁾ Unionin tuomioistuimen määräys 21.9.2022, Romatsa ym., C-333/19, ECLI:EU:C:2022:749, 42 ja 43 kohta; lausuma unionin tuomioistuimen asiassa Komstroy antaman tuomion oikeudellisista seurauksista ja yhteisymmärryksestä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklan soveltumattomuudesta EU:n sisäisten välimiesmenettelyjen perustaksi (EUVL L, 2024/2121, 6.8.2024).

- (266) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT-sopimuksen 351 artiklan ensimmäisen kohdan tarkoituksena on selvittää kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti, että EU:n perustamissopimusten soveltaminen ei vaikuta kyseisen jäsenvaltion velvollisuuteen kunnioittaa aikaisemmasta sopimuksesta johtuvia kolmansien valtioiden oikeuksia ja täyttää sopimuksista johtuvat velvollisuudet ⁽¹⁶⁰⁾. SEUT-sopimuksen 351 artiklan ensimmäisen kohdan tarkoituksena on näin ollen suojella kolmansien valtioiden oikeuksia antamalla asianomaisille jäsenvaltioille mahdollisuus täyttää aiemman kansainvälisen sopimuksen mukaiset velvoitteensa ⁽¹⁶¹⁾. Siinä ei kuitenkaan sallita sitä, että jäsenvaltiot vetoaisivat tällaisista yleissopimuksista johtuviin oikeuksiin unionin sisäisissä suhteissa ⁽¹⁶²⁾.
- (267) Oikeuskäytännössä katsotaan myös, että jotta unionin oikeuden oikeussäännön soveltaminen voisi estyä kansainvälisen sopimuksen takia SEUT-sopimuksen 351 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla, seuraavien kahden edellytyksen on täyttyttävä: kyseessä on oltava sopimus, joka on tehty ennen kuin unionin perussopimukset tulivat voimaan kyseisessä jäsenvaltiossa, ja kolmannelle valtiolle on johduttava siitä oikeuksia, joita se voi vaatia kyseistä jäsenvaltiota noudattamaan ⁽¹⁶³⁾.
- (268) Kuten alaviitteessä 4 selitetään, käsillä olevassa tapauksessa unioni ja Espanja allekirjoittivat energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen joulukuussa 1994 (ja 17 päivänä joulukuuta 1991 sen allekirjoittivat Luxemburg ja Alankomaat, joihin Antin on sijoittautunut), ja sopimus tuli voimaan ratifioinnin jälkeen huhtikuussa 1998. Espanja allekirjoitti ICSID-yleissopimuksen 21 päivänä maaliskuuta 1994, ja se tuli voimaan ratifioinnin jälkeen 17 päivänä syyskuuta 1994. ICSID-yleissopimus tuli Luxemburgin osalta voimaan 29 päivänä elokuuta 1970 ja Alankomaiden osalta 14 päivänä lokakuuta 1966. Näin ollen energiaperuskirjasta tehty sopimus ja ICSID-yleissopimus tehtiin vuoden 1958 jälkeen (SEUT-sopimuksen 351 artiklan Luxemburgiin ja Alankomaihin soveltamisen kannalta merkityksellinen ajankohta) ja sen jälkeen, kun Espanja oli liittynyt unioniin vuonna 1986. Näin ollen SEUT-sopimuksen 351 artiklan ensimmäinen edellytys ei täyty missään mahdollisessa konstellaatiossa.
- (269) Komstroy-tuomion mukaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan tarkoituksena on säännellä kahdenvälisiä suhteita ⁽¹⁶⁴⁾. Vastaavasti ICSID-yleissopimuksella säännellään sen monenvälisestä luonteesta huolimatta sopimuspuolten kahdenvälisiä suhteita kahdenvälistä sopimusta vastaavalla tavalla. Vaikka ICSID-yleissopimukseen liittyneiden kolmansien valtioiden intressissä voisi olla se, että Espanja noudattaisi velvollisuuksiaan suhteessa toiseen jäsenvaltioon ja panisi ICSID-yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan välitystuomion täytäntöön kyseisen sopimuksen määräysten mukaisesti, tällaista pelkästään tosiasiallista intressiä ei kuitenkaan voida rinnastaa SEUT-sopimuksen 351 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun oikeuteen, joka voisi olla perusteena kyseisen määräyksen soveltamiselle ⁽¹⁶⁵⁾. Näin ollen myöskään SEUT-sopimuksen 351 artiklassa vahvistettu toinen edellytys ei täyty energiaperuskirjasta tehdyllä sopimuksella eikä ICSID-yleissopimuksella.
- (270) Tämän perusteella on pääteltävä, että SEUT-sopimuksen 351 artikla ei tässä asiassa ole merkityksellinen eikä muuta johdanto-osan 264 kappaleessa esitettyä komission päätelmää, jonka mukaan tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano rikkovat unionin oikeutta.

10.4.3 Perustellun luottamuksen puuttuminen

- (271) Useat kolmannet väittävät kirjallisissa huomautuksissaan, että komission päätös, jonka mukaan tuomio ei sovellu sisämarkkinoille, koska se ei ole EU:n lainsäädännön mukainen, rikkoisi luottamuksensuojan periaatetta.

⁽¹⁶⁰⁾ Tuomio 15.9.2011, komissio v. Slovakia, C-264/09, ECLI:EU:C:2011:580, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 74 kohta.

⁽¹⁶¹⁾ Tuomio 2.10.2024, European Food SA ym. v. Euroopan komissio, T-624/15 RENV ja T-694/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁽¹⁶²⁾ Ks. edellinen alaviite, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁽¹⁶³⁾ Ks. edellinen alaviite, 80 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁽¹⁶⁴⁾ Ks. Komstroy-tuomion 64 kohta.

⁽¹⁶⁵⁾ Tuomio 2.10.2024, European Food ym. v. komissio, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV ja T-704/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 106 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

- (272) Luottamuksensuojan periaate on unionin oikeuden peruseriaate, johon kaikki talouden toimijat, joille jonkin toimielimen toiminnan vuoksi on syntynyt perusteltu luottamus, voivat vedota siihen ⁽¹⁶⁶⁾. Jos kuitenkin huolellinen ja valpas talouden toimija olisi voinut ennakoida sellaisen toimielinten toimenpiteen toteuttamisen, joka todennäköisesti vaikuttaa hänen etuihinsa, kyseinen henkilö ei kuitenkaan voi vedota luottamuksensuojan periaatteeseen, jos tällainen toimenpide toteutetaan ⁽¹⁶⁷⁾.
- (273) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus vedota luottamuksensuojan periaatteeseen edellyttää kolmen edellytyksen täyttymistä. Ensinnäkin viranomaisen on täytynyt antaa asianomaiselle täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä takeita, jotka ovat peräisin toimivaltaiselta ja luotettavalta taholta. Tällaisia takeita ovat – riippumatta muodosta, jossa ne on annettu tiedoksi – täsmälliset, ehdottomat ja yhtäpitävät tiedot. Toiseksi näiden takeiden on oltava sellaisia, että ne saavat aikaan perustellun luottamuksen sen henkilön mielessä, jolle ne on osoitettu. Kolmanneksi esitettyjen takeiden täytyy olla sovellettavien säännösten mukaisia ⁽¹⁶⁸⁾.
- (274) Ensimmäisen edellytyksen osalta komissio ei koskaan antanut takeita, joiden pohjalta Antin olisi voinut perustellusti olettaa, että tuomio ei merkitse valtiontukea tai että komissio pitäisi tuomiota ja joka tapauksessa sen täytäntöönpanoa laillisena ja sisämarkkinoille soveltuvana valtiontukena.
- (275) Komissio totesi päinvastoin vuoden 2017 päätöksessään (eli ennen tuomion antamista), että kaikki korvaukset, jotka välimiesoikeuden oli tarkoitus myöntää investoijalle sillä perusteella, että Espanja oli muuttanut preemiojärjestelmää ilmoitetulla järjestelmällä, ovat itsessään valtiontukea ⁽¹⁶⁹⁾. Koska välimiesoikeudet eivät ole toimivaltaisia julistamaan valtiontukea sisämarkkinoille soveltuvaksi – asia kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan – huolellinen ja valpas talouden toimija olisi voinut ennakoida, että tällainen tuomio, jolla myönnetään korvaus, on SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan nojalla ilmoitettavaa valtiontukea ja että siihen sovelletaan täytäntöönpanonkieltoa. Investoijille ei näin ollen annettu täsmällisiä, ehdoista vapaita ja yhtäpitäviä tietoja, jotka olisivat herättäneet niissä perusteltua luottamusta.
- (276) Lisäksi komissio toteaa, että unionin säädökset, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia, eivät voi herättää perusteltua luottamusta. Kuten johdanto-osan 10–12 kappaleessa selitetään, tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano rikkovat SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohtaa ja SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklaa sekä unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyden yleistä periaatetta. Näin ollen toimenpide ei voi herättää perusteltua luottamusta.
- (277) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että luottamuksensuojan periaate ei muuta päätelmää, jonka mukaan tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano ovat unionin oikeuden vastaisia eivätkä sen vuoksi sovellu sisämarkkinoille.

10.4.4 Päätelmä tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille

- (278) Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella komissio päätelee, että tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano ovat unionin oikeuden säännösten ja määräysten eli SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan ja SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan sekä unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyden yleisen periaatteen vastaisia. Ei ole tarpeen tarkastella, merkitseekö tuki kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää SEUT-sopimuksen 18 artiklan vastaisesti tai onko se uusiutuvista lähteistä peräisin olevaan energiaan myönnettävään tukeen sovellettavien valtiontukisääntöjen mukainen, vaan on pääteltävä, että toimenpide ei sovellu sisämarkkinoille eikä sitä sen vuoksi voida hyväksyä.

⁽¹⁶⁶⁾ Tuomio 2.10.2024, European Food ym. v. komissio, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV ja T-704/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 228 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁽¹⁶⁷⁾ Tuomio 2.10.2024, European Food ym. v. komissio, T-624/15 RENV, T-694/15 RENV ja T-704/15 RENV, ECLI:EU:T:2024:659, 229 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁽¹⁶⁸⁾ Ks. edellinen alaviite, 230 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁽¹⁶⁹⁾ Komission vuoden 2017 päätöksen johdanto-osan 165 kappale.

11. TUOMION TÄYTÄNTÖÖNPANON JA TAKAISINPERINNÄN ESTÄMINEN

- (279) SEUT-sopimuksen ja unionin tuomioistuinten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissio on toimivaltainen päättämään, että asianomaisen jäsenvaltion on poistettava tuki tai muutettava sitä, jos se on todennut tuen soveltumattomaksi sisämarkkinoille ⁽¹⁷⁰⁾. Unionin tuomioistuimet ovat myös johdonmukaisesti katsoneet, että jäsenvaltioiden velvollisuudella poistaa komission sisämarkkinoille soveltumattomaksi katsoma tuki pyritään palauttamaan aikaisempi tilanne ⁽¹⁷¹⁾.
- (280) Unionin tuomioistuimet ovat vahvistaneet tässä yhteydessä, että tämä tavoite saavutetaan, kun tuensaaja maksaa takaisin sääntöjenvastaisina tukina myönnettyt määrät ja menettää siten sisämarkkinoilla kilpailijoihin verrattuna saamansa edun, minkä seurauksena tuen suorittamista edeltänyt tilanne palautuu ⁽¹⁷²⁾.
- (281) Neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 ⁽¹⁷³⁾ 16 artiklan 1 kohdassa säädetään oikeuskäytännön mukaisesti, että ”sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta”.
- (282) Unionin tuomioistuimen tuomion mukaan sääntöjenvastainen tuki on perittävä takaisin yritykseltä, joka jatkaa valtiontukien myöntämisestä kilpailuedun alun perin saaneen yrityksen taloudellista toimintaa, kun todetaan, että kyseinen yritys edelleen tosiasiallisesti hyötyy mainittujen tukien saamiseen liittyvästä kilpailuedusta ⁽¹⁷⁴⁾. Tältä osin unionin tuomioistuin katsoi, että ”kansallisten viranomaisten ja tuomioistuinten on tuen takaisinperimistä koskevan tehtävänsä yhteydessä ja takaisinperimistä koskevan komission päätöksen, jossa yksilöidään nimenomaisesti tuensaaja, täyden tehokkuuden takaamiseksi sekä tuen saamiseen liittyvän kilpailuedun aiheuttaman kilpailun vääristymisen tehokkaaksi poistamiseksi yksilöitävä toinen yritys kuin takaisinperimistä koskevassa päätöksessä yksilöity yritys tilanteessa, jossa asianomaiseen tukeen liittyvä etu on tosiasiallisesti siirretty tälle toiselle yritykselle takaisinperimistä koskevan päätöksen antamisen jälkeen” ⁽¹⁷⁵⁾.
- (283) Tässä tapauksessa edellä esitetyistä huomautuksista seuraa, että Espanjan on perittävä takaisin kaikki tuet, jotka on maksettu Antinille tai kolmannelle osapuolelle, joka on saanut tai joka voi saada tuomion tai mahdolliset sen mukaiset oikeudet. Komission käytettävissä olevien tietojen perusteella Espanja ei ole kuitenkaan maksanut tai pannut täytäntöön kyseistä tuomiota, vaikka itse tuomio on annettu ja näin ollen kyseinen tuki myönnetty Antinille ⁽¹⁷⁶⁾. Siksi komission käytettävissä olevien tietojen perusteella valtiontukea ei ole tosiasiallisesti maksettu eikä takaisinperintä ole tarpeen, jos Espanja ei maksa jatkossakaan minkäänlaista korvausta tuomion nojalla.
- (284) Sen lisäksi, että Espanja ei maksa tai pane täytäntöön tuomiota, sen on tässä yhteydessä varmistettava, että tuomion maksua tai täytäntöönpanoa ei toteuteta muutoinkaan tämän päätöksen tekopäivästä alkaen. Jos tällainen maksu tai täytäntöönpano toteutetaan, Espanjan on perittävä takaisin kaikki kyseisen maksun tai täytäntöönpanon seurauksena tosiasiallisesti siirretyt varat ⁽¹⁷⁷⁾. Espanjan on perittävä takaisin kaikki Antinille ja kolmannelle osapuolelle, joka on saanut tai voi saada tuomiossa määrätyn korvauksen tai oikeuden, maksetut tuet.

⁽¹⁷⁰⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12.7.1973, komissio vs. Saksa, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, 13 kohta.

⁽¹⁷¹⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.3.1990, Belgia v. komissio, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, 66 kohta.

⁽¹⁷²⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.6.1999, Belgia v. komissio, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 64 ja 65 kohta.

⁽¹⁷³⁾ Ks. alaviite 60.

⁽¹⁷⁴⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 16.1.2025, Scai Srl v. Regione Campania, C-588/23, ECLI:EU:C:2025:23, 40 kohta; unionin tuomioistuimen tuomio 7.3.2018, SNCF Mobilités v. komissio, C-127/16 P, ECLI:EU:C:2018:165, 104 ja 106 kohta.

⁽¹⁷⁵⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 16.1.2025, Scai Srl v. Regione Campania, C-588/23, ECLI:EU:C:2025:23, 46 kohta.

⁽¹⁷⁶⁾ Ks. myös tämän päätöksen 10.3 jakso.

⁽¹⁷⁷⁾ Espanjan on SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi myös toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet estääkseen Antinia ja kaikkia kolmansia osapuolia, jotka voivat saada tuomion tai sen mukaiset oikeudet, hakemasta tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa unionin jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa.

- (285) Espanjan on SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet estääkseen Antinia ja kaikkia kolmansia osapuolia, jotka ovat saaneet tai voivat saada tuomion tai sen mukaiset oikeudet, hakemasta tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa unionin jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa.
- (286) On huomattava, että SEU-sopimuksen 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetusta vilpittömän yhteistyön periaatteesta seuraa, että jäsenvaltioiden ja erityisesti kansallisten tuomioistuinten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, joilla voidaan taata unionin oikeuden ja erityisesti SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklassa vahvistettujen valtiontukea koskevien unionin oikeuden sääntöjen ulottuvuus ja tehokkuus⁽¹⁷⁸⁾. Saman vilpittömän yhteistyön periaatteen vuoksi kansallisten tuomioistuinten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan ja SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklan sekä unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyden periaatteen soveltamisen ja tehokkuuden takaamiseksi⁽¹⁷⁹⁾. Näin ollen vilpittömän yhteistyön periaate edellyttää tässä tapauksessa, että jäsenvaltioiden kansalliset tuomioistuimet, myös muut kuin Espanjan kansalliset tuomioistuimet, eivät tunnusta tai pane täytäntöön tuomiota ja toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet tuomion tunnustamisen tai täytäntöönpanon estämiseksi (esimerkiksi määräämällä niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat yritykset lopettamaan kaikki toimet, joiden tarkoituksena on hakea tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa muilla lainkäyttöalueilla, ja maksamaan seuraamusmaksuja, jos päätöstä tällaisten toimien lopettamisesta ei noudateta).

12. PÄÄTELMÄT

Komissio päätelee, että tuomio ja joka tapauksessa sen täytäntöönpano merkitsevät valtiontukea, joka ei sovellu sisämarkkinoille, koska tuomio perustuu unionin oikeuden vastaiseen tulkintaan energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta. Siksi Espanjan on perittävä takaisin kaikki tukeen liittyvät maksut, myös kaikilta kolmansilta, jotka ovat saaneet tai saattavat saada kyseisen tuomion tai minkä tahansa siitä johtuvan oikeuden. Sen lisäksi, että Espanjan on pidättäydyttävä suorittamasta maksuja tuomion puitteissa ja panemasta tuomiota täytäntöön, sen on varmistettava, että tämän päätöksen antamispäivästä alkaen maksuja ei suoriteta eikä tuomiota panna täytäntöön muullakaan tavoin, ja perittävä takaisin kaikki summat, jotka kyseisten maksujen suorittamisen tai tuomion täytäntöönpanon seurauksena on siirretty tosiasiallisesti. Espanjan on SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi myös toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet estääkseen Antinia ja kaikkia kolmansia, jotka ovat saaneet tai voivat saada tuomion tai siitä johtuvia oikeuksia, hakemasta tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa unionin jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tuomio, jonka kansainvälisen investointiriitojen sovittelukeskuksen (International Center for Settlement of Investment Disputes) alaisuuteen perustettu välimiesoikeus antoi välimiesmenettelyssä Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. ja Antin Energia Termosolar B.V. v. Espanja Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l:n ja Antin Energia Termosolar B.V:n (ICSID, asia ARB/13/31) hyväksi, merkitsee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, joka ei sovellu sisämarkkinoille.

⁽¹⁷⁸⁾ Ks. myös unionin tuomioistuimen tuomio 14.3.2024, Euroopan komissio v. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, C-516/22, ECLI:EU:C:2024:231, 93–99 kohta.

⁽¹⁷⁹⁾ Tässä yhteydessä alankomaalainen tuomioistuin (Rechtbank Amsterdam) – menettelyssä Koninkrijk Spanje v. AES SOLAR ENERGY COÖPERATIEF U.A., AMPERE EQUITY FUND B.V. – i) totesi, että EU:n sisäinen päätös, joka annettiin siksi, että Espanja rikkoi energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta, oli unionin lainsäädännön mukaan sääntöjenvastaista valtiontukea niin kauan kuin Euroopan komissio ei ollut hyväksynyt sitä, ii) ilmoitti, että kyseisen päätöksen mukaisten vahingonkorvausten takaisinperintä olisi unionin oikeuden vastaista niin kauan kuin valtiontukimenettelyt olivat kesken, ja iii) määräsi vastaajat maksamaan Espanjalle kaikki määrät, jotka Espanja oli voitu määrätä maksamaan vastaajalle (tai mahdolliselle oikeudenomistajalle) seuraavin edellytyksin: että tuomion täytäntöönpano johtaa siihen, että Espanja tosiasiallisesti suorittaa maksun, ja että Euroopan komissio ei ole vielä antanut päätöstä siitä, merkitseekö tuomio unionin oikeuden mukaan sääntöjenvastaista valtiontukea.

Joka tapauksessa maksujen suorittaminen ja täytäntöönpanotoimenpiteet sen tuomion perusteella, jonka kansainvälisen investointiriitojen sovittelukeskuksen alaisuuteen perustettu välimiesoikeus antoi välitysmenettelyssä Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. ja Antin Energia Termosolar B.V. v. Espanja Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l:n ja Antin Energia Termosolar B.V:n hyväksi, on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, joka ei sovellu sisämarkkinoille.

2 artikla

Espanjan kuningaskunnan on pidättäydyttävä maksamasta mitään 1 artiklassa tarkoitettua tukea ja varmistettava, että 1 artiklassa tarkoitettua tukea ei makseta tämän päätöksen antamispäivästä alkaen.

3 artikla

Espanjan kuningaskunnan on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet sen estämiseksi, että Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l, Antin Energia Termosolar B.V ja mahdolliset kolmannet, jotka ovat saaneet tai saattavat saada 1 artiklassa tarkoitetun tuomion tai siitä johtuvia oikeuksia, hakevat tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa joko Euroopan unionin jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa.

4 artikla

Espanjan kuningaskunnan on perittävä takaisin kaikki maksut, jotka 1 artiklassa tarkoitetusta tuesta on suoritettu Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l:lle, Antin Energia Termosolar B.V:lle ja mahdollisille kolmansille, jotka ovat saaneet tai saattavat saada 1 artiklassa tarkoitetun tuomion tai siitä johtuvia oikeuksia, mukaan lukien maksut, jotka ovat seurausta pakotäytäntöönpanosta kolmansissa maissa.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 24 päivänä maaliskuuta 2025.

Komission puolesta
Valdis DOMBROVSKIS
Komission jäsen